

	IDEP TECHNINĖS PAGALBOS KOMANDA	
Būsena: <i>Galutinė V4.4.8LT</i>		Data: 2008-03-07

IDEP vartotojo vadovas

Platinimas:	Visos kompetingos Nacionalinės administracijos CEC/EUROSTAT A2
-------------	---

Versija	
2008-03-07	<i>Galutinė V4.4.10LT</i>

Dokumentas:	IDEP vadovas (4 versija).doc
Raktiniai žodžiai:	IDEP/CN8 Windows OS, IDEP, CN8
Spausdinimo data:	2008-03-07
Pastabos:	

Santrauka

Šiame vadove aprašoma programa IDEP/CN8 *Windows* operacinei sistemai.

Turinys

1	ĮVADAS	1
1.1	Svarbios pastabos dėl programinės įrangos paketo	1
1.2	Kaip naudotis šiuo vadovu	1
1.2.1	Pirmą kartą programą naudosiantiems vartotojams	1
1.2.2	Patyrusiems vartotojams	2
1.3	Naudojama terminologija	3
1.3.1	Su INTRASTAT duomenų pateikimu susiję subjektai	4
1.3.2	Su INTRASTAT ataskaitomis susiję pagrindiniai duomenys	5
2	DIEGIMAS IR PATOBULINIMAS	6
2.1	Atskiro komponento diegimas ir patobulinimas	6
2.1.1	Diegimas iš kompaktinio disko	6
2.1.2	Diegimas iš tinklo	6
2.1.3	Diegimo pastabos	8
2.1.4	Diegimas užbaigtas sėkmingai	8
2.2	Diegimas ir patobulinimas vietiniame tinkle	8
2.3	Paketo pašalinimas	9
2.4	Žurnalų failai	9
3	PAKETO PALEIDIMAS – PRISIJUNGIMO EKRANAS	10
4	KONVERSIJOS PROCEDŪROS	13
4.1	Ankstesnis paketas buvo IDEP/CN8 for Windows	13
4.2	IDEP/CN8 paketas anksčiau nebuvo įdiegtas	13
5	GRAFINĖ VARTOTOJO SAŠAJA (GVS)	14
5.1	Būsenos patikrinimas	14
5.2	Ekranų išdėstymas	16
5.3	Veiksmų meniu įrankių juosta	18
5.4	Lango meniu	18
5.5	Pagalbos meniu ir teminė pagalba	18
5.6	Ekranų nustatymai	19
5.7	Funkciniai klavišai	20
5.8	Duomenų įvedimo priemonės	20
5.8.1	Išrinkimo sąrašai	20
5.8.2	Laukelių spalvos	21
5.8.3	Tabuliuavimo tvarka	21
5.9	Kituose šio vadovo skyriuose naudojami paaiškinimai	21
6	SISTEMA	23
6.1	Valiutų kursai	23
6.1.1	Pradinis valiutų kursų lentelės turinys	23
6.1.2	Valiutų kursų nustatymas	24
6.1.3	Valiutų kursų atnaujinimas	25
6.1.4	Valiutų kursų naudojimas	25
6.2	Formatas	26
6.2.1	Importo formatas	26
6.2.1.1	Importo formato apibrėžimas	27
6.2.1.2	Importo funkcijos naudojimas	31
6.3	Kelių PVM mokėtojų importas	31
6.4	Importo žurnalas	33
6.5	Administravimo parametrai	33
6.6	Spausdintuvo nustatymai	34
6.7	Ekranų nustatymai	35
6.8	Programos parametrai	35
7	Subjektai	38
7.1	PVM mokėtojai	38
7.1.1	PVM mokėtojo kūrimas / keitimas	38

7.1.2	Parametrų kopijavimas iš kito PVM mokėtojo	40
7.2	Vartotojai	40
7.2.1	Vartotojo kūrimas / vartotojo duomenų keitimas	40
7.2.2	Vartotojų tipai	42
7.3	Tarpininkas	42
7.4	PVM mokėtojo pasirinkimas	43
8	Intrastato Ataskaitos (IA)	45
8.1	IA gyvavimo ciklas	45
8.2	IA taisymas	46
8.2.1	INTRASTAT informacijos įvedimas – pagrindai	46
8.2.2	IA antraštės kūrimas	47
8.2.3	IA eilučių įtraukimas į antraštę	49
8.2.3.1	Įvadas	49
8.2.3.2	Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas	50
8.2.3.3	Rankinio IA eilutės duomenų įvedimo pasirinkimai	52
8.2.3.4	Duomenų įvedimas naudojantis šablonais	56
8.2.3.5	Eilučių kopijavimas iš kitos IA	56
8.2.3.6	Importo funkcijos naudojimas	57
8.2.4	Kelių PVM mokėtojo importas	59
8.2.5	IA informacijos taisymas, šalinimas arba peržvelgimas	60
8.2.5.1	IA antraštė	60
8.2.5.2	IA eilutės	60
8.2.5.3	Sumų pagal tikslinančias apžvalga	61
8.2.5.4	Klaidų apžvalga	61
8.2.6	IA eilutės įrašymas eilutės šablono pavidalu	62
8.2.7	Tikslinančioji IA	62
8.3	INTRASTAT ataskaitų teikimas	63
8.3.1	IA patvirtinimas / atmetimas	64
8.3.2	INTRASTAT teikimo paketo generavimas	65
8.3.2.1	Diskelis	65
8.3.2.2	Ryšių kanalai (IDAIS)	66
8.3.2.3	Ką tik išsiųstos IA	66
8.3.3	INTRASTAT teikimo paketas / visi PVM mokėtojai (tik tarpininkams)	67
8.4	Teikimų žurnalas	67
8.5	Pranešimų priėmimas	69
8.6	Ataskaitų peržiūra	70
8.7	Suvestinės	70
8.8	Pabaiga	71
9	Parametrai	72
9.1	Masės neto taisyklės	72
9.1.1	Masės neto taisyklių nurodymas	73
9.1.2	Masės neto taisyklių naudojimas	75
9.2	Prekių eilučių šablonai	76
9.2.1	Eilučių šablonų apibrėžimas	77
9.2.2	Eilučių šablonų naudojimas	78
9.3	Statistinės vertės formulės	79
9.3.1	Formulių apibrėžimas	79
9.3.2	Formulių naudojimas	80
9.4	Prekių archyvas	81
9.4.1	Prekių archyvo apibrėžimas	82
9.4.2	Archyvo prekių kodų naudojimas	82
9.4.3	Archyvo prekių kodų galiojimo tikrinimas	83
9.5	PVM mokėtojo informacijos kopijavimas	84
10	SISTEMOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA	86
10.1	Ataskaitų archyvavimas	86
10.1.1	Archyvuoti ataskaitas	86

10.1.2	Atstatyti ataskaitas	88
10.1.3	Šalinti antraštes	88
10.2	IIDEP duomenų rezervinė kopija	89
10.3	Atstatymas iš rezervinės kopijos	89
10.4	Suspausti DB	90
10.5	Atnaujinti programą	90
11	KN	91
12	Klasifikatoriai.....	92
12.1	Klasifikatorių peržiūra	92
12.2	Klasifikatorių atnaujinimas	93
13	IIDEP/CN8 kelių vartotojų vietinio tinklo aplinkoje	94
13.1	Įvadas	94
13.2	Funkcijos pasiekiamos, kai prisijungęs tik vienas vartotojas.....	94
13.3	Funkcijos pasiekiamos vienam vartotojui vienu metu	95
13.4	Informaciją gali pasiekti keli vartotojai	95

Windows yra registruotasis „Microsoft Corporation“ prekių ženklas.
Kiti produktų pavadinimai yra jų atitinkamų savininkų paprastieji arba registruotieji prekių ženklai.

1 ĮVADAS

1.1 Svarbios pastabos dėl programinės įrangos paketo

Programų paketas **IDEP/CN8** (INTRASTAT duomenų įvedimo paketas / Kombinuotoji 8 skaitmenų nomenklatūra) buvo sukurtas ES šalių narių statistinės informacijos teikėjams (PVM mokėtojams), siekiant jiems padėti rengti Intrastato ataskaitas ir teikti jas kompetentingoms Nacionalinėms administracijoms (KNA). Lietuvoje Intrastato ataskaitos teikiamos Lietuvos muitinei.

Pagrindinės paketo funkcijos – duomenų įvedimas ir Muitinės nustatyto INSTAT/ XML formato failo suformavimas. Papildoma paketo funkcija – reikiamų duomenų importavimas (su patvirtinimu) iš esamų bendrovės informacinių sistemų. Paketas tokius duomenis paverčia į Muitinės nustatytą formatą, INSTAT/XML.

IDEP/CN8 paketą gali naudoti ir tarpininkai, kurie statistines ataskaitas rengs keliems PVM mokėtojams.

Siekiant palengvinti ataskaitų rengimą, į paketą įtrauktos kelios funkcijos, įskaitant išrinkimo sąrašus, statistinės vertės, masės neto bei prekių vertės litais skaičiavimus. Papildoma funkcija padeda naudotis KN prekių kodais.

Ataskaitų pateikimui numatytos dvi galimybės. Jos gali būti įrašomos į diskelį arba siunčiamos internetu prisijungus prie Intrastato ataskaitų pateikimo sistemos IDAIS.

Svarbiausias šio paketo rezultatas - XML standarto INSTAT/XML išvesties failas, kurio struktūra atitinka muitinės nustatytą duomenų struktūrą .

1.2 Kaip naudotis šiuo vadovu

Šio vadovo struktūra atitinka paketo IDEP/CN8 meniu struktūrą. Tai reiškia, kad vadovo skyrių pavadinimai atitinka paketo meniu pasirinkimus.

Šiame skyriuje pateikiamos rekomendacijos vartotojui priklausomai nuo jo patirties ir domėjimosi srities.

Esant reikalui patobulinti programą nauja versija būtina perskaityti 4 skyrių „Patobulinimo ir konversijos procedūros“.

1.2.1 Pirma kartą programą naudosiantiems vartotojams

Žemiau pateikiamas skyrių, kuriuose išdėstytos bazinės žinios apie šį paketą:

1 skyrius – Įvadas: aptariamas paketo naudojimas ir terminologija.

Vartotojas turėtų paleisti programinį paketą ir tada skaityti vartotojo vadovo 2 skyrių **Diegimas ir patobulinimas** (skyriai, pažymėti kaip *papildomi*, paketo naudojimui nėra esminiai).

2 skyrius – Diegimas ir patobulinimas.

3 skyrius – Paketo paleidimas: prisijungimo ekranas.

4 skyrius – Konversijos procedūros.

5 skyrius – Grafinė vartotojo sąsaja (GVS).

6 skyrius – Sistema.

6.4 Importo formatas (*papildoma* – jei reikia).

6.5 Administravimo parametrai.

6.6 Spausdintuvo nustatymai.

6.8 Programos parametrai (*papildoma* – jei reikia).

7 skyrius – Subjektai.

7.1 PVM mokėtojai.

7.3 Tarpininkas.

7.4 PVM mokėtojo pasirinkimas (*papildoma* – jei yra daugiau nei vienas PVM mokėtojas).

8 skyrius – Intrastato Ataskaitos (IA).

8.1 IA gyvavimo ciklas.

8.2 IA taisymas.

8.2.1 INTRASTAT informacijos įvedimas – pagrindai.

8.2.2 IA antraštės kūrimas.

8.2.3 IA eilučių įtraukimas į antraštę.

8.2.3.1 Įvadas.

8.2.3.2 Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas.

8.2.3.3 Rankinio IA eilutės duomenų įvedimo naudmenos.

8.2.5 IA informacijos taisymas, šalinimas arba peržiūra .

8.3 INTRASTAT ataskaitų teikimas.

11 skyrius – KN.

12 skyrius – Klasifikatoriai.

1.2.2 Patyrusiems vartotojams

Toliau pateikiamas skyrių sąrašas, kuriame nurodytos, papildomos funkcijos .

4 skyrius – Konversijos procedūros.

6 skyrius – Sistema.

6.1 Valiutų kursai.

6.2 Formatas.

6.7 Ekranų nustatymai.

7 skyrius – Subjektai.

7.2 Vartotojai (*papildoma* – tik jei yra daugiau nei vienas vartotojas).

8 skyrius – Intrastato Ataskaitos (IA).

8.2 IA taisymas

8.2.3 IA eilučių įtraukimas į antraštę.

8.2.3.4 Duomenų įvedimas naudojantis šablonais.

8.2.3.5 Eilučių kopijavimas iš kitos IA.

8.2.3.6 Importo funkcijos naudojimas.

8.2.4 Kelių PVM mokėtojų importavimas.

8.2.6 IA eilutės įrašymas šablono pavidalu.

8.2.7 Šalinimo, modifikavimo ir valiutų IA.

8.4 Teikimų žurnalas (*papildoma*)

8.5 Pranešimų priėmimas (*papildoma*)

8.6 Ataskaitų peržiūra (*papildoma*)

8.7 Suvestinės.

9 skyrius – PVM mokėtojo informacija.

9.1 Masės neto taisyklės.

9.2 Prekių eilučių šablonai.

9.3 Statistinės vertės formulės.

9.4 Prekių archyvas.

9.5 PVM mokėtojo informacijos kopijavimas.

10 skyrius – Sistemos techninė priežiūra.

13 skyrius – IDEP/CN8 kelių vartotojų vietinio tinklo aplinkoje.

1.3 Naudojama terminologija

Prieš įdiegdami paketą, susipažinkite su šiame skyriuje pateikiamomis bazinėmis sąvokomis.

1.3.1 Su INTRASTAT duomenų pateikimu susiję subjektai

KNA (): LM	Kompetentinga Nacionalinė administracija. Lietuvos muitinė
Pateikimo vieta:	Teritorinės muitinės statistikos analizės skyrius
PVM mokėtojas:	Įmonė teisės aktų nustatyta tvarka registruota PVM mokėtojų registre
Tarpininkas:	Įmonė teikianti Intrastato ataskaitas už PVM mokėtoją
Vartotojas:	<p>Asmuo registruotas IDEP/CN8 vartotoju. Priklausomai nuo vartotojui suteiktų teisių IDEP/CN8 gali būti registruoti skirtingų tipų vartotojai:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Turintis administratoriaus ir modifikavimo teises vartotojas gali atlikti visas programos funkcijas. Pavyzdžiui, vartotojų kūrimas ir jų teisių nustatymas, PVM mokėtojo kūrimas, sistemos administravimo parametrų nustatymas, informacijos techninė priežiūra ir kitos funkcijos, susijusios su atsakomybe už statistinės informacijos teisingumą (pvz. IA tvirtinimas). Šiai grupei priklauso IDEP/CN8 sistemoje numatytasis vartotojas idep.2. Turintis administratoriaus, bet neturintis modifikavimo teisių vartotojas gali peržvelgti visas funkcijas, tačiau negali modifikuoti programoje esančios informacijos, išskyrus klasifikatorių atnaujinimą. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.3. Neturintis administratoriaus, bet turintis modifikavimo teises vartotojas gali programoje atlikti informacijos modifikavimo veiksmus. Šio tipo vartotojas gali peržvelgti administratoriaus funkcijas, išskyrus informacijos techninės priežiūros funkcijas. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.4. Neturintis administratoriaus ir modifikavimo teisių vartotojas gali tik peržvelgti ir spausdinti IA esančią informaciją programoje. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.

1.3.2 Su INTRASTAT ataskaitomis susiję pagrindiniai duomenys

Intrastato Ataskaitos (IA):	<p>IA - Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos patvirtintas nustatytos formos dokumentas, kuriame pateikiami duomenys apie Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo prekybą prekėmis su Europos Sąjungos valstybių subjektais.</p> <p>IA susideda iš 1 antraštės ir vienos arba kelių eilučių.</p> <p>Konkrečiau PVM mokėtojo IA antraštėje pateikiama tokia informacija:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ataskaitos numeris;2. Ataskaitinis periodas (metai ir mėnuo).3. Funkcija (pirminė, prekybos nevykdymas, tikslinimas).4. Ataskaitos tipas (įvežimas arba išvežimas). <p>IA eilutė gali būti traktuojama kaip 1 transakcija (pvz. informacija apie vienoje sąskaitoje faktūroje pateiktą prekę). IA eilutėje taip pat gali būti pateikiama informacija, sukaupta per kelias transakcijas. Ją identifikuoja unikalus numeris.</p>
KN	<p>Galiojanti kombinuotosios nomenklatūros, pateiktos 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 265/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklatūros bei dėl bendrojo muitų tarifo 1 priede, versija.</p> <p>PVM mokėtojas turi galimybę susikurti lentelę, kurioje apibrėžiami ryšiai tarp prekių kodų, naudojamų jo įmonėje ir KN8.</p>

2 DIEGIMAS IR PATOBULINIMAS

2.1 Atskiro komponento diegimas ir patobulinimas

IDEP/CN8 paketas yra pateikiamas kompaktiniame diske arba munitinės svetainėje adresu <https://intrastat.cust.lt>. Nors diegimo / patobulinimo procedūros abiem atvejais yra panašios, šiame vadove jos aprašomos skirtingose skiltyse.

Toliau pateikiami minimalūs reikalavimai sistemai (diegimo / patobulinimo atveju):

- AK, kuriame veikia MS Windows 98, 2000, ME, XP.
- Monitorius, kurio skiriamoji geba bent 800 x 600 taškų.
- Programai IDEP reikia 10 MB laisvos vietos standžiajame diske.
- Programai KN reikia 10 MB laisvos vietos standžiajame diske. Visam IDEP/CN8 diegimo paketui reikia apie 35 MB laisvos vietos.

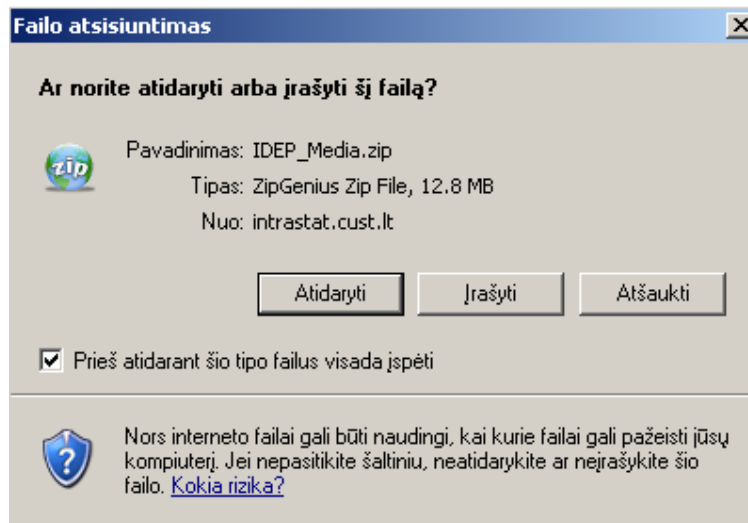
2.1.1 Diegimas iš kompaktinio disko

1. Įdėjus į nuskaitymo įrenginį IDEP/CN8 kompaktinį diską diegimo programa paleidžiama automatiškai. Jei taip neįvyksta, šakniniame IDEP/CN8 kompaktinio disko aplanke reikia surasti failą SETUP.EXE. Diegimas pradedamas, paleidus šį failą (dukart jį spustelėkite arba pasinaudokite *Windows* funkcija *Pradėti > Vykdyti* (Start > Run)).
2. Vykdykite diegimo programos instrukcijas.
 - Išrinkite diegimo variantą Atskiras arba Serveris. Jei programą naudos vienas vartotojas arba nėra numatyta dirbti tinkle, reikia rinktis serverio konfigūraciją. Atminkite, kad kliento konfigūracijoje pirmiausia reikia įdiegti arba patobulinti serverį. Kliento įdiegimas aprašomas kitoje skiltyje.
 - Pasirinkite paskirties vietą – palikite numatytąją arba išrinkite kitą. Atlikdami patobulinimo operaciją, būtinai išrinkite tą patį aplanką, kuriame buvo įdiegta ankstesnė versija: tai – aplankas, kuriame rasite prisijungimo (*Login*) programą. Šį aplanką diegimo programa nustatys iš anksto. Pateikiama reikiama ir turima standžiojo disko laisva vieta.
3. Diegimo programa pradės kopijuoti failus. Atminkite, kad KN duomenų bazių kopijavimas gali šiek tiek užtrukti.
4. Baigus diegimą spustelėkite mygtuką **Gerai** ir išeikite iš diegimo programos.

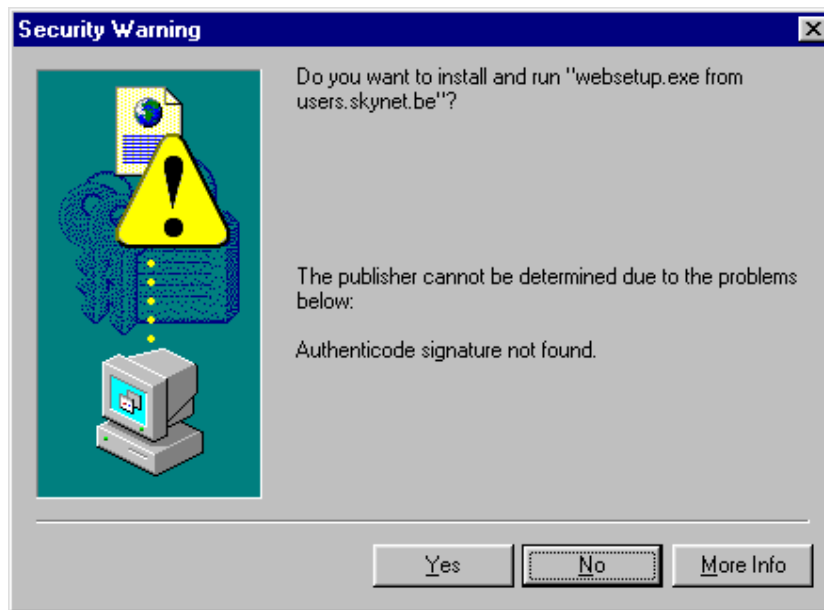
Pastaba: diegimo procesą galima atšaukti bet kuriuo metu. Jūsų bus paprašyta tai patvirtinti.

2.1.2 Diegimas iš tinklo

1. Eikite į Lietuvos munitinės tinklapį adresu <https://intrastat.cust.lt> iš kurio norite įdiegti arba atsisiųsti IDEP/CN8 paketo patobulinimą. Vykdykite pateiktas atsisiuntimo procedūras.
2. Pradėjus vykdyti atsisiuntimo procedūrą pasirodžius toliau pateikiamam dialogo langui, galima pasirinkti atsisiųsti IDEP instaliacijos paketą į asmeninio kompiuterio vartotojo nurodytą katalogą (mygtukas Įrašyti (Save), arba iškart vykdyti IDEP instaliaciją (mygtukas Atidaryti (Open))).

3. Jei pasirodys saugos perspėjimo langas, spauskite **Taip**.

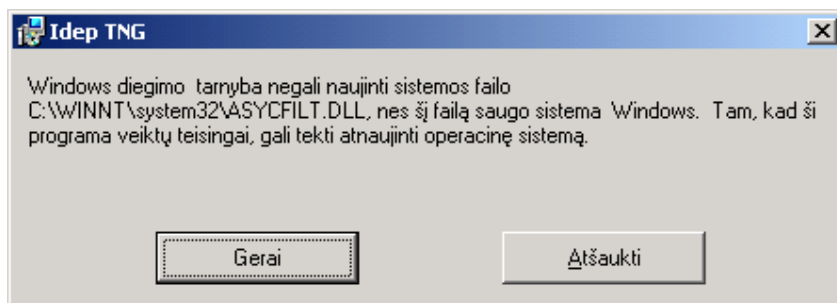

4. Pasirinkus IDEP instaliacinio paketo išsaugojimą AK diske, atsisiuntus failą reikės jį išarchyvuoti. Išarchyvavus atsiųstą failą nurodytame kataloge bus sukurti visi instaliacijai skirti failai. Tolimesnis instaliacijos vykdymas atliekamas pagal anksčiau aprašytą skyrių 2.1.1 Diegimas iš kompaktinio disko.
5. Pasirinkus iškart IDEP instaliaciją tinkle (mygtukas Atidaryti) iškviečiamas papildomas langas, kuriame yra rodomi visi IDEP instaliacijos paketo failai. Iš rodomo failų sąrašo reikia pasirinkti programos instaliacijos paleidimo bylą „websetup.exe“. Tolimesnis instaliacijos vykdymas atliekamas pagal anksčiau aprašytą skyrių 2.1.1 Diegimas iš kompaktinio disko nuo 2 punkto.

Pastaba: diegimo procesą galima atšaukti bet kuriuo metu. Jūsų bus paprašyta tai patvirtinti. Kai kuriais atvejais šis diegimo atšaukimo veiksmas gali užtrukti (pvz. kai interneto prieiga yra labai lėta).

2.1.3 Diegimo pastabos

Jei IDEP/CN8 programa diegiama kompiuteryje, kuriame yra Windows 2000 ar senesnė versija, diegiant programą pateikiamas pranešimas, kad negali atnaujinti sistemos failo.

Taip yra todėl, kad IDEP/CN8 naudoja naujesnę ASYCFILT.dll versiją negu yra Windows 2000 ar senesnėje versijoje. Šis dll failas yra operacinės sistemos apsaugotas nuo pakeitimų, todėl ir pateikiamas toks pranešimas.

Paspaudus mygtuką **Atšaukti** programos diegimas nutraukiamas. Reikia paspausti mygtuką **Gerai** - tuomet failas ASYCFILT.dll neatsinaujins (tai neįtakoja programos veikimo), tačiau diegimas vyks toliau.

2.1.4 Diegimas užbaigtas sėkmingai

Įdiegtą arba patobulintą IDEP/CN8 programą rasite išrinktame diegimo aplanke, Idep TNG pakatalogyje. Programą galima paleisti iš *Windows* meniu *Pradėti (Start)*, dukart spustelint IDEP nuorodą kurią į darbalaukį įkelia diegimo programa, arba dukart spustelint šakniniame aplanke pateikiamą failą **Login.exe**.

2.2 **Diegimas ir patobulinimas vietiniame tinkle**

IDEP/CN8 galima naudoti aplinkoje, kurioje su IA tuo pat metu iš skirtingų darbo stočių dirba daug asmenų. Jie gali naudotis ta pačia programos įdiegtimi.

Kliento / serverio aplinka sukuriama, pirmą kartą įdiegus programą serverio sistemoje ir tada ją pakartotinai įdiegus klientų sistemose. Kliento įdiegtį galima laikyti nuoroda į IDEP/CN8 įdiegtį serveryje.

IDEP/CN8 serverio aplinkos diegimo ar patobulinimo procedūra yra aprašyta ankstesnėje skiltyje.

IDEP/CN8 klientas yra diegiamas taikant tą pačią procedūrą, tačiau:

- galioja tik minimalios laisvos vietos diske reikalavimas;
- atliekant II veiksmą, reikia išrinkti pasirinktį *Klientas*;
- II veiksmo punkte *Paskirties vieta* reikia nurodyti vietą, kur įdiegtas serveris (vartotojui turi būti suteiktos visos prieigos teisės prie prijungtos vietos, kurioje yra serverinės darbo vietos duomenų bazė). Pastaba: serverinėje darbo vietoje turi būti bent kartą paleistą IDEP/CN8 programą;

- III veiksmo metu bus kopijuojami tik kai kurie *Windows* sisteminiai failai.

Išsamesnė informacija apie kliento / serverio sąvokos naudojimą pateikiama 13 skyriuje.

2.3 Paketo pašalinimas

IDEP/CN8 *for Windows* paketus galima pašalinti naudojantis įprasta *Windows* šalinimo priemone.

1. Spustelėkite *Add and Remove Programs* (įtraukti ir šalinti programas) (*Start > Control Panel > Add and Remove Programs* (Pradėti > Valdymo skydelis > Įtraukti ir šalinti programas)).
2. Išrinkite **IDEP/CN8 (arba Idep TNG)** ir spauskite mygtuką *Add/Remove Programs* (įtraukti / šalinti programas).
3. Patvirtinkite savo sprendimą.

Dėl tam tikrų įdiegties apribojimų pašalinami ne visi failai. Norint pamatyti, kurie failai (aplankai) nebuvo pašalinti, reikia spustelėti dialogo lango *Add/Remove Programs* (Įtraukti / šalinti programas) mygtuką *Details* (išsamiai). Likusius failus galima pašalinti rankiniu būdu, per *Windows Explorer*. Tai atliekant, gali būti pateikiamas pranešimas *This change could impact one or more registered programs* (šis pokytis gali paveikti vieną ar daugiau registruotų programų). Reikia šį pranešimą patvirtinti.

2.4 Žurnalų failai

Programa IDEP/CN8 *for Windows* problemas fiksuoja faile su plėtiniu .LOG. Šį žurnalo failą galima rasti pakatalogyje pavadinimu LOG, kuris yra IDEP/CN8 įdiegties konkrečios valstybės narės aplanke. Failo pavadinimas yra *XXXX_data.log*, kur XXXX – tai programos pavadinimas (žr. toliau pateikiamą pavyzdį).

C:\Program Files\Idep TNG\LT\Log\IDEP_10102007.log.

Pranešant Muiteinei apie problemas, rekomenduojama pateikti šiuos žurnalų failus, kadangi juose kaupiama informacija, reikalinga greitai išspręsti iškilusią problemą.

3 PAKETO PALEIDIMAS – PRISIJUNGIMO EKRAMAS

Paketą IDEP/CN8 galima paleisti, įvykdant failą **Login.exe**, esantį šakninio įdiegties aplanko *Isep TNG* kataloge.

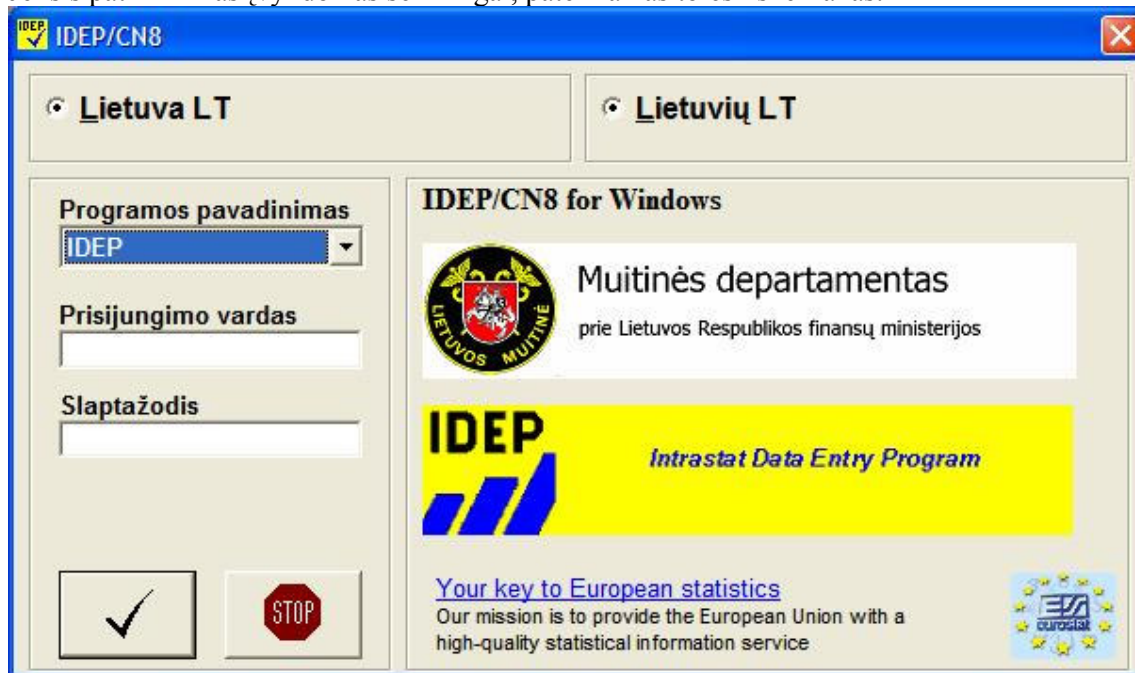
Login.exe galima paleisti per *Windows* mygtuką *Start (pradėti)*, programų aplanke atitinkamai išrenkant IDEP/CN8 (kaip nurodyta diegimo metu), per *Windows Explorer* dukart spustelint programos failą **Login.exe** arba dukart spustelint IDEP nuorodą , kurią į darbalaukį įkelia diegimo programa.

Pirmiausiai prisijungimo programa patikrins, ar sistema palaiko ilgus failų pavadinimus. Jei taip nėra, bus pateiktas atitinkamas pranešimas ir IDEP paleisti nepavyks, tačiau galėsite paleisti KN.

Programa patikrins ar kompiuterio vartotojas turi teisę rašyti bei modifikuoti aplanką, kuriame yra įdiegta IDEP/CN8. Neturint teisės, vartotojas bus informuotas apie tai.

Bus patikrinta, kiek vartotojo AK standžiajame diske yra laisvos vietos laikiniams failams – kaip nustatyti vartotojo *Windows* TMP arba TEMP aplinkos kintamieji. Jei šių kintamųjų nėra, prisijungimo programa pamėgins pati sukurti TEMP kintamąjį. Nepavykus rasti ar sukurti darbo srities, paleisti IDEP/CN8 neįmanoma ir anglų kalba pateikiamas atitinkamas klaidos pranešimas.

Jei šis patikrinimas įvykdomas sėkmingai, pateikiamas tolesnis ekranas:

- Šiame ekrane vartotojas gali pasirinkti elementus - programos pavadinimą (KN arba IDEP).

Vartotojui pasirinkus IDEP programą, turi būti įvesta:

- Vartotojo vardas.
- Slaptažodis.

Pastaba: atminkite, kad visi į slaptažodžio laukelį įvesti tarpai bus pašalinti.

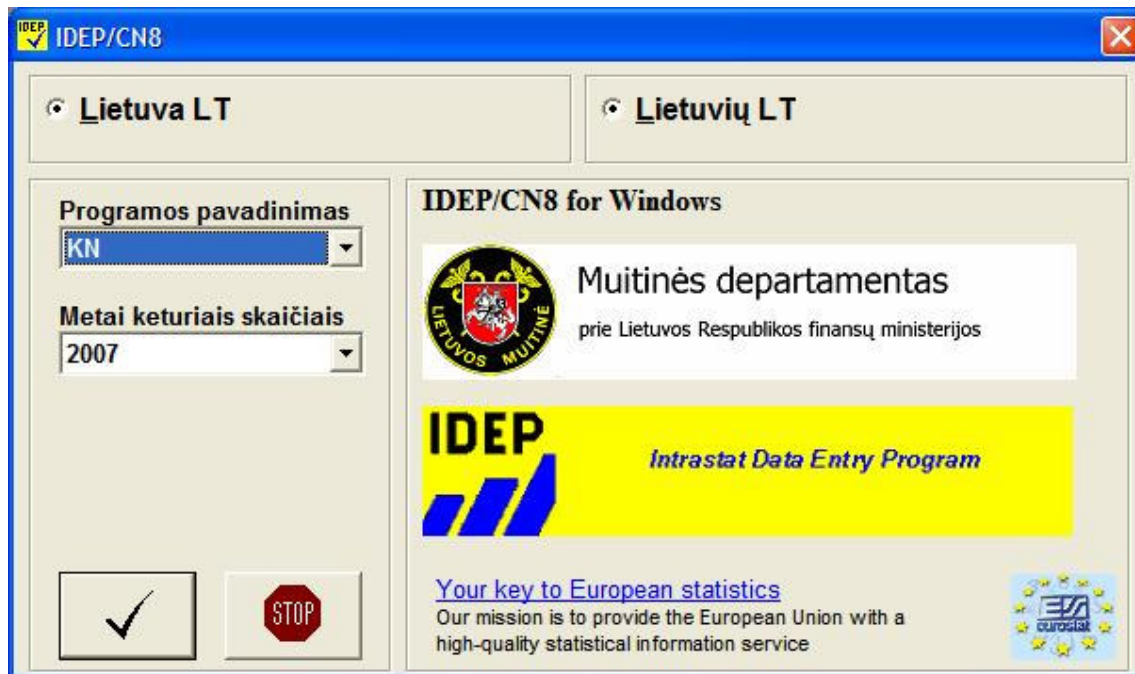
IDEP vartotojo vadovas

Vartotojas, kuris prie sistemos prisijungia standartiniu vartotojo vardu ir slaptažodžiu (IDEP/IDEP), laikomas paketo numatytoju vartotoju. Registruojantis prie paketo pirmą kartą, reikia naudoti numatytojo vartotojo vardą ir slaptažodį. Numatytojo vartotojo iš sistemos pašalinti negalima.

Pastaba dėl prisijungimo datos:

Programa IDEP/CN8 palaiko keletą kalendorinių metų. Dirbant su programinio paketo IDEP dalimi pagal nutylėjimą parenkami Windows sistemoje nustatyti metai.

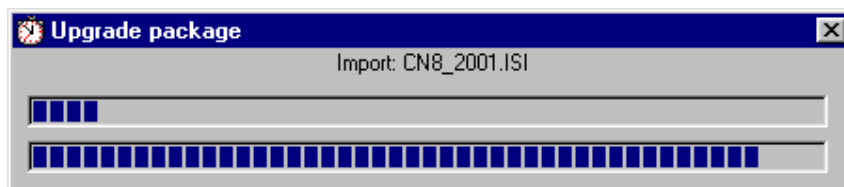
Vartotojui pasirinkus KN programą, prieš pradėdant darbą reikia pasirinkti metus su kurių kombinuotą nomenklatūrą bus dirbama.

Spustelėdami mygtuką ✓, įeisite į išrinktą paketą. Spustelėję mygtuką STOP, išeisite iš prisijungimo ekrano.

Jei vartotojo kompiuteryje yra įdiegtos interneto priemonės, spustelėjus *Eurostat* logotipą arba tekstą, bus užmegztas ryšys su *Eurostat* interneto svetaine.

Kai vartotojas jungiasi po paketo įdiegimo arba patobulinimo pirmą kartą, programa ruošiama pirmajam paleidimui, pasirodys pranešimas *Upgrade package* (paketo tobulinimas) ir visi nauji failai pagal poreikį bus išglaudinti, konvertuoti ir t. t.

IDEP vartotojo vadovas

Atminkite, kad kombinuotosios nomenklatūros (KN) rekonstrukcija gali užtrukti, kadangi failai suglaudunami taip, kad juos būtų galima kuo greičiau atsisiųsti per internetą.

4 KONVERSIJOS PROCEDŪROS

Paleidus paketą pirmą kartą (po įdiegimo ar patobulinimo), galima viena iš toliau išvardintų situacijų.

4.1 *Ankstesnis paketas buvo IDEP/CN8 for Windows*

Jei vartotojas jau naudojo ankstesnę **IDEP/CN8 for Windows** paketo versiją, naująją reikia įdiegti **toje pačioje vietoje**, kurioje buvo ankstesnioji.

Paleidimo metu duomenys automatiškai konvertuojami pagal naujojo paketo reikalavimus.

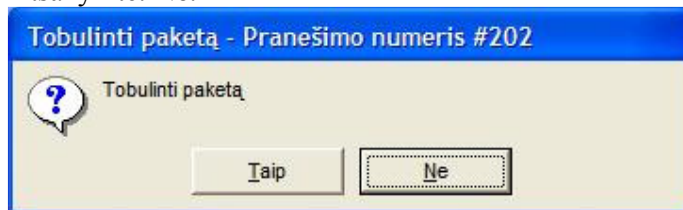
Patikrinami tie duomenų bazės elementai, kurių vertės naujajame pakete gali tapti negaliojančiomis (žr. 5.1 *Būsenos patikrinimas*).

4.2 *IDEP/CN8 paketas anksčiau nebuvo įdiegtas*

Paleidžiant paketą pirmą kartą (po įdiegimo), ekrane pasirodys toks klausimas:

- *Tobulinti paketą?*

Atsakykite: **Ne**.

5 GRAFINĖ VARTOTOJO SĄSAJA (GVS)

5.1 Būsenos patikrinimas

Prieš paleidžiant IDEP/CN8 programą, atliekama daug patikrinimų. Tai yra:

Patikrinama, ar nesugadintos duomenų bazės. Jei kuri nors iš jų yra sugadinta, vartotojui neleidžiama patekti į IDEP: siūloma atlikti procedūrą **Clean-up** (išvalymas), kurios metu duomenų bazės bus atstatytos. Aptikus rimtą paleisties problemą, IDEP startuoja saugiuoju režimu (*Safe Mode*).

Šioje veiksenoje leidžiama atlikti tik techninės priežiūros veiksmus, peržvelgti žinyną ir išeiti iš programos. Tai leidžia vartotojui sukurti einamosios (sugadintos) duomenų bazės rezervinę kopiją, išvalyti duomenų bazę arba atkurti padėtį iš kitos rezervinės kopijos.

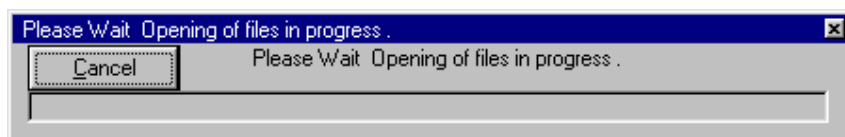
Išėjus iš saugiosios veiksenos, IDEP pamėgins vėl startuoti normaliuoju režimu (pvz. sėkmingai išvalius duomenų bazę).

Jei sugadinta numatytojo PVM mokėtojo duomenų bazė, IDEP startuos normaliuoju režimu, be išrinkto PVM mokėtojo. Šioje situacijoje vartotojas gali išvalyti duomenų bazę, pasirinkti kitą PVM mokėtoją (jei yra) arba sukurti naują PVM mokėtoją.

Pastaba: kai kuriais atvejais duomenų bazė būna sugadinta nepataisomai. Tokiu atveju vartotojas turėtų susisiekti su Lietuvos muitine.

Patikrinama, ar vartotojo kompiuterio skiriamoji geba siekia bent 800 x 600 taškų – tai yra minimalus paketo reikalavimas, kad darbas vyktų patogiai. Jei taip nėra, pateikiamas perspėjimas, tačiau paketas vis tiek įkeliamas.

Patikrinama visų duomenų bazės ataskaitų būseną. Rodoma pažangos juosta.

Jei vartotojas yra parengęs daug ataskaitų, kurios susideda iš daug eilučių, tai gali užtrukti. Rekomenduojama sistemai leisti pabaigti procesą, nors vartotojas gali jį pertraukti, jei ataskaitų yra itin daug. Programa pirmiausiai patikrins pačias naujausias ataskaitas.

Patikrinama, ar yra specifinių el. pašto išvesties failų, paliktų nurodytame išvesties aplanke, kuriuos vartotojas gali būti užmiršęs išsiųsti į Intrastato ataskaitų pateikimo vietą. IDEP aptikus išvesties failus, pateikiamas perspėjimas.

Kito patikrinimo metu peržvelgiamos vartotojo *Windows* regioninės nuostatos. Siekiant, kad IDEP veiktų tinkamai, reikalingos nuoseklios skaičių ir valiutos nuostatos. Tai reiškia, kad turi skirtis bent dešimtinių skaičių atskyrimo simbolis ir skaičių grupavimo simbolis. Tai taikoma ir skaičių, ir valiutos nuostatoms. Jei taip nėra, IDEP pateikia perspėjimą. Paspaudus mygtuką **Gerai**, pateikiamas paklausimas, ar pataisyti nuostatas. Vartotojui atsakius **Ne**, šias regionines nuostatas reikia sutvarkyti pačiam, kad IDEP skaičius ir valiutas interpretuotų teisingai. Vartotojui atsakius **Taip**, IDEP ima naudoti kablelį arba tašką (atsižvelgiant į tai, kas labiau

tinka problemai spręsti). Tada reikia uždaryti ir iš naujo paleisti IDEP, taip užtikrinant, kad programa būtų paleista su tinkamomis nuostatomis.

Patikrinamas ataskaitų išsiuntimo terminas. Jei už paskutinį mėnesį nėra išsiųstos ataskaitos ir terminas praleistas, pateikiamas pranešimas „Dėmesio prašome laikytis ataskaitų teikimo grafiko: ataskaitinio laikotarpio P ataskaitos turi būti iki D“. Tarpininko atveju šis patikrinimas yra sudėtingesnis: jei nors vieno iš paketo PVM mokėtojo ataskaita už šį laikotarpį yra išsiųsta, minėtas pranešimas nerodomas, net jei yra PVM mokėtojas, kurių IA neišsiųstas.

Jei yra daugiau nei vienas PVM mokėtojas, tačiau vartotojas nėra tarpininkas, patikrinamas tik aktyvus PVM mokėtojas. Kai vartotojas persijungia prie kito PVM mokėtojo (kaip tarpininkas arba kaip vartotojas), patikrinimas atliekamas pakartotinai.

Patikrinamos PVM mokėtojo ir tarpininko tapatybės, kurioms gali būti pasikeitęs formatas arba tikrinimo algoritmas. Žr. atitinkamus šių elementų aprašymus.

Suradus negalimas vertes, pateikiamas atitinkamas pranešimas.

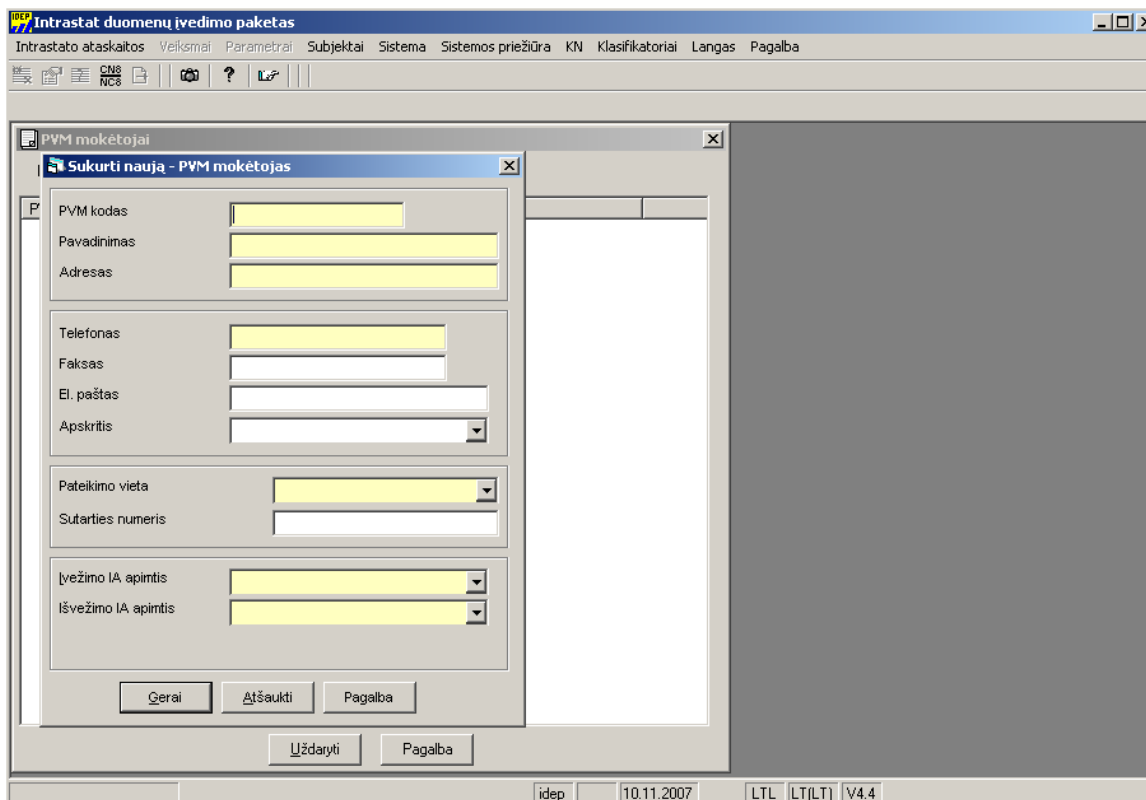
Pakete apibrėžti importo formatai patikrinami ir suderinami (jei reikia), kad atspindėtų visus Muitinės reikalavimų pokyčius (taip pat žr. 6.2.1 skyrių *Importo formatus*).

Patikrinami pakete apibrėžti PVM mokėtojo prekių kodai. Prekių kodai, kurių KN kodas tapo negaliojančiu vienais iš naujojo paketo palaikomų metų, sąrašė atitinkamai pažymimi. žr. 9.5.3 *Prekių kodų galiojimo tikrinimas*.

Esamam (numatytajam) PVM mokėtojui patikrinami pakete apibrėžti eilučių šablonai, ieškant negaliojančių kodų (KN, valstybių kodų ir kt.). Eilučių šablonai, kurie tapo negaliojančiais naujojo paketo palaikomais metais, atitinkamai pažymimi ir pateikiamas jų sąrašas. Kitų PVM mokėtojų (jei jie pakete apibrėžti) eilučių šablonai bus patikrinami tada, kai jie paketo naudojimo metu bus išrinkti kaip einamieji PVM mokėtojo žr. 7.4 *PVM mokėtojo pasirinkimas*.

Bus atnaujinta **valiutų kursų** lentelė (jei buvo atnaujinta ankstesnė IDEP versija).

Galiausiai bus patikrinta, ar tai – pirmoji **IDEP/CN8 for Windows** įdiegtis. Tokiu atveju pakete dar nebūna PVM mokėtojo. Siekiant padėti vartotojui, kuris nežino, ką daryti pirmiausia, pateikiamas ekranas *Sukurti PVM mokėtoją*. Žr. 7.1.1 skyrių, kur rasite informaciją apie reikiamus įvesti duomenis. Ekranas atrodo taip:

5.2 Ekranų išdėstymas

Paleidus programą, grafiniėje vartotojo sąsajoje pateikiamas numatytasis programos ekranas, kuriame yra toliau pateikiama informacija.

- **Programos pavadinimas**, aktyvi **PVM mokėtojo identifikacija** ir **PVM mokėtojo pavadinimas**.
- **Meniu juosta**, kurioje pateikiami pagrindiniai pasirinkimai. Papildomi pasirinkimai pasiekiami, spustelėjus pagrindinį pasirinkimą.
- **Įrankių juostos**, kurios mygtukais naudojantis galima greitai pasiekti pagrindines funkcijas. **Pirmosios įrankių juostos** mygtukų reikšmės (iš kairės į dešinę) yra tokios:

1. Redagavimas.
2. Pasirinkti PVM mokėtoją.
3. Peržiūra.
4. KN prieiga.
5. Teikimas.
6. Spausdinti formos vaizdą.
7. Pagalba.
8. Plėsti – pirmojoje juostoje pateikiami papildomi mygtukai, skirti dažniausiai naudojamoms funkcijoms.
9. Masės neto taisyklės.

10. Prekių archyvas.
 11. Prekių eilučių šablonai.
 12. Statistinės vertės formulės.
 13. Valiutų kursai.
 14. PVM mokėtojai.
 15. Vartotojai.
- **Antroji įrankių juosta**, kur pateikiami nuo konteksto priklausantys mygtukai (kurie atsiranda ir išnyksta, pasirodant kitiems ir t. t.), yra vadinama *veiksmų meniu*. Joje gali būti šie mygtukai:
 1. Papildyti.
 2. Keisti.
 3. Peržiūrėti.
 4. Pasirinkti PVM mokėtoją.
 5. Eilutės šablonas.
 6. Kopijuoti.
 7. Viską išvalyti.
 8. Importas.
 9. Importo formuotas.
 10. Patvirtinti.
 11. Atšaukti tvirtinimą.
 12. Atrakinti.
 13. Antraštė.
 14. Sumos pagal tikslinančias.
 15. Klaidingos eilutės.
 16. Šalinti.
 17. Spausdinti.
 18. Atnaujinti.
 19. Įrašyti kaip šabloną.
 - **IDEP informacijos sritis**, kurioje pateikiami langai. Paprastai po prisijungimo čia rodomas numatytojo PVM mokėtojo IA sąrašas. Jei vartotojas įjungė pasirinkimą *Įrašyti / atkurti darbo plotą* (žr. 5.6 skyrių *Ekrano nustatymai*), bus pateikti sąrašai, kurie buvo rodomi, užveriant paskutinį IDEP/CN8 seansą. Jei IDEP/CN8 yra įdiegta ir paleista **pirmą kartą**, automatiškai pateikiamas ekranas *Sukurti PVM mokėtoją* (žr. 5.1 *Būsenos patikrinimas*).
 - **Būsenos juosta**.
Nustačius pelės žymeklį virš konkretaus mygtuko, pasirodo trumpas jo aprašas. Pavyzdyje pelės žymeklis yra nustatytas virš įrankių juostos mygtuko *Teikimas* .

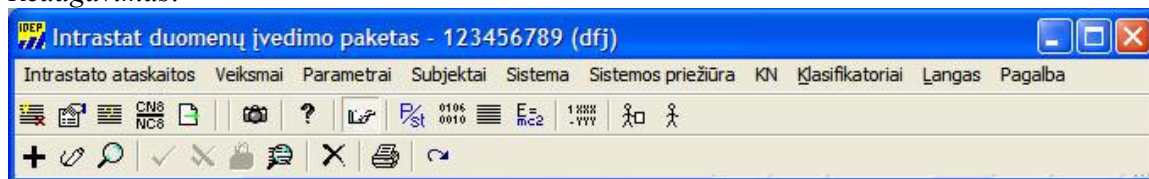

Šį langą (kaip ir kitus programos langus) galima sumažinti į užduočių juostą, padidinti iš jos arba pritaikyti lango dydį pagal vartotojo poreikius.

5.3 Veiksmų meniu įrankių juosta

Pirmą kartą paleidus paketą, meniu **Veiksmas** pasirinktis būna išjungta. Ji suaktyvinama, išrinkus kitą meniu pasirinktį ir tada pateikiami visi esamomis sąlygomis galimi atlikti veiksmas.

Tampa prieinamos tos pačios pasirinktys, kurios pateikiamos kontekstinių mygtukų srityje. Paspaudus dešinįjį pelės mygtuką bet kurioje ekrano vietoje, bus pateiktas veiksmų meniu. Pavyzdyje matote veiksmų meniu įrankių juostą, kuri parodoma, išrinkus funkciją *Redagavimas*.

5.4 Lango meniu

Meniu *Langas* punktas leidžia manipuluoti kitais langais. Siūlomos tokios galimybės:

- atvertų langų išdėstymas **Kaskada** stiliumi;
- atvertų langų išdėstymas vertikaliai (**Išdėlioti vertikaliai**);
- visų atvertų langų uždarymas (**Uždaryti visus**).

Visų atvertų langų sąrašas leidžia suaktyvinti išrinktą langą.

5.5 Pagalbos meniu ir teminė pagalba

Meniu *Pagalba* pateikiami bendrieji žinyno elementai.

Turinys - pagalbos turinys.

Šiame ekrane - ekrano turinio pagalba.

Techninė pagalba - techninės pagalbos informacija.

Pasirinktis *Apie IDEP/CN8 TNG* suteikia informacijos apie pačią IDEP/CN8 programą.

Teminė pagalba teikiama per žinyno turinį: mygtukas *Pagalba* pateikiamas įvairiuose IDEP/CN8 languose.

Žinyno forma vadinama modaline, tai leidžia greitai perkelti dėmesį į pagrindinę programą. Žinyno langą galima padidinti ir sumažinti į užduočių juostą. Iškvietus žinyną kitą kartą, jo langas pateikiamas toje vietoje, kur jį vartotojas paliko prieš tai (pvz. jei vartotojas pakeitė jo vietą ar dydį).

Sumažinus pagrindinį langą į užduočių juostą, kartu sumažinamas ir žinyno langas. Sumažinus žinyno langą į užduočių juostą ir vėliau iškvietus žinyno funkciją, langas grįžta į paskutinę savo padėtį.

Mygtukas *Išlygiuoti* leidžia išlygiuoti žinyno langą palei kairiąją arba dešiniąją pagrindinės formos kraštines. Mygtukas *Atšaukti išlygiavimą* atlieka atvirkštinę funkciją.

Visi žinyno tekstai gali būti išspausdinami individualiai, per mygtuką *Spausdinti*, kuris pateikiamas kiekviename žinyno ekrane.

5.6 Ekranų nustatymai

Funkcija *Ekranų nustatymai* yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Ekranų nustatymai*.

Ši funkcija skirta apibrėžti įrankių juostų išdėstymą ir žymeklio elgseną tam tikruose laukuose.

Numatyta schema pateikiama toliau:

- papildomas laukelis (gali būti įvedamas): balta;
- tik peržiūrai skirtas laukelis: pilka;
- privalomasis laukelis (turi būti įvedamas): geltona;
- klaidingai įvesti duomenys: raudona;
- teisingai įvesti duomenys: žalia.

Žymėjimo laukelis *Menui tekstas* leidžia įrankių juostoje vietoj numatytų mygtukų piktogramų rodyti funkcinis tekstus. Įjungus šią funkciją, padidėja mygtukų dydis.

Žymėjimo laukelis *Automatinis ir TAB* valdo žymeklio elgseną, duomenis įvedant į IA eilutę. Naujos IDEP įdiegties atveju pagal numatytą pasirinktį ši funkcija yra įjungta. Jei ji įjungta, žymeklis automatiškai perkeliamas į kitą laukelį (jei reikiami duomenys į einamąjį laukelį

įvedami teisingai). Tai taikoma tik fiksuoto ilgio duomenų laukeliams. Taip pat žr. 5.8.3 skyrių *Tabuliavimo tvarka*.

Žymėjimo laukelis *Irašyti kaip TAB* leidžia vartotojui daugelyje ekranų vietoj klavišo TAB naudoti ENTER. Žr. 5.8.3 skyrių *Tabuliavimo tvarka*, kur rasite visą aprašą.

Žymėjimo laukelis *Irašyti / atkurti darbo plotą* įjungia tokią elgseną: išjungus IDEP/CN8, įrašomas einamasis ekrano dydis ir padėtis. Taip pat įrašoma padidintoji būseną. Įrašomas aktyviųjų ekranų sąrašas (pvz. IA sąrašas, valiutų kursai ir t.t.).

Programą IDEP/CN8 paleidus kitą kartą, ekrano išdėstymas ir aktyvieji ekrano sąrašai yra atkuriami (tik jų padėtis, ne dydis).

Jei šis mechanizmas išjungiamas, paleidus IDEP/CN8 visuomet pateikiamas IA sąrašas.

5.7 Funkciniai klavišai

Tiems vartotojams, kurie pageidauja dirbti klaviatūra, o ne pele, daugelį parinkčių siūloma iškviešti ir funkciniais klavišais.

Aktyvūs tokie funkciniai klavišai:

- F1: pateikia einamuoju metu išrinktos funkcijos pagalbos tekstą.
- F2: paspaudus esant duomenų įvedimo laukelyje, parodomas sąrašas, iš kurio galima išrinkti reikiamą vertę.
- F3: išeinama iš IDEP.
- F4: įtraukti naują įrašą.
- F5: keisti esamą įrašą.
- F6: peržvelgti.
- F7: šalinti.
- F8: spausdinti.
- F12: atnaujinti.
- ENTER: dėl *Windows* apribojimų *Enter* klavišo elgsena valdoma per vartotojo nuostatas (žr. 5.6 skyrių *Ekrano nustatymai*).
- ESC: šiuo klavišu grįžtama į ankstesnę išrinktą funkciją arba meniu.
- TAB / *Shift* + TAB: duomenų įvedimo ekrane pereinama į kitą įvestį arba mygtuką. TAB klavišo elgsena valdoma per vartotojo nuostatas (žr. 5.6 skyrių *Ekrano nustatymai*).
- *Alt* + žemyn nukreipta rodyklė / *Alt* + aukštyn nukreipta rodyklė: tas pats, kas TAB / *Shift* + TAB.

Kartais reikia naudoti *Shift* ir funkcijos klavišo junginį, pvz. *Shift* + F6.

Faktinė funkcinio klavišo reikšmė kartais priklauso nuo konteksto.

5.8 Duomenų įvedimo priemonės

5.8.1 Išrinkimo sąrašai

Nustačius žymeklį laukelyje, kur reikia iš sąrašo išrinkti iš anksto apibrėžtą kodą, galima spustelėti žemyn nukreiptą rodyklę (dešinėje laukelio pusėje) arba klavišą F2 – bus pateikti

visų galimų verčių variantai. Vartotojas gali iš šio sąrašo išrinkti reikiamą vertę. Atsižvelgiant į sąrašo ilgį, pagal numatytąją pasirinktą naudojama viena iš skirtingų pateikčių:

- išplečiamasis sąrašas (trumpiems sąrašams): spustelėjus pageidaujamą vertę, ji automatiškai įvedama į laukelį;
- pasirinkimo langas (ilgesniems sąrašams): vertė išrenkama ją spustelint, o papildomai paspaudus mygtuką **Gerai**, ji įvedama į laukelį.

Abiem atvejais galima naudotis žemyn ir aukštyn nukreiptomis rodyklėmis – tokiu atveju galimos vertės bus pateikiamos po vieną.

Pastaba: vietoj F2 sąrašo su išrinkimo galimybe naudojant junginį *Alt+F2*, vietoj išplečiamojo meniu visuomet pateikiamas pasirinkimo langas. Tai leidžia vartotojui susipažinti su papildoma informacija (jei ji sąrašo pateikiama).

5.8.2 Laukelių spalvos

Žr. 5.6 skyrių *Ekrano nustatymai*.

5.8.3 Tabuliavimo tvarka

Vartotojai, kurie labiau mėgsta dirbti klaviatūra nei pele, gali naudotis toliau pateikiamomis pasirinktimis.

Jei srityje ***Ekrano nustatymai*** punktas *Įrašyti kaip TAB* yra išjungtas, tada klavišas *TAB* yra naudojamas pereiti nuo vieno laukelio prie kito ar prie mygtukų. Mygtukui suaktyvinti galima naudoti klavišą *Enter*.

Jei srityje ***Ekrano nustatymai*** punktas *Įrašyti kaip TAB* yra įjungtas, tada klavišas *Enter* perkelia dėmesį į kitą elementą (laukelį arba mygtuką), kuris gali šį dėmesį gauti. Esant paskutiniame elemente ir paspaudus klavišą *Enter*, dėmesys perkeliamas prie pirmo elemento. Originalioji klavišo *Enter* elgsena (t. y. **Gerai** mygtuko paspaudimas) yra išjungta visuose languose, išskyrus sąrašus.

Paspaudus *Enter* virš mygtuko (pvz. **Gerai** ar **Atšaukti**), bus suaktyvintas tas mygtukas, o ne perkeltas dėmesys. Paspaudus *Shift + Enter*, grąžinama prie ankstesnio elemento (kaip ir *Shift + TAB*).

Originalioji *Shift + TAB* junginio elgsena išliko nepakitusi.

5.9 **Kituose šio vadovo skyriuose naudojami paaiškinimai**

Ankstesnėse šio skyriaus dalyse buvo paaiškinta, kad daugelį paketo funkcijų galima iškviešti daugiau nei vienu būdu.

Pavyzdžiui:

- Funkcija *Prekių eilučių šablonai* paleidžiama šiais būdais:
 - išrenkant pagrindinio meniu pasirinktą *Parametrai* ir antrinį punktą *Prekių eilučių šablonai* arba
 - pele spustelint mygtuką *Prekių eilučių šablonai*, kuris pateikiamas pagrindinėje įrankių juostoje.

- Pačiame *Prekių eilučių šablonai* ekrane funkciją *Įtraukti eilučių šablonus* galima atlikti:
 - išrenkant pagrindinio meniu pasirinktą *Veiksmi* (arba iškviečiant veiksmų sąrašą dešiniuoju pelės klavišu) ir antrinį punktą *Sukurti naują*,
 - kontekstinėje įrankių juostoje pele spustelint mygtuką *Papildyti* arba
 - paspaudžiant funkcinį klavišą F4.

Kituose skyriuose kiekvienos funkcijos iškvietimas bus aprašomas trumpiau.

Pirmiau pateiktas pavyzdys būtų aprašomas taip:

- Funkcija ***Prekių eilučių šablonai*** iškviečiama per *Parametrai > Prekių eilučių šablonai* arba spustelint mygtuką *Prekių eilučių šablonai* .
- Funkcija ***Įtraukti eilučių šablonus*** iškviečiama: *Parametrai > Prekių eilučių šablonai*, per *Veiksmi > Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą F4.

Kiti sutartiniai žymėjimai:

- Funkcijų pavadinimai rašomi paryškintu kursyvu: ***Funkcija***.
- Meniu pasirinktys, mygtukų pavadinimai ir kt. funkcijų iškvietimo priemonės rašomos kursyvu: *Meniu*.
- Laukelių pavadinimai rašomi paryškintu šriftu: **Laukelis**.

6 SISTEMA

Sistemos funkcijos veikia visos IDEP/CN8 programos elgseną ir yra taikomos visiems sistemoje apibrėžtiems PVM mokėtojams. Sistemos lygio funkcijos:

- Valiutų kursai;
- Formatas;
- Kelių PVM mokėtojų importavimas;
- Importo žurnalo peržiūra;
- Administravimo parametrai;
- Spausdintuvo nustatymai;
- Ekranų nustatymai (ši funkcija aprašyta 5 skyriuje *Grafinė vartotojo sąsaja*);
- Programos parametrai (visų paketo fiksuotų nuostatų peržiūra);

6.1 Valiutų kursai

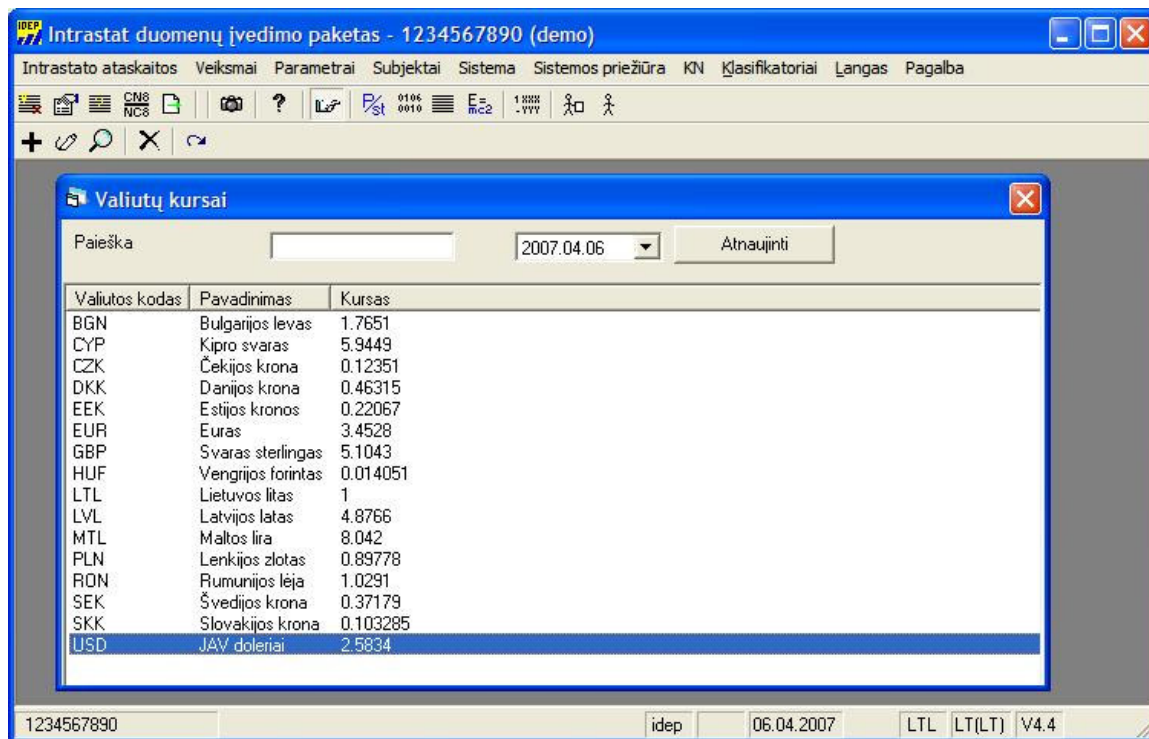
Valiutų kursų funkcija išrenkama: *Sistema > Valiutų kursai* arba spustelint mygtuką valiutų kursų mygtuką .

Valiutų kursų lentelė skirta automatinio būdu perskaičiuoti sumas užsienio valiuta į vertes litais.

6.1.1 Pradinis valiutų kursų lentelės turinys

Valiutų kursų lentelėje rodomi tik ES šalių narių valiutų kursų pavadinimai bei kodai. Po programos įdiegimo valiutų kursai nenurodomi. Atliekant paketo patobulinimą anksčiau nustatytus valiutų kursus galima atstatyti iš rezervinės kopijos.

Lentelėje taip pat gali būti užsienio (ne ES šalių) valiutos ir jų valiutų kursai, jei juos apibrėžia pats vartotojas.

6.1.2 Valiutų kursų nustatymas

Funkcija **Įtraukti valiutų kursus** iškviečiama: *Sistema > Valiutų kursai*, per *Veiksmai > Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*.

Funkcija **Keisti valiutų kursus** iškviečiama: *Sistema > Valiutų kursai*, per *Veiksmai > Pakeisti*, spustelint mygtuką *Keisti* arba klavišą *F5*.

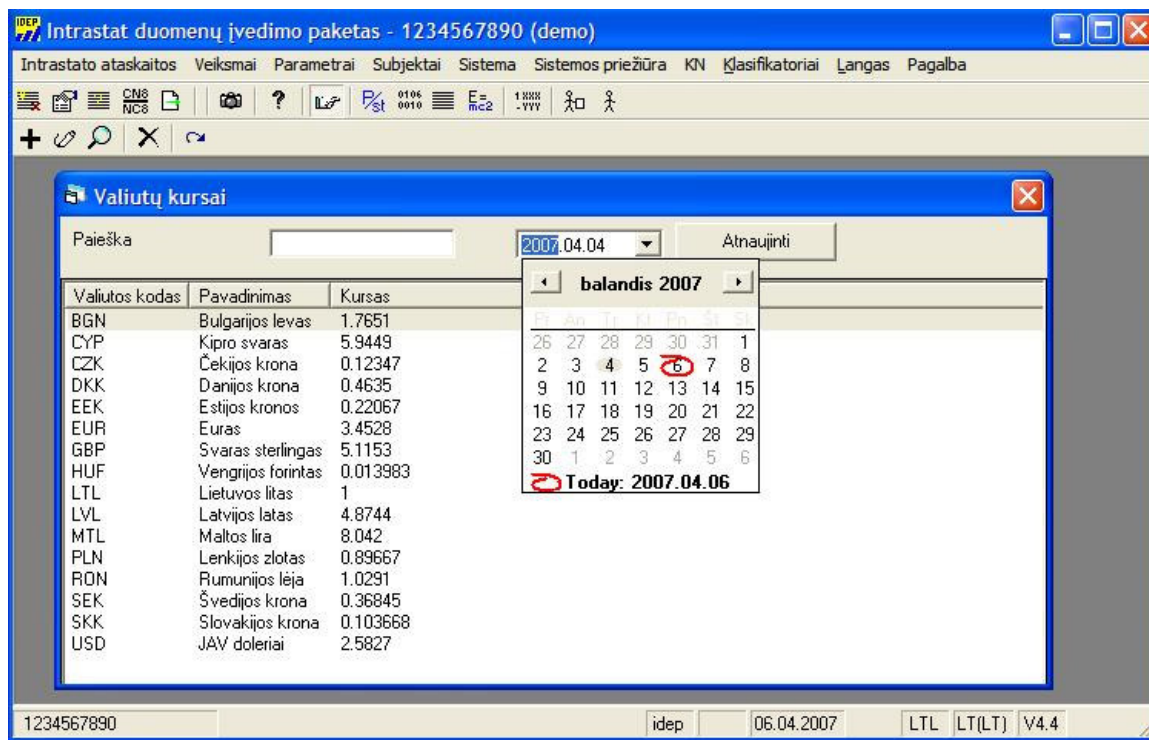
Norint įtraukti valiutų kursą, reikia nurodyti:

- Unikalus valiutos kodą (vartotojas negali įvesti savo vietinės valiutos).
- Valiutos pavadinimą.
- Valiutos **kursą** (1 naujosios valiutos vienetas = x LTL vienetų).

Laukas Data užpildomas automatiškai. Šiame lauke nurodoma tos dienos data, kurios valiutų kursų lentelė peržiūrima. Šio lauko reikšmės keisti negalima.

6.1.3 Valiutų kursų atnaujinimas

Valiutų kursai pateikiami konkrečiais datais. Norint sistemoje turėti konkrečios dienos valiutų kursus, reikia atnaujinti tos dienos valiutų kursus. Funkcija iškviečiama per *Sistema > Valiutų kursai*, pasirenkant datą bei paspaudžiant mygtuką **Atnaujinti**. Tuomet pateikiami pasirinktos dienos valiutų kursai. Atnaujinimai imami iš Lietuvos banko.

Pastaba. Atnaujinami tiek standartiškai nustatyti, tiek vartotojo įvesti valiutų kursai.

6.1.4 Valiutų kursų naudojimas

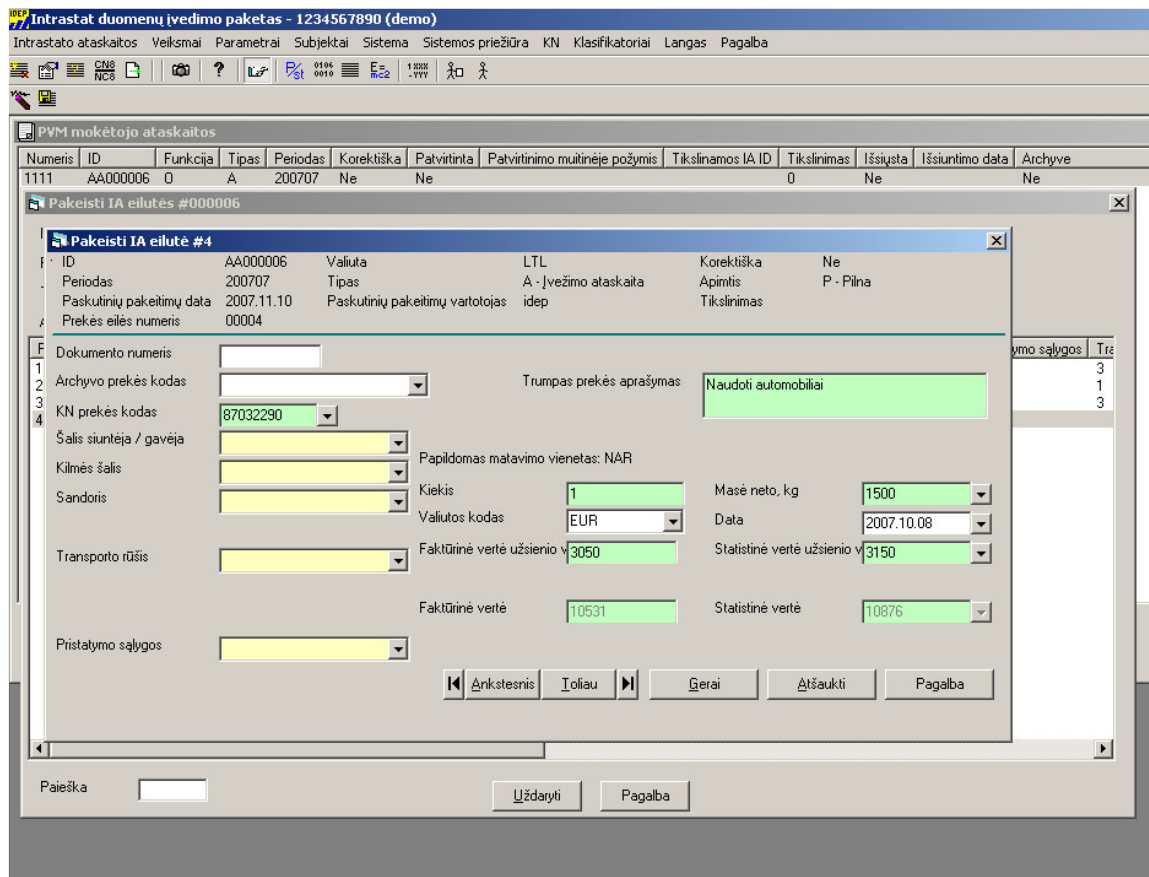
Valiutų kursai yra naudojami perskaičiuojant faktūrines ir statistines prekių vertes užsienio valiuta į vertes litais:

- IA eilutės duomenų įvedimo ekrane.
- IA eilutės šablono duomenų įvedimo ekrane.

Vartotojui įvedus valiutos kodą, valiutos kurso datą ir faktūrinę bei statistinę vertes, prekės vertė litais skaičiuojama automatiškai.

Pateikiame IA eilutės duomenų įvedimo ekraną:

IDEP vartotojo vadovas

Iš sąrašo išrinkus valiutos kodą ir įvedus faktūrinę vertę užsienio valiuta, toliau pateikiami laukeliai bus apskaičiuojami automatiškai.

Faktūrinė vertė vietine valiuta = Faktūrinė vertė užsienio valiuta, padauginta iš išrinkto valiutos kodo valiutų kurso.

Įvedus statistinę vertę užsienio valiuta, statistinių verčių laukeliai apskaičiuojami automatiškai. Valiutų operacijose naudojamos tik valiutų kurso lentelės stulpelyje “kursas” pateiktos vertės.

6.2 Formatas

6.2.1 Importo formatas

Funkcija **Importo Formatas** yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Importo Formatai*.

IDEP siūlo vartotojo sąsają, leidžiančią importuoti įvežimo ataskaitos eilutes, Išvežimo ataskaitos eilutes, Prekių kodus, Valiutų kursus, PVM mokėtojus.

Importo priemonės paskirtis – išvengti duomenų dubliavimo, naudojantis kitomis programomis, kuriose jau yra reikiama informacija.

Importo operacija atliekama dviem funkcijomis:

1. Funkcija, kuria nurodomas importo formatas.

Palaikoma daugelis fizinių importo formatų. Loginį failo išdėstymą (failo tvarką, ilgį ir kt.) gali apibrėžti pats vartotojas.

Visi apibrėžti importo formatai yra prieinami kiekvienam PVM mokėtojui.

2. Funkcija, kuria atliekamas faktinis importas.

Vartotojui apibrėžus importo formatus, juos galima naudoti kiekvieną kartą, kai išskviečiama importo funkcija (Įvežimo ataskaitos eilučių, Išvežimo ataskaitos eilučių, Prekių kodų, Valiutų kursų, PVM mokėtojų arba per meniu pasirinktą *Sistema > Keliu PVM mokėtojų importas*).

Abi funkcijos aiškinamos toliau.

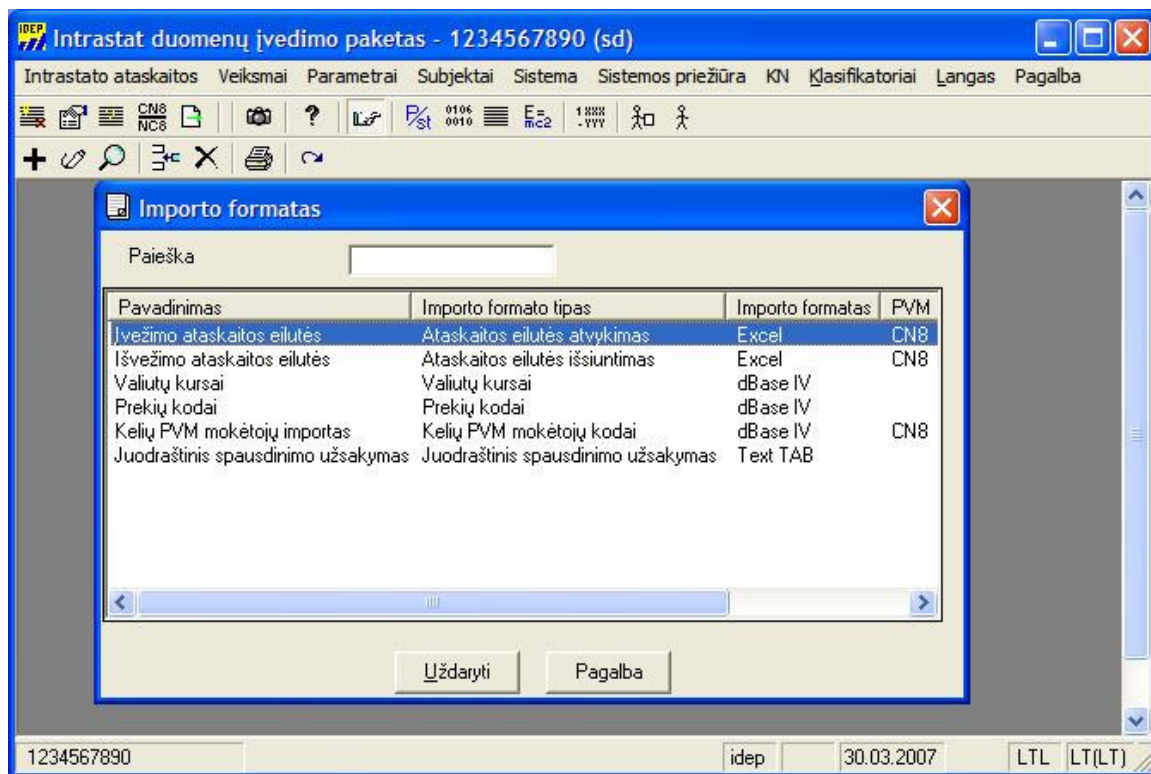
6.2.1.1 Importo formato apibrėžimas

Funkcija **Sukurti importo formatą** išskviečiama: *Sistema > Importo Formatai*, per *Veiksmai > Sukurti Naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*.

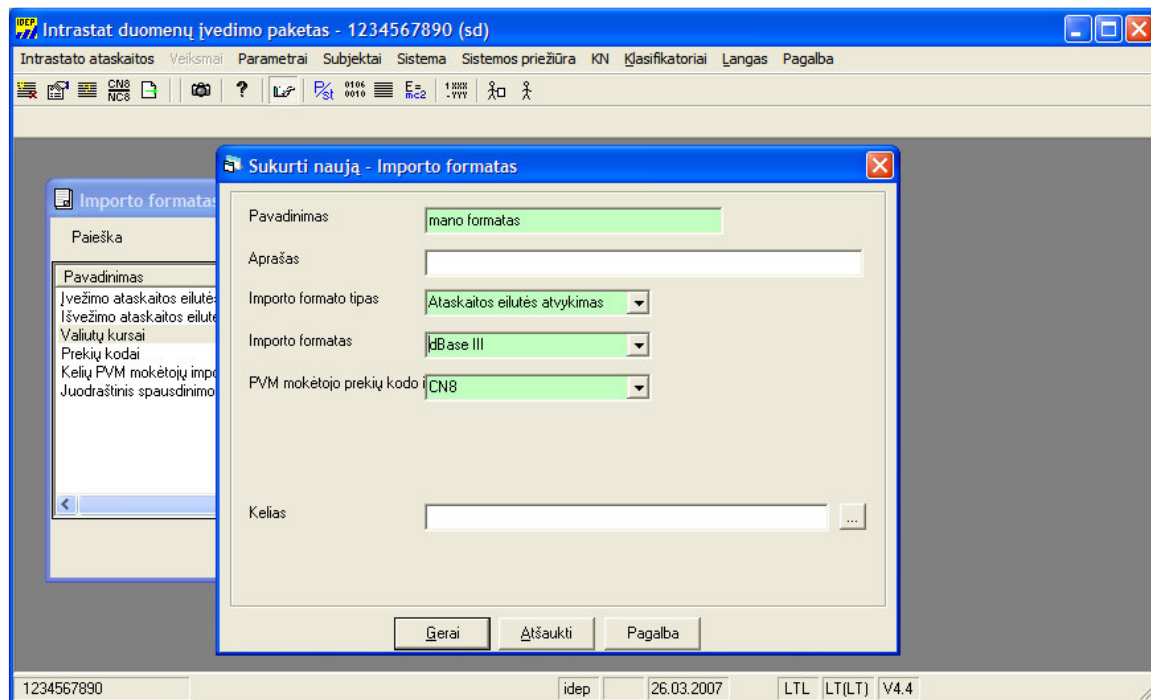
Funkcija **Pakeisti importo formatą** išskviečiama: *Sistema > Importo Formatai*, per *Veiksmai > Pakeisti*, spustelint mygtuką *Keisti* arba klavišą *F5*.

Pastaba: importo formato specifikacija aiškinama pavyzdžiu imant IA eilutes. Importo formato nustatymas kitiems importo tipams (Prekių kodams, Valiutų kursams, PVM mokėtojams) yra labai panaši.

Išrinkite meniu pasirinktą *Sistema > Importo Formatai*. Pateikiama galimų formatų apžvalga. Sąrašas paprastai iš anksto nustatomas su numatytaisiais formatais *dBase* importo tipams. Importo formatą galima keisti. Muitinė gali būti apibrėžusi tam tikrą kiekį dažniausiai naudojamų numatytojų formatų. Jie gali būti naudojami importuojant, be to, jie tinka būti pavyzdžiais, iš kurių vėliau būtų kuriami vartotojo apibrėžti formatai.

Apibrėždamas naują importo formatą, vartotojas gali nustatyti importo tipą, kuriam formatas bus skirtas (t. y. Įvežimo ataskaitos eilutėms, Išvežimo ataskaitos eilutėms, PVM mokėtojų prekių kodams, valiutų kursams) ir fizinį formatą (*dBase*, *testas*, *Excel*, ...). Be to, vartotojas gali nurodyti failo, kuriame yra importuojami duomenys, numatytąjį pavadinimą ir vietą (jei toks yra).

Sekantys laukeliai yra privalomi:

- Importo formato **Pavadinimas**, kuris naudojamas identifikuoti, kada atliekamas faktinis importo veiksmas. Atminkite, kad techniniais sumetimais simbolių „ ’ “ reikia keisti ženklų „ ` “.
- **Importo formato tipas**, t. y. ataskaitos eilutės atvykimas, ataskaitos eilutės išsiuntimas, valiutų kursai, prekių kodai, kelių PVM mokėtojų kodai.
- **Importo formatai**, t. y. fizinė struktūra su skirtingais teksto, *dBase*, *Excel*, *MS Access* formatais.
- IA eilutėms: **PVM mokėtojo prekių kodų būseną**, nustatanti, ar importo faile naudojamas KN kodas, ar vartotojo apibrėžtas PVM mokėtojo prekių kodas.
 - Jei vertė = **PVM mokėtojas**, sistema importuojamame faile tikisi rasti Archyvo prekių kodus. KN kodai bus automatiškai perversti pagal PVM mokėtojo prekių kodų lentelę. Jei PVM mokėtojo prekių kode yra nuoroda į Masės neto taisyklę, importo metu automatiškai apskaičiuojama masė neto.
 - Jei vertė = **CN8**, sistema importuojamame faile tikisi rasti KN prekių kodus.
- Tam tikriems importo formatams (pvz. *Excel*) būtina nustatyti, ar importuojamame faile yra stulpelių antraštės (laukas Turi stulpelių antraštes), ar jų nėra.
- CSV importo formato atveju turi būti pateiktas laukelis **Ribotuvai** (numatytasis – kablelis).
- Visiems teksto formatams (t. y. CSV ir TAB) reikia nurodyti, ar importuojamas failas naudoja **ANSII simbolių rinkinį**. Rekomenduojama palikti iš anksto nustatytą šio laukelio vertę, nebent importo procedūra neatpažintų tam tikrų specialiųjų simbolių, pvz. vartojamų danų kalboje (å, æ ir ø).

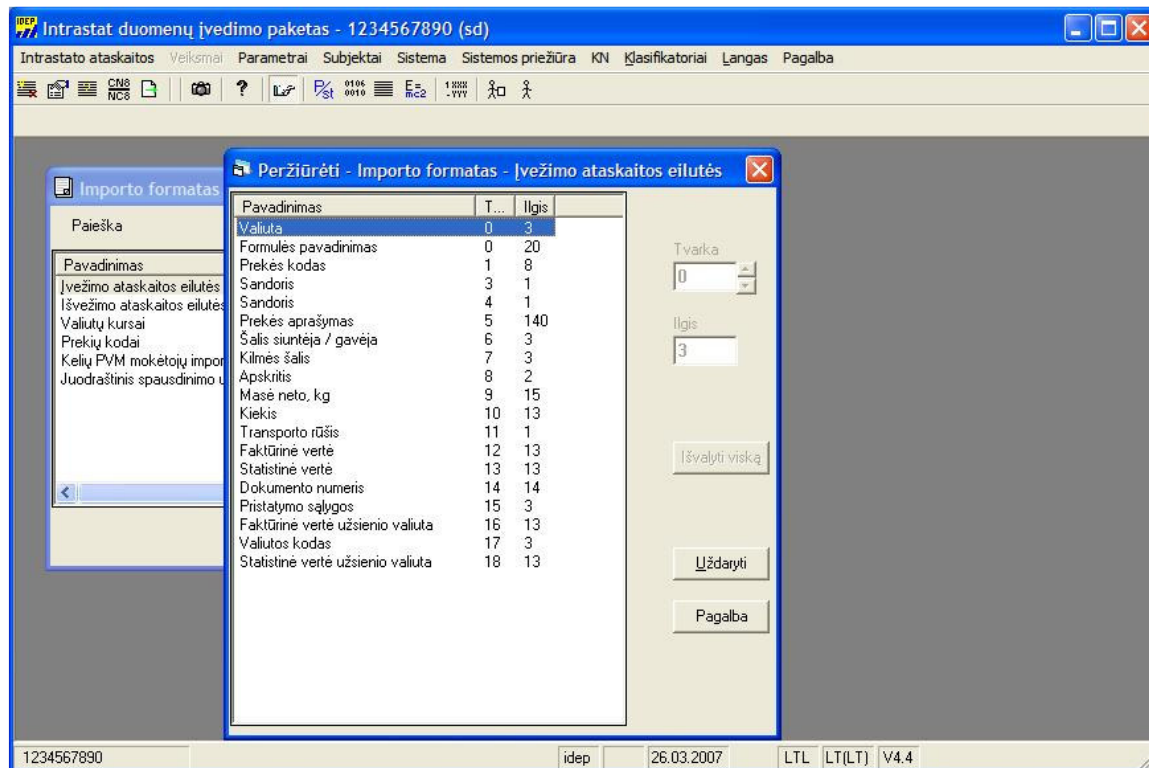
Sekantys laukeliai yra papildomi:

- **Aprašas** – vartotojo naudojamas formato identifikavimui.
- **Kelias** – numatytasis šios importo formato apibrėžties importuojamo failo pavadinimas ir kelias.
- **Išorinis pavadinimas** – skirtas duomenų bazėje identifikuoti numatytą lentelės pavadinimą (pvz. *Access*) arba dinaminės lentelės pavadinimą lentelių grupėje (pvz., *Excel* faile).

Jei čia pagal numatytąją pasirinktį nėra nustatyti kelias ir išorinis pavadinimas, juos reikės įvesti atlikus faktinio importo operaciją (žr. 8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*). Importavus numatytąją operaciją galima visuomet pakeisti.

Dabar ką tik išrinktam fiziniam formatui nurodykite loginį failo išdėstymą (importuojamo failo laukelių tvarką, ilgus ir kt.).

Tai atliekama importo formatų sąrašė pažymint konkretų importo formatą ir tada pasirenkant *Veiksmai > Importo Formatai* arba spustelint mygtuką .

Importo formato išdėstymo keisti negalima.

Patobulinus IDEP paketą, importo formatai patikrinami ir suderinami (jei reikia), kad atspindėtų Muitinės laukeliams taikomų reikalavimų pokyčius. Nenaudojami laukeliai išmetami, nauji – įtraukiami (su nuliniu tvarkos lygiu), o laukelių ilgį apibrėžia Muitinė. Laukeliai, kurių tvarkos rodiklis lygus „-1“, pašalinami. Importo formatai, kurie tiksliai atitinka vieną iš Muitinės apibrėžtų ruošinio formatų, taip pat pašalinami.

Ypatingieji komentarai dėl kai kurių importo laukelių:

1. Importuojami arba KN prekių kodai, arba PVM mokėtojo prekių kodai. Faile ieškoma PVM mokėtojo prekių kodų, jei kintamasis PVM mokėtojo prekių kodų būseną yra lygus **PVM mokėtojas**. Tokiu atveju atliekant importą, reikiami laukeliai paimami iš **Archyvo prekių sąrašo**.
2. Specialiosios pastabos dėl laukelių **Masė neto**, **Faktūrinė vertė užsienio valiuta**, **Statistinė vertė užsienio valiuta** bei **dešimtinių trupmenų** naudojimo.
 - Didžiausias galimas **masės neto** laukelio ilgis – 14 skaitmenų arba 11 skaitmenų ir 2 skaičiai po kablelio (viso – 14 simbolių).
 - Didžiausias galimas **faktūrinės vertės užsienio valiuta** laukelio ilgis – 14 skaitmenų arba 11 skaitmenų ir 2 skaičiai po kablelio (viso – 14 simbolių).
 - Didžiausias galimas **statistinės vertės užsienio valiuta** laukelio ilgis – 14 skaitmenų arba 11 skaitmenų ir 2 skaičiai po kablelio (viso – 14 simbolių).

Importo formatai tik nurodo sveikų skaičių kiekį ekrane. Du skaičiai po kablelio yra fiksuoti. Importo formate du skaičiai po kablelio būti neprivalo.

Masės neto atveju įvedant duomenis skaičiai po kablelio gali būti tik tuomet, jei Muitinė leidžia kaupti įvedamus duomenis. Priešingu atveju reikia vesti tik sveikus skaičius.

Skaičiai po kablelio naudojami tik kaip pagalbinė priemonė vartotojui, kad jis IA eilutės lygyje turėtų tikslesnę informaciją (kalbant apie rankinį duomenų įvedimą, **PVM mokėtojo šablonus** arba įvedimą naudojantis importo priemone).

3. Laukelis **Valiutos kodas** yra naudojamas tuomet, jei naudojami laukeliai **Faktūrinė vertė užsienio valiuta** arba **Statistinė vertė užsienio valiuta**. Naudojantis importuota **Faktūrine vertė užsienio valiuta** ir **valiutų kursų** lentele, iš šio laukelio galima apskaičiuoti **Faktūrinę vertę**. Laukelį taip pat galima naudoti, skaičiuojant **Statistinę vertę**, pasitelkiant **importuotą statistinę vertę užsienio valiuta** ir **valiutų kursų** lentele.
4. Jei yra pateiktas laukelis **Formulės pavadinimas**, importo metu automatiškai iš **Faktūrinės vertės** laukelio apskaičiuojama **Statistinė vertė**.
5. Jei **Statistinė vertė užsienio valiuta** yra pateikiama kartu su valiutos kodu, importo metu automatiškai skaičiuojama **Statistinė vertė**.
6. Tam tikriems **KN prekių kodams masė neto** nereikalinga ir importo metu priimama nulinė vertė.
7. Kelių PVM mokėtojo eilučių importo formate galima apibrėžti šiuos papildomus laukelius: **PVM kodas**, **Tipas** ir **Periodas** (pagal numatytąją pasirinktą yra padėtyse 1, 2 ir 3). Jei į formatą neįtraukiamas vienas arba keli šie laukeliai, vartotojo užklausiama dėl jų verčių ir prasideda importo procesas.

6.2.1.2 Importo funkcijos naudojimas

Importo funkcija iškviečiama per *Veiksmai > Importas*, importo mygtuku arba klavišu F9. Tai atliekama, būnant šiuose sąrašuose:

- **IA eilučių** importo funkcija yra iškviečiama iš sąrašo **Pakeisti IA eilutes** (žr. 8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*).
- **Archyvo prekių kodų** importo funkcija iškviečiama iš **Archyvo prekių kodų** sąrašo (žr. 9.4 skyrių *Prekių archyvas*).
- **Valiutų kursų** importo funkcija iškviečiama iš **valiutų kursų** sąrašo (žr. 6.1 skyrių *Valiutu kursai*).

Kelių PVM mokėtojų importo funkcija iškviečiama per *Sistema > Kelių PVM mokėtojų importas*) (žr. 6.3 skyrių *Kelių PVM mokėtojų importas*).

6.3 Kelių PVM mokėtojų importas

Siekiant geriau suprasti funkciją **kelių PVM mokėtojų importas**, rekomenduojame pirmiausia perskaityti aprašą įprastosios funkcijos **IA eilutės importas**, kuria atskirai ataskaitai yra importuojamos IA eilutės (8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*).

Funkcija **Kelių PVM mokėtojų importas** yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Kelių PVM mokėtojų importas*.

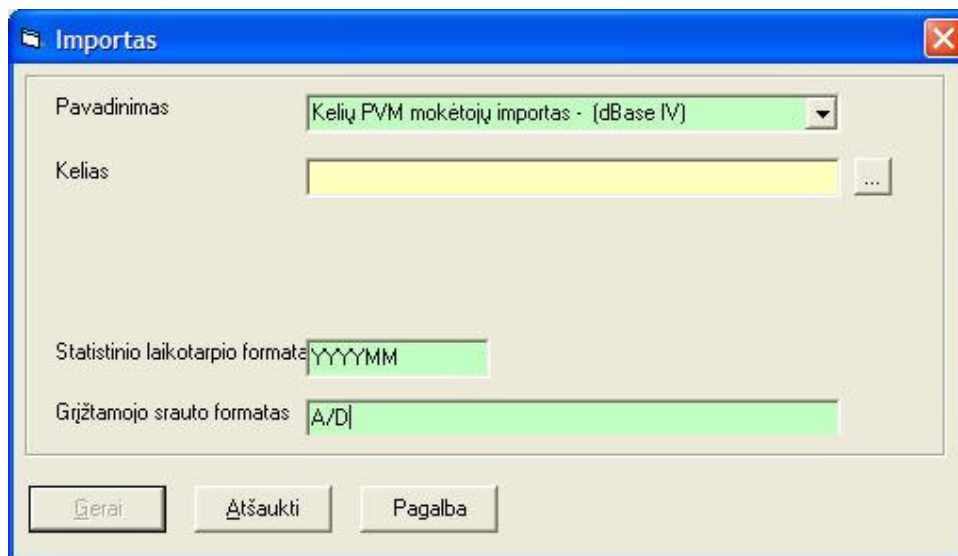
Ši pasirinktis įjungžiama tik jei yra bent vienas PVM mokėtojas ir jei einamasis vartotojas turi keitimo teises.

Kelių PVM mokėtojų importo funkcija leidžia vartotojui atlikti vieną importo funkciją kelioms skirtingoms ataskaitoms (**periodams** ir **tipams**) bei atskiriems **PVM mokėtojams**.

Importo proceso metu nurodytųjų esamų **PVM mokėtojų** reikiamiems **periodams** ir **tipams** automatiškai kuriami IA (jei jų dar nėra).

Šio tipo importo formate kiekvienai IA eilutei pateikiama **PVM kodas**, **Periodas** ir **Tipas** (žr. 6.2.1 skyrių *Importo formatas*).

Minėtos funkcijos paleidimo metu pateikiamas toks ekranas:

- **Pavadinimas** yra išrenkamas iš apibrėžtų kelių PVM mokėtojų importo formatų.
- **Kelias** – numatytasis importuojamo failo pavadinimas ir kelias, jis gali būti iš anksto nustatytas importo formato apibrėžtyje.
- **Išorinis pavadinimas** – skirtas duomenų bazėje identifikuoti numatytąją lentelės pavadinimą (pvz. *Access*) arba dinaminės lentelės pavadinimą lentelių grupėje (pvz., *Excel* faile). Šis laukelis gali būti iš anksto nustatytas importo formato apibrėžtyje.
- **Statistinio laikotarpio formatas** – galiojantis laikotarpis susideda iš 2 arba 4 metų simbolių (leidžiami simboliai: Y, J, A, V, Å) ir 2 mėnesio simbolių (leidžiami simboliai: M, T, K). Galiojantys pavyzdžiai: YYMM, YYYYMM, MMAAAA, ÅÅMM, KKJJ.
- **Grįžtamojo srauto formatas** – vartotojas turi čia įvesti simbolius, kurie yra naudojami jo importuojamame faile, kad būtų nustatyta, kur yra gaunamos prekės, o kur – išsiunčiamos. Jie atskiriami pasviru brūkšneliu „/“: pvz. I/E, 1/2, A/D.

Įvykdžius importą, pateikiamas rezultatas ar įvyko klaidų. Taip pat vartotojo paklausiama ar nori peržiūrėti importo žurnalą. Paspaudus mygtuką **Gerai**, pateikiamas importo žurnalas (žr. 6.4 *Importo žurnalas*).

6.4 Importo žurnalas

Funkcija *Importo žurnalas* yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Importo žurnalas*. Žurnalo failas gali būti pateikiamas importo seanso pabaigoje.

Kelių PVM mokėtojo importo funkcijai šis importo žurnalas yra ypač svarbus, kadangi IA eilutės, kuriose nebus **PVM mokėtojo identifikacijos, funkcijos** ar **periodo** arba šie laukeliai bus sugadinti, nebus importuotos į IDEP ir matysis tik šiame žurnale.

Žurnale laikoma tokia informacija:

Importo pradžia:

- importo pradžios data ir laikas;
- importo pavadinimas;
- failo ir lentelės pavadinimai (jei tinka).

Eilutės su neteisingais arba trūkstamais PVM mokėtojas, srauto arba laikotarpio laukeliais (ne daugiau kaip 100):

- PVM mokėtojo ID;
- eilutės numeris importuojamame faile;
- klaidingo laukelio pavadinimas;
- klaidingo laukelio vertė.

Kitais atžvilgiais neteisingos eilutės (iki 100):

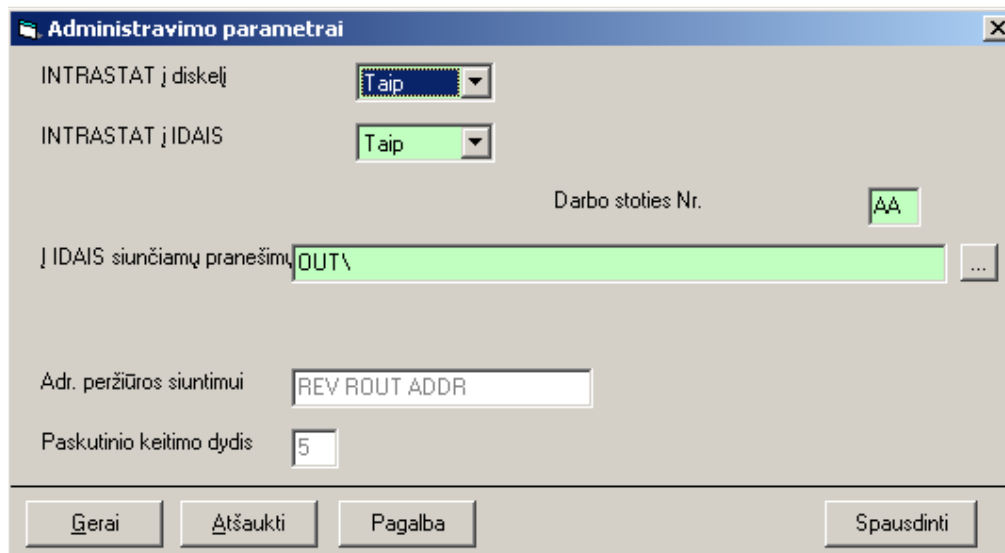
- PVM mokėtojo ID;
- ataskaitos numeris;
- eilutės numeris importuojamame faile;
- eilutės numeris IA;
- klaidingo laukelio pavadinimas;
- klaidingo laukelio vertė.

Importo pabaiga:

- data ir laikas;
- sąrašas ataskaitų, kurių eilutės buvo importuotos;
 - PVM mokėtojo ID;
 - ataskaitos numeris;
 - importuotos eilutės;
 - importuotos klaidingos eilutės.

6.5 Administravimo parametrai

Funkcija *Administravimo parametrai* yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Administravimo parametrai*.

Administravimo parametrai susideda iš verčių rinkinio, kuris leidžia vartotojui nustatyti toliau apibūdinamus elementus.

1. INTRASTAT teikimas

Vartotojas gali išrinkti būdus, kuriais jo bendrovėje bus teikiama IA (t. y. diskelis, ryšių kanalai). Daugiau informacijos rasite 6.8 skyriuje *Programos parametrai* (menu pasirinktis *Sistema > Programos Parametrai*).

Ryšių kanalų vartotojai turi nurodyti **kelią**, kur informacija turi būti laikoma prieš ją išsiunčiant. Jei sistemoje tokio kelio nėra, jis bus sukurtas automatiškai, išvedimo ryšio kanalais.

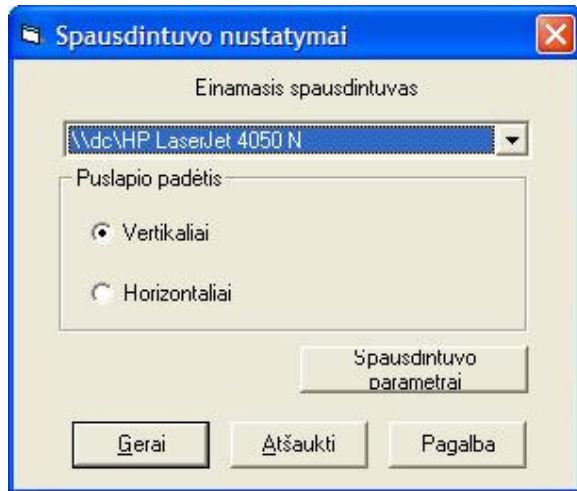
Jei administravimo parametruose yra tik vienas teikimo būdas, jo vertė bus pagal nutylėjimą nustatyta į **Taip** ir laukelis bus užrakintas. Tai tinka bet kuriam teikimo būdai (ir diskeliui, jei jis – vienintelė pasirinktis).

2. Paskutinio keitimo dydis

Čia pateikiamas paskutinių informacijos mainų (ryšių kanalais arba diskeliu į Muitinę nusiųsto pranešimo) skaičius.

6.6 Spausdintuvo nustatymai

Funkcija *Spausdintuvo nustatymai* yra išrenkama tokiu būdu: *Sistema > Spausdintuvo nustatymai*.

Ši pasirinktis vartotojui suteikia galimybę išrinkti jo sistemoje įdiegtą spausdintuvą ir pakeisti jo nuostatas. Jei vartotojas neišrinko jokio spausdintuvo, naudojamas numatytasis *Windows* spausdintuvas. Nepakeitus originalių spausdintuvo nuostatų, galima išrinkti spausdinimą vertikaliai arba horizontaliai orientuotame lape.

Spausdintuvo parametrai mygtukas vartotojui leidžia keisti spausdintuvo nuostatas tuo pačiu būdu, kaip ir per *Windows* pasirinktį *Nuostatos > Spausdintuvai* (*Settings > Printers*). Atminkite, kad čia padaryti pakeitimai galioja visoje IDEP sistemoje.

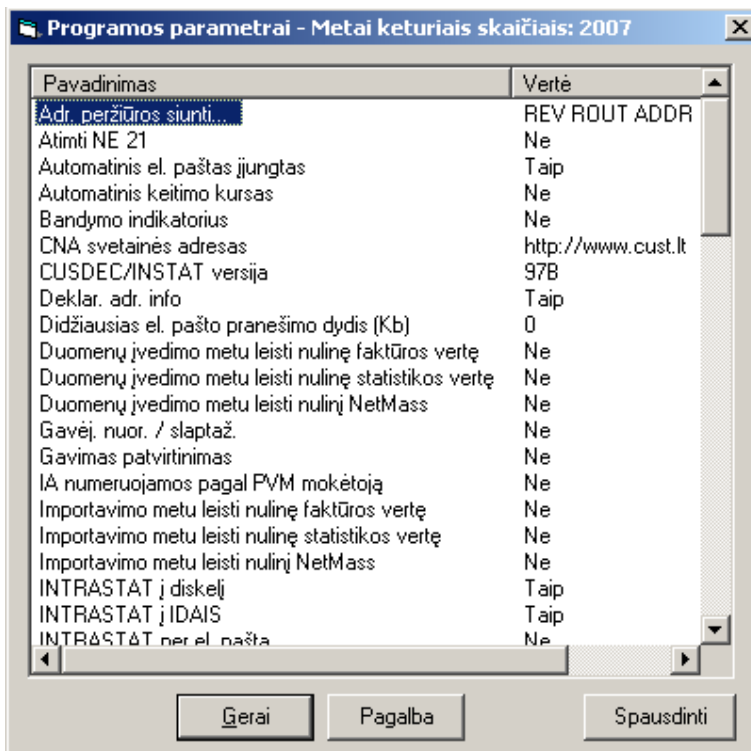
6.7 Ekrano nustatymai

Žr. 5.6 skyrių *Grafinė vartotojo sąsaja / Ekrano nustatymai*.

6.8 Programos parametrai

Programos parametrai yra išrenkami šiuo būdu: *Sistema > Programos parametrai*.

Čia patiekiami bendrieji Muitinės nustatytieji parametrai.

Dominančių laukelių paaiškinimai vartotojui pateikiami toliau.

- Automatinis keitimo kursas (t/n): šiuo parametru nustatoma, ar vartotojui įvedus **euro valiutų kursą** ne ES valstybėms narėms IDEP turėtų pateikti automatinę valiutų kursų skaičiuotę tarp jų nacionalinės valiutos ir valstybių narių valiutų.
- Sutarties numeris, t/n: parametras, nurodantis, ar reikia naudoti **Sutarties numerio** laukelį.
- Kopijuoti skaitinius duomenis, pritaikant šablonus, t/n: jei vertė yra **Taip**, naudojant šablono funkciją yra kopijuojami IA eilutės skaitiniai laukeliai.
- Naudojama valiuta: šis parametras nurodo, ar Muitinė leidžia PVM MOKĖTOJUI įvesti pinigines vertes tik vietine valiuta, eurai ar abiem valiutomis.
- Terminas (terminų sekimas įjungtas): jei vertė yra **Taip**, prisijungiant arba keičiant PVM mokėtojo sistema tikrina, ar už praėjusį mėnesį išsiųsta ataskaita ir, praleidus jos pateikimo terminą, parodomas perspėjimas.
- INTRASTAT į diskelį, t/n: jei vertė yra **Taip**, pareiškėjams leidžiama siųsti IA diskeliuose, INSTAT/XML formatu.
- INTRASTAT per IDAIS, t/n: jei vertė yra **Taip**, pareiškėjams leidžiama siųsti IA ryšio kanalais.
- ISO šalies kodas: **valstybės narės kodas**.
- Perspėjimas, kad yra neišsiųstų el. laiškų, t/n: jei naudojamas neautomatinio el. pašto siuntimo metodas, išsiųstos ataskaitos iš išvesties aplanko turi būti šalinamos rankiniu būdu

(IDEP nežino, kad siuntimas įvyko sėkmingai). jei vertė yra **Taip**, IDEP startavimo metu programai aptikus neišsiųstas ataskaitas, pateikiamas atitinkamas pranešimas.

- Didžiausias el. pašto pranešimo dydis KB: el. laiškai tokiu atveju skaidomi į kelias dalis, kurių kiekviena užima maždaug tiek, kiek daugiausiai leidžia apribojimas. jei parametras nustatomas į „0“, dydžio tikrinimas / skaidymas neatliekamas.
- Pateikti abi val. (abiejų valiutų rodymas, t/n): šiuo parametru apibrėžiama, ar piniginės vertės rodomos ir nacionaline valiuta, ir eurai.
- PVM mokėtojo ID formatas: šis laukelis apibrėžia **PVM mokėtojo kodo** ilgį ir formatą.
- Išleidimo data: išleidimo data, rodoma ekrane, kuris iškviečiamas Pagalba > Apie IDEP/CN8 TNG.
- Versija: IDEP versijos numeris.
- SEP.IMP. A/D, T/N: jei vertė yra **Taip**, yra nustatyti atskiras importo formatas gaunamoms (įvežimo ataskaitos) ir atskiras eksporto formatas išsiunčiamoms prekėms (išvežimo ataskaitos).
- Naujinti keitimo lentelę t/n: šiuo parametru apibrėžiama (jis galioja valstybėms narėms ir ne valstybėms narėms), ar PVM mokėtojas gali naujinti valiutų konstantas.
- CNA interneto svetainės adresas: čia pateikiamas Muitinės interneto svetainės adresas.
- XML teikimas, t/n: jei vertė yra **Taip**, IDEP oficialiąją INTRASTAT išvestį sukurs XML formatu.
- Metai keturiais skaičiais, t/n: šiuo parametru valdoma, ar (XML) išvesties metai susideda iš 4 skaitmenų. Kai parametras įjungtas, įvairiose PVM mokėtojo paketo ekranuose pateikiami metai susidės iš 4 skaitmenų.

7 Subjektai

Šiame skyriuje pateikiami IDEP vartotojų (subjektų) aprašymai ir registravimo tvarka.

- **PVM mokėtojai** – statistinės informacijos teikėjai. IDEP galima užregistruoti neribotą skaičių PVM mokėtojų.
- **Vartotojai** – IDEP vartotojai kuriems suteiktos atitinkamos teisės kurti, keisti arba peržvelgti PVM mokėtojo duomenis, keisti sistemos parametrus ar vykdyti sistemos funkcijas.
- **Tarpininkas** – tarpininko paslaugas teikiantis asmuo. Tarpininkas gali rengti Intrastato ataskaitas keliems PVM mokėtojams.
- **Pasirinkti PVM mokėtoją** leidžia išrinkti ir dirbti su kitu sistemoje apibrėžtu PVM mokėtoju.

IDEP gali dirbti su neribotu skaičiumi PVM mokėtojų – tiek kaip su nepriklausomomis įmonėmis, tiek ir po tarpininko „skėčiu“ (žr. 7.3 skyrių *Tarpininkas*)

7.1 PVM mokėtojai

PVM mokėtojai funkcija išrenkama per *Subjektai > PVM mokėtojai* arba spustelint **PVM mokėtojai** mygtuką .

7.1.1 PVM mokėtojo kūrimas / keitimas

Šiame ekrane galima apibrėžti arba keisti PVM mokėtojo (statistinės informacijos teikėjo) duomenis.

Funkcija **Sukurti PVM mokėtoją** iškviečiama: *Subjektai > PVM mokėtojai*, per *Veiksmi > Sukurti naują*, spustelint mygtuką **Papildyti** arba klavišą **F4**.

Funkcija **Pakeisti PVM mokėtoją** iškviečiama per *Subjektai > PVM mokėtojai*, dukart spustelint PVM mokėtoją, per *Veiksmi > Pakeisti*, spustelint keitimo mygtuką arba klavišą **F5**.

The screenshot displays the 'Sukurti naują - PVM mokėtojas' dialog box within the IDEP application. The dialog box is titled 'Sukurti naują - PVM mokėtojas' and contains the following fields:

- PVM kodas
- Pavadinimas
- Adresas
- Telefonas
- Faksas
- El. paštas
- Apskritis
- Pateikimo vieta
- Sutarties numeris
- Įvežimo IA apimtis
- Išvežimo IA apimtis

At the bottom of the dialog box, there are three buttons: 'Gerai', 'Atšaukti', and 'Pagalba'. The background shows the main IDEP window with a menu bar (Intrastato ataskaitos, Veiksmai, Parametrai, Subjektai, Sistema, Sistemos priežiūra, KN, Klasifikatoriai, Langas, Pagalba) and a toolbar. The status bar at the bottom of the IDEP window shows '1234567890', 'idep', '26.03.2007', and 'LTL LT(LT) V4.4'.

Įvedant visus reikiamus duomenis į ekraną, galima apibrėžti PVM mokėtoją.

Privalomieji laukeliai:

- **PVM kodas** – Skaitmeninė PVM mokėtojo kodo dalis
- **Pavadinimas** – PVM mokėtojo pavadinimas.
- **Adresas** – PVM mokėtojo adresas.
- **Telefonas** – PVM mokėtojo telefono nr.
- **Pateikimo vieta** – Intrastato ataskaitų pateikimo vieta išrenkama iš sąrašo. Jei yra sudaryta sutartis dėl IA teikimo elektroniniu būdu, nurodoma sutarties sudarymo vieta.
- **Įvežimo IA apimtis** – Nurodoma kokios apimties įvežimo IA PVM mokėtojas teiks. Laukelio reikšmė išrenkama iš sąrašo.
- **Išvežimo IA apimtis** – Nurodoma kokios apimties išvežimo IA PVM mokėtojas teiks. Reikšmė išrenkama iš sąrašo.

Papildomi laukeliai:

- **Faksas**.
- **El. paštas** – PVM mokėtojo kontaktinis el. paštas.
- **Apskritis** – PVM mokėtojo apskritis, pasirenkama iš sąrašo. Jei bet kurios funkcijos IA eilutėje yra reikalingas laukelis **Apskritis**, PVM mokėtojo parametrų ekrano laukelyje **Apskritis** galima išrinkti numatytąją vertę. Ši vertė automatiškai kopijuojama į kiekvieną PVM mokėtoją arba importo proceso sukurtą IA eilutę.
- **Sutarties numeris** – Nurodomas sutarties, sudarytos muitinėje dėl IA teikimo elektroniniu būdu numeris.

Atminkite, kad ką tik sukurtas arba pakeistas PVM mokėtojas tapo esamu PVM mokėtoju.

Sukūręs kelis PVM mokėtojus, vartotojas vieną kitu gali keisti per *Subjektai > Pasirinkti PVM mokėtoją* arba spustelėdamas esamo PVM mokėtojo keitimo mygtuką .

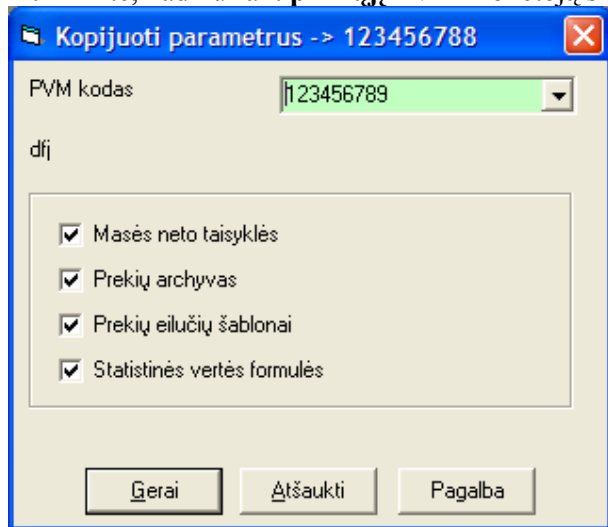
Po paketo patobulinimo PVM mokėtojo kodas gali tapti negaliojančiu. Tai įvyksta dėl jo tikrinimo algoritmo arba formato pokyčio. Tokiu atveju patobulinimo procedūra pateikia perspėjimą ir vartotojas turi pakeisti PVM mokėtojo kodą.

7.1.2 Parametru kopijavimas iš kito PVM mokėtojo

Funkcija *Sukurti PVM mokėtoją* iškviečiama dviem būdais:

- Kuriant naują mokėtoją, pateikiamas klausimas „Ar norite PVM mokėtojui kopijuoti kito PVM mokėtojo parametrus?“. Pasirinkus atsakymą **Taip**, pateikiamas langas, kuriame vartotojas gali naujam PVM mokėtojui kopijuoti specifines PVM mokėtojo lenteles iš kito PVM mokėtojo.
- per *Parametrai > Kopijuoti parametrus*. Pateikiamas langas, kuriame vartotojas gali esamam PVM mokėtojui kopijuoti specifines PVM mokėtojo lenteles iš kito PVM mokėtojo

Atminkite, kad kuriant **pirmąjį** PVM mokėtoją šis langas nerodomas.

Išrinkite PVM mokėtoją, kurio lenteles norite kopijuoti ir sužymėkite laukelius ties kopijuotinomis lentelėmis.

7.2 Vartotojai

Funkcija *Vartotojai* išrenkama per *Subjektai > Vartotojai* arba spustelint vartotojų mygtuką .

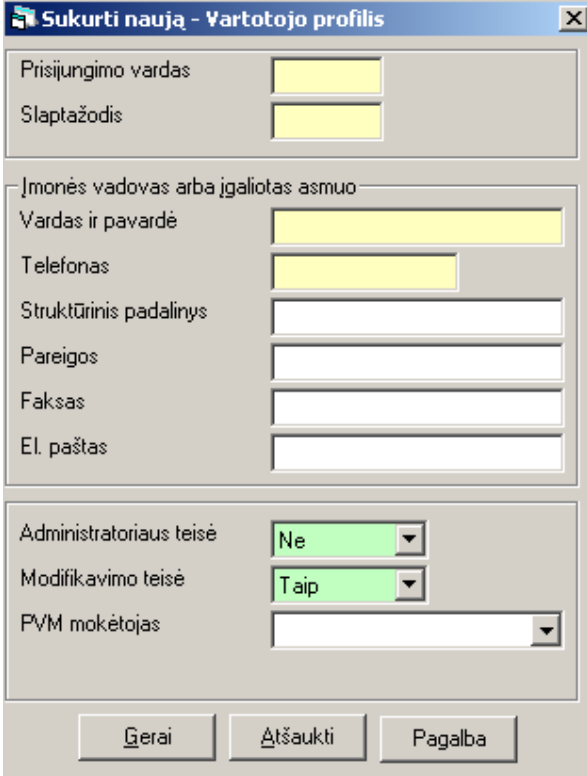
7.2.1 Vartotojo kūrimas / vartotojo duomenų keitimas

Ši funkcija skirta apibrėžti arba keisti IDEP vartotoju duomenis bei nustatyti jiems igaliojimo lygius.

Jei IDEP/KN8 naudosis vienas vartotojas, jungtis prie IDEP galima numatytojo vartotojo vardu ir slaptažodžiu (IDEP, IDEP).

Funkcija **Sukurti vartotoją** iškviečiama: *Subjektai > Vartotojai*, per *Veiksmi* > *Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*.

Funkcija **Keisti vartotojo duomenis** iškviečiama per *Subjektai > Vartotojai*, dukart spustelint pasirinktą vartotoją, per *Veiksmi* > *Pakeisti*, spustelint keitimo mygtuką arba klavišą *F5*.

Įvedant visus reikiamus duomenis, galima apibrėžti vartotoją.

Privalomieji laukeliai:

- **Prisijungimo vardas** – vardas, naudojamas prisijungimo ekrane.
- **Slaptažodis** – slaptažodis, įvedamas į prisijungimo ekraną.
- **Vardas ir pavardė** – vartotojo vardas ir pavardė.
- **Telefonas** – vartotojo kontaktinis telefonas.
- **Administratoriaus teisė** – jei vertė yra **Taip**, šis vartotojas turi prieigą prie visų funkcijų. Jei vertė yra **Ne**, vartotojas gali naudotis tik ataskaitų kūrimu (žr. 7.2.2 skyrių *Vartotojų tipai*).
- **Modifikavimo teisė** – jei vertė yra **Taip**, šis vartotojas leidžiamose naudoti funkcijose gali taikyti įtraukimo / keitimo komandas. Jei vertė yra **Ne**, jis gali jas tik peržvelgti.

Papildomi laukeliai:

- **Struktūrinis padalinys, Pareigos, Faksas, El. paštas.**
- **PVM mokėtojas** – jei vartotojas dažnai rengia ataskaitas tam pačiam PVM mokėtojui, jis gali užpildyti laukelį, išrinkdamas šį PVM mokėtoją iš sąrašo. Vartotojui prisijungus prie IDEP.

7.2.2 Vartotojų tipai

Vartotojams galima apriboti prieigą prie funkcijų ir (arba) duomenų keitimo galimybę.

Sujungiant šiuos du funkcijų tipus su keitimo galimybe, gaunami keturi vartotojų tipai:

1. Turintis administratoriaus ir modifikavimo teises vartotojas gali atlikti visas programos funkcijas. Pavyzdžiui, vartotojų kūrimas ir jų teisių nustatymas, PVM mokėtojo kūrimas, sistemos administravimo parametrų nustatymas, informacijos techninė priežiūra ir kitos funkcijos, susijusios su atsakomybe už statistinės informacijos teisingumą (pvz. IA tvirtinimas). Šiai grupei priklauso IDEP/CN8 sistemoje numatytasis vartotojas **idep**.
2. Turintis administratoriaus, bet neturintis modifikavimo teisių vartotojas gali peržvelgti visas funkcijas, tačiau negali modifikuoti programoje esančios informacijos, išskyrus klasifikatorių atnaujinimą. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.
3. Neturintis administratoriaus, bet turintis modifikavimo teises vartotojas gali programoje atlikti informacijos modifikavimo veiksmus. Šio tipo vartotojas gali peržvelgti administratoriaus funkcijas, išskyrus informacijos techninės priežiūros funkcijas. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.
4. Neturintis administratoriaus ir modifikavimo teisių vartotojas gali tik peržvelgti ir spausdinti IA esančią informaciją programoje. Šis vartotojas taip pat negali patvirtinti IA.

Papildomos pastabos:

- Vartotojui su Administratoriaus teisėmis, bet be modifikavimo teisių, techninės priežiūros meniu nepateikiamas.
- Jei vartotojas neturi modifikavimo teisių, tuomet paprastai tik administratoriui prieinamos funkcijos taip pat tampa skirtomis tik skaitymui (pvz. administravimo parametrai, tarpininkas, patvirtinimas, atrakinimas ir kt.).
- Nustatymus gali keisti tik administratorius su modifikavimo teise

7.3 *Tarpininkas*

Pastaba: ši skiltis skiriama tik tarpininkams.

Funkcija ***Tarpininkas*** išrenkama per *Subjektai > Tarpininkas*.

Tarpininkas privalo nurodyti savo identifikavimo duomenis..

The screenshot shows a window titled "Intrastat duomenų įvedimo paketas - 1234567890 (sd)". Below the title bar is a menu bar with options: "Intrastato ataskaitos", "Veiksmai", "Parametrai", "Subjektai", "Sistema", "Sistemos priežiūra", "KN", "Klasifikatoriai", "Langas", "Pagalba". A toolbar contains various icons. The main area displays a dialog box "Pakeisti - Tarpininkas" with the following fields:

Tarpininkas	Ne
Įmonės kodas	1234567890
Pavadinimas	lk
Adresas	kl
Telefonas	7894561230
Faksas	302154698
El. paštas	el@pastas.lt
Gavėjas	VM00 - VILNIAUS TERITORINĖ MUITINĖ
Sutarties numeris	1020202020202020

Buttons: Gerai, Atšaukti, Pagalba, Spausdinti.

Footer: 1234567890 | idep | 26.03.2007 | LTL | LT(LT) | V4.4

Žr. 7.1 skyrių *PVM mokėtojai*, kur pateikiami įvairių laukelių paaiškinimai.

Po paketo patobulinimo **Tarpininko ID** gali tapti negaliojančiu. Tai įvyksta dėl jo tikrinimo algoritmo arba formato pokyčio. Tokiu atveju patobulinimo procedūra pateikia perspėjimą ir vartotojas turi pakeisti **Tarpininko ID**.

7.4 PVM mokėtojo pasirinkimas

Funkcija *Pasirinkti PVM mokėtoją* pasirenkama per *Subjektai > Pasirinkti PVM mokėtoją* arba spustelint esamo PVM mokėtojo keitimas mygtuką .

Vartotojas vienu metu visuomet dirba su vieno PVM mokėtojo duomenimis (Tarpininkas, kuris INTRASTAT išvestis rengia visiems PVM mokėtojams arba archyvuoja jų IA).

Norint pakeisti esamąjį PVM mokėtoją kitu, reikia paprasčiausiai iš PVM mokėtojo sąrašo išrinkti PVM mokėtoją, kuris turi tapti numatytuoju (jis spustelimas ir tada spaudžiamas mygtukas **Gerai**, taip pat galima dukart spustelėti PVM mokėtojas). Visa su tuo PVM mokėtoju susijusi informacija yra suaktyvinama (t. y. IA, visa informacija, esanti meniu pasirinktyje *PVM mokėtojas*).

Keičiant PVM mokėtoją, atliekami keli patikrinimai, dėl kurių ekrane gali pasirodyti tam tikri pranešimai. Patikrinimai aprašomi toliau:

Patikrinamas ataskaitų išsiuntimo terminas. Jei už paskutinį mėnesį nėra išsiųstos ataskaitos ir terminas praleistas, pateikiamas pranešimas „Dėmesio, prašome laikytis ataskaitų teikimo grafiko: ataskaitinio laikotarpio YYYY/MM ataskaitos turi būti iki YYYY/MM/DD“. Tarpininko atveju šis patikrinimas yra sudėtingesnis: Jei nors vieno PVM mokėtojo ataskaita už

ši laikotarpį yra išsiųsta, minėtas pranešimas nerodomas, net jei yra PVM mokėtojų, kurių IA neišsiųstas.

Šis patikrinimas vykdomas prisijungiant prie IDEP/CN8 ir įjungiant numatytąjį PVM mokėtoją. Kai vartotojas persijungia prie kito PVM mokėtojo (kaip Tarpininkas arba kaip vartotojas), patikrinimas atliekamas pakartotinai.

Patikrinamas eilučių šablonu galiojimas.

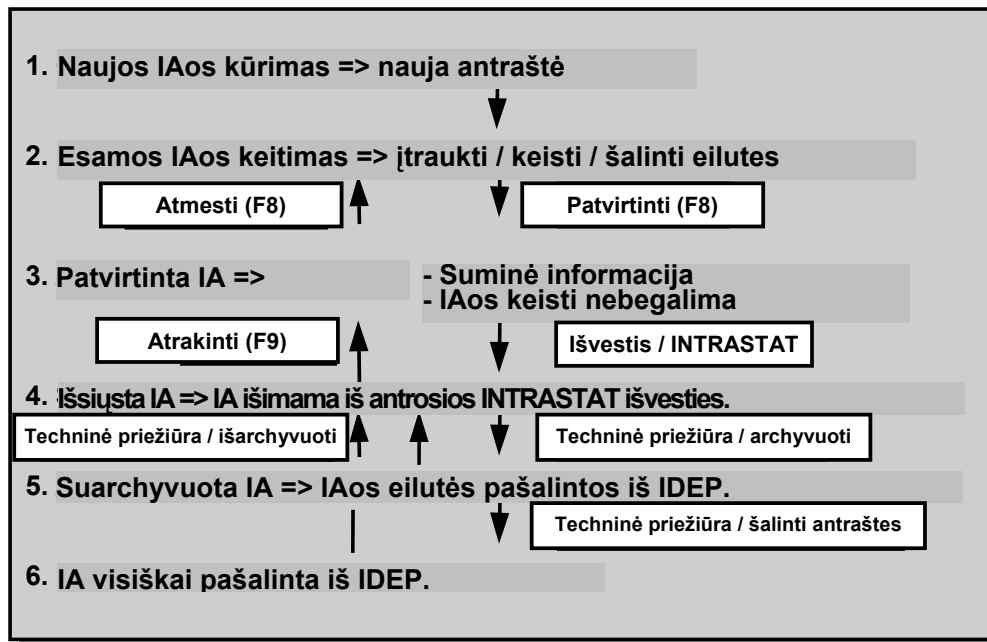
Patobulinus einamąjį IDEP/CN8 paketą naująja versija, įvykdoma pakete apibrėžtų išrinktų PVM mokėtojo eilučių šablonu negaliojančių kodų paieška (KN kodai, valstybių kodai ir kt.). Eilučių šablonai, kurie tapo negaliojančiais naujojo paketo palaikomais metais, yra atitinkamai pažymimi ir pateikiamas jų sąrašas. Numatytojo PVM mokėtojo eilučių šablonai pirmą kartą tikrinami prisijungimo metu.

8 Intrastato Ataskaitos (IA)

8.1 IA gyvavimo ciklas

Visi veiksmai, susiję su IA, gali būti įvykdomi suaktyvinant meniu juostos pasirinktą **Intrastato Ataskaitos**.

Toliau pateikiamoje schemoje matote visų su IA galimų atlikti **pagrindinių veiksmų** apžvalgą. Atitinkamų meniu parinkčių ir funkcinių klavišų naudojimas aprašomas tolesniuose skyriuose.

Toliau pateikiami įvairūs IA gyvavimo ciklo etapai:

1 ETAPAS: IA antraštės kūrimas. Ši antraštė identifikuoja naują IA (žr. 8.2.2 skyrių *IA antraštės kūrimas*).

2 ETAPAS: IA keitimas, keičiant IA antraštę, įtraukiant, šalinant arba keičiant prekių eilutes.

Atminkite, kad prekių eilutes galima įtraukti:

- rankiniu būdu (žr. 8.2.3.2 skyrių *Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas*);
- naudojantis eilučių šablonais (žr. 8.2.3.4 skyrių *Duomenų įvedimas naudojantis šablonais*);
- kopijuojant informaciją iš kitų IA (žr. 8.2.3.5 skyrių *Eilučių kopijavimas iš kitos IA*);
- naudojantis importo funkcija (žr. 8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*).

Užbaigtą IA galima pašalinti – tokiu atveju tolesni etapai nevykdomi.

3 ETAPAS: IA patvirtinimas prieš užbaigiant INTRASTAT išvestį (žr. 8.4.1 skyrių *IA patvirtinimas / atmetimas*). Patvirtintos IA nebegalima keisti ar šalinti. Jei vartotojas vis dar nori atlikti tam tikrus keitimus, jis privalo atšaukti IA patvirtinimą.

4 ETAPAS: IA gali būti apdorojama kaip oficialus teikimas (t. y. Internetu teikiamos muitinei, žr. 8.4.3 skyrių *INTRASTAT teikimo formavimas*). Tačiau tai atliekama tik vieną kartą ir po to IA užrakinama nuo tolesnio apdorojimo. Sugadinus duomenis diskelyje ar pranešime, IA galima atrakinti.

5 ETAPAS: Jei IA yra patvirtintos Muitinės ir vartotojas nepageidauja IA laikyti IDEP sistemoje, jas galima suarchyvuoti. Tai reiškia, kad IA įkeliamas į diską ir iš duomenų bazės pašalinamos jo eilutės (žr. 10.1.1 skyrių *Archyvavimas į diską*).

Suarchyvuotą IA vis dar galima gražinti į duomenų bazę, naudojantis atstatymo funkcija (žr. 10.1.2 skyrių *Atstatymas iš archyvo*).

6 ETAPAS: Po 5 etapo informaciniais sumetimais lieka pasiekiamas suarchyvuotos IA antraštė. Nors jei to nereikia, antraštę galima pašalinti (žr. 10.1.3 skyrių *Antraštės šalinimas*).

8.2 IA taisymas

8.2.1 INTRASTAT informacijos įvedimas – pagrindai.

Veiksmai, susiję su INTRASTAT IA kūrimu ir naujinimu, paleidžiami per *Intrastato Ataskaitos > Redagavimas* arba spustelint IA taisymo mygtuką .

IA susideda iš vienos antraštės ir kelių eilučių. Todėl IA kūrimas iš esmės atliekamas dviem veiksmiais.

1. Pirmiausia sukuriamas **IA antraštė**, kurioje nurodomi **periodas** ir **tipas** (žr. 8.2.2 skyrių *IA antraštės kūrimas*).
2. Sukūrus antraštę, prie jos galima pridėti **IA eilutes** (žr. 8.2.3 skyrių *IA eilučių įtraukimas į antraštę*).

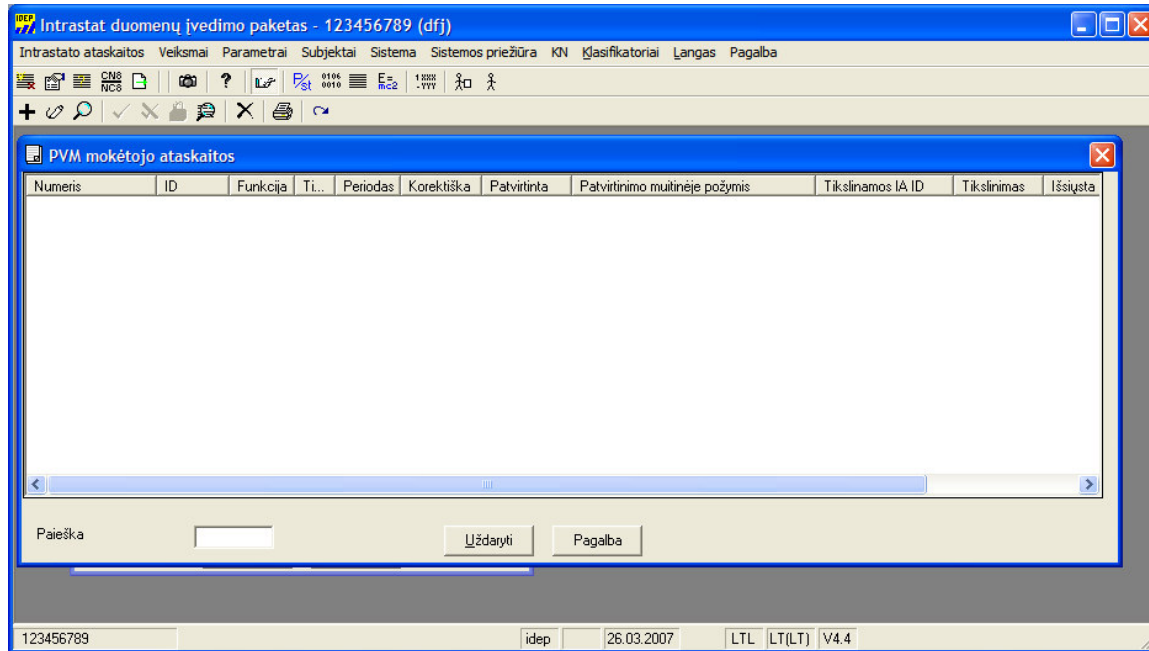
IA eilutes galima įtraukti keliais būdais:

- rankiniu būdu (žr. 8.2.3.2 skyrių *Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas*);
- naudojantis eilučių šablonais (žr. 8.2.3.4 skyrių *Duomenų įvedimas naudojantis šablonais*);
- kopijuojant informaciją iš kitų IA (žr. 8.2.3.5 skyrių *Eilučių kopijavimas iš kito IA*);
- naudojantis **importo** priemone (žr. 8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*).

Esamos IA keitimą (žr. 8.2.5 skyrių *IA informacijos taisymas, šalinimas arba peržvelgimas*) galima sieti su IA antraštės keitimu arba IA eilučių įtraukimu, šalinimu arba keitimu.

8.2.2 IA antraštės kūrimas

1 ETAPAS: Išrinkite *Intrastato Ataskaitos > Redagavimas* arba spustelėkite IA taisymo mygtuką . Pateikiama PVM mokėtojo IA apžvalga. Atminkite, kad užregistravus PVM mokėtoją ši apžvalga startavus paketui pateikiama pagal numatytąją pasirinktį.

2 ETAPAS: Norint į einamojo PVM mokėtojo IA sąrašą įtraukti IA, reikia naudoti komanda *Veiksmai > Sukurti naują*, spustelėti įtraukimo mygtuką arba spausti *F4*. Įveskite antraštės informaciją, kuri yra bendra visoms IA eilutėms.

Sukurti naują - Išsami antraštė

ID	AA000007
Valiuta	LTL
Registracijos numeris	
Numeris	1
Tikslinimas	00

Santraukos duomenys

Čia bus rodoma suvestinė informacija.

Funkcija	D - Pirminė ataskaita
Tipas	
Apimtis	
Periodas	2007
Pateikimo vieta	VM00 - VILNIAUS TERITORINĖ MUI

PVM mokėtojas	
PVM kodas	1234567890
Pavadinimas	demo
Adresas	Testuotojų g. Vilnius
Telefonas	852719898
Faksas	
El. paštas	

Tarpininkas	
Įmonės kodas	
Pavadinimas	
Adresas	
Telefonas	
Faksas	
El. Paštas	

Įmonės vadovas arba įgaliotas asmuo

Vardas ir pavardė		Faksas	
Telefonas		El. Paštas	

Gerai Atšaukti Pagalba

Ataskaitinio laikotarpio metai yra prilyginami einamiesiems, o siekiant išvengti klaidų ataskaitinio laikotarpio mėnesį leidžiama pasirinkti.
Pastaba: sukūręs IA, vartotojas statistinio laikotarpio mėnesį gali pakeisti vėliau.

Įvedus informaciją į visus laukelius, reikia spausti **Gerai** ir įrašyti informaciją.

1 PASTABA: vartotojui sukūrus arba pakeitus IA antraštę, atliekamas patikrinimas, ar yra už praėjusį mėnesį parengta ir nusiųsta to paties tipo ir apimties ataskaita. Jei taip nėra, pateikiamas pranešimas, išpėjantis vartotoją, kad pastarasis neparengė ir (arba) nusiųstė ataskaitos už praėjusį mėnesį.
Šis pranešimas nerodomas, kuriant pirmąją ataskaitą.

2 PASTABA: Neleidžiama sukurti IA periodui, nepatenkančiam į paketo galiojimo datos intervalą.

3 PASTABA: neleidžiama sukurti IA būsimam ataskaitiniam laikotarpiui.

4 PASTABA: Ataskaitas galima sukurti už keletą kalendorinių metų.

3 ETAPAS: Dabar, kai tam tikram srautui ir laikotarpiui, yra sukurta IA antraštė, galima įtraukti IA eilutes.

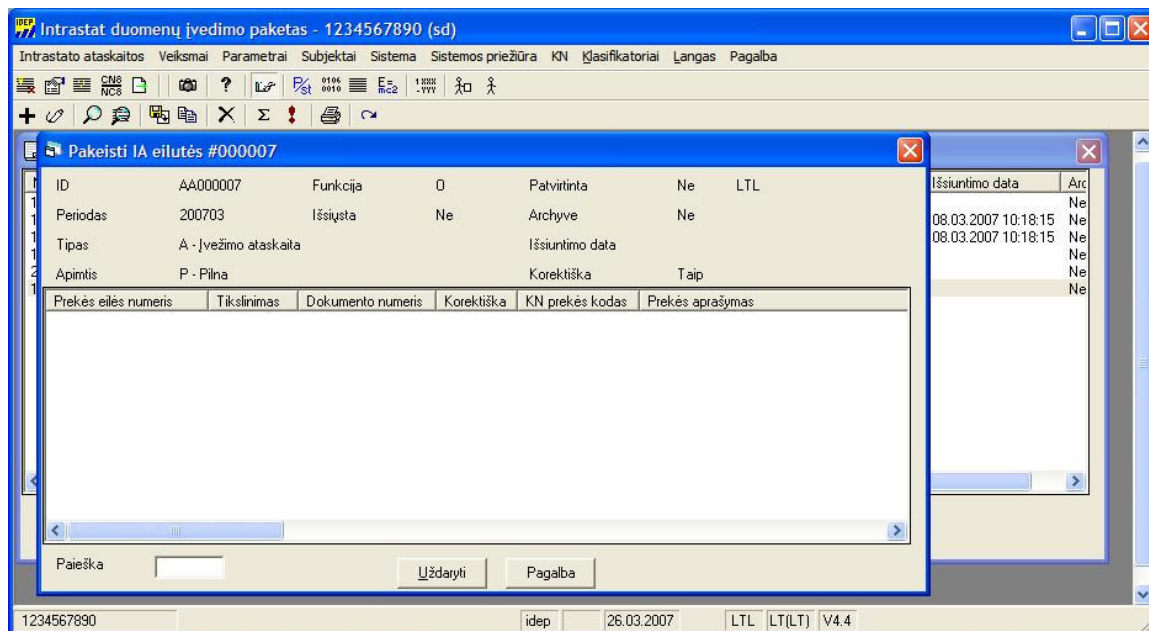
8.2.3 IA eilučių įtraukimas į antraštę

8.2.3.1 Įvadas

Sukūrus IA antraštę, pildomos IA eilutes. IA eilutes galima įtraukti visoms IA, išskyrus pašalintas arba nulines IA, kurios neturi prekių eilučių.

Naujos IA eilutės kūrimo būsena įjungžiama automatiškai, pradėjus kurti antraštę. Taip pat ją galima įjungti rankiniu būdu, išrenkant IA (ja spustelint) ir paspaudžiant keitimo mygtuką arba išrenkant funkciją *Veiksmi* > *Pakeisti* arba spustelint klavišą *F5*.

Vartotojui pateikiama IA eilučių apžvalga, kuri šiame etape dar būna tuščia. Rodoma santraukos antraštės informacija.

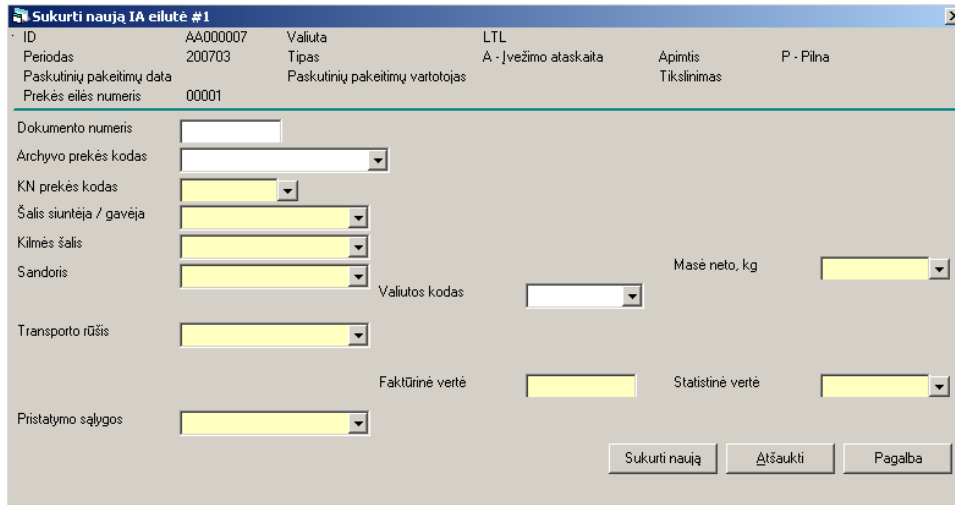

IA eilutes pildyti galima keliais būdais:

- rankiniu būdu – užpildant tuščius formos laukus (žr. 8.2.3.2 skyrių *Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas*);
- naudojantis eilučių šablonais (žr. 8.2.3.4 skyrių *Duomenų įvedimas naudojantis šablonais*);
- kopijuojant informaciją iš kitų IA (žr. 8.2.3.5 skyrių *Eilučių kopijavimas iš kitos IA*);
- naudojantis importo priemone (žr. 8.2.3.6 skyrių *Importo funkcijos naudojimas*).

8.2.3.2 Rankinis IA eilučių duomenų įvedimas

1 ETAPAS: Funkcija **Sukurti IA eilutes** iškviečiama: per *Veiksmi* > *Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*. Pateikiamas IA eilutės įvedimo ekranas.

ID	AA000007	Valiuta	LT	LTL	A - Įvežimo ataskaita	Apimtis	P - Pilna
Periodas	200703	Tipas					
Paskutinių pakeitimų data		Paskutinių pakeitimų vartotojas				Tikslinimas	
Prekės eilės numeris	00001						

Dokumento numeris	<input type="text"/>						
Archyvo prekės kodas	<input type="text"/>						
KN prekės kodas	<input type="text"/>						
Šalis siuntėja / gavėja	<input type="text"/>						
Kilmės šalis	<input type="text"/>						
Sandoris	<input type="text"/>	Valiutos kodas	<input type="text"/>	Masė neto, kg	<input type="text"/>		
Transporto rūšis	<input type="text"/>						
		Faktūrinė vertė	<input type="text"/>	Statistinė vertė	<input type="text"/>		
Pristatymo sąlygos	<input type="text"/>						

IDEP siūlo priemones, skirtas palengvinti rankinį duomenų įvedimą. Jos aprašytos kitoje skiltyje. Bendrosios pastabos dėl duomenų įvedimo pateikiamos toliau.

Duomenis galima įvesti atsitiktine tvarka. Tačiau reikia atminti, kad tam tikri elementai turi įtakos kitų elementų elgsenai. Pavyzdžiui įvedus sandorio rūšies kodo pirmąjį ženklą, pateikiamas naujas laukelis, kuriame reikės įvesti antrąjį sandorio rūšies kodo ženklą.

Perėjimui iš vieno laukelio į kitą galima naudoti klavišus TAB arba *Enter* (jei tai įjungta per funkciją *Sistema* > *Ekrano nustatymai*, žr. 5.8.3 skyrių *Tabuliavimo tvarka*) arba pelę.

Duomenis įvedant rankiniu būdu naudojantis klaviatūra, programai IDEP galima nurodyti teisingai įvedus duomenis automatiškai peršokti į kitą laukelį. Tokiu atveju vartotojui nereikės spausti klavišo TAB kaskart, įvedus naują vertę. Šis mechanizmas veikia tik su tais laukeliais, kurių ilgis yra fiksuotas.

Šią priemonę galima įjungti arba išjungti žymėjimo laukeliu Automatinis ir TAB, kurį rasite per *Sistema* > *Ekrano nustatymai* (žr. 5.6 skyrių *Ekrano nustatymai*).

Kai išrenkama anksčiau įvesta laukelio vertė (spustelint dukart arba naudojantis klavišu TAB), naujoji įvesta vertė pakeičia ankstesnę. Jei vartotojas pageidauja į laukelį įtraukti naują simbolį, reikia pelę arba rodykliniais klavišais nustatyti žymeklį tame laukelyje.

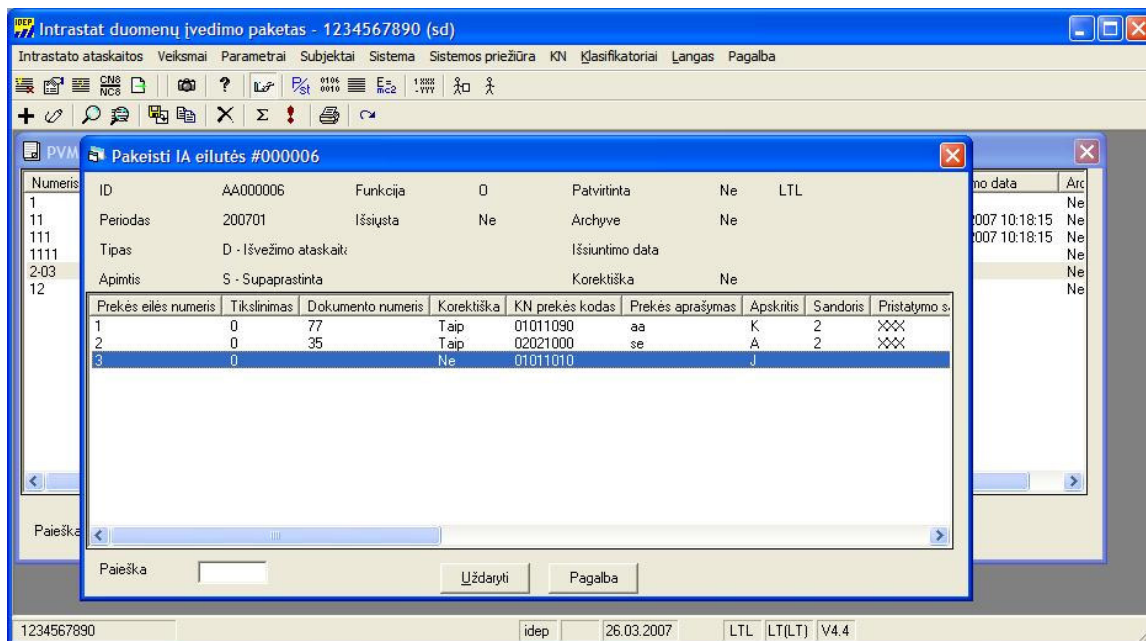
Užpildžius paskutinį ekrano laukelį, mygtuku *Sukurti naują* informacija įrašoma. Jei trūksta tam tikros reikalingos informacijos, programa pateikia perspėjimą. Neatsižvelgiant į tai, vartotojas gali nuspręsti įrašyti neužbaigtą eilutę. Tokia eilutė pažymima kaip *Nekorektiška*.

Mygtukas *Išvalyti* gali būti naudojamas, kai reikia išvalyti visus ekrano laukelius.

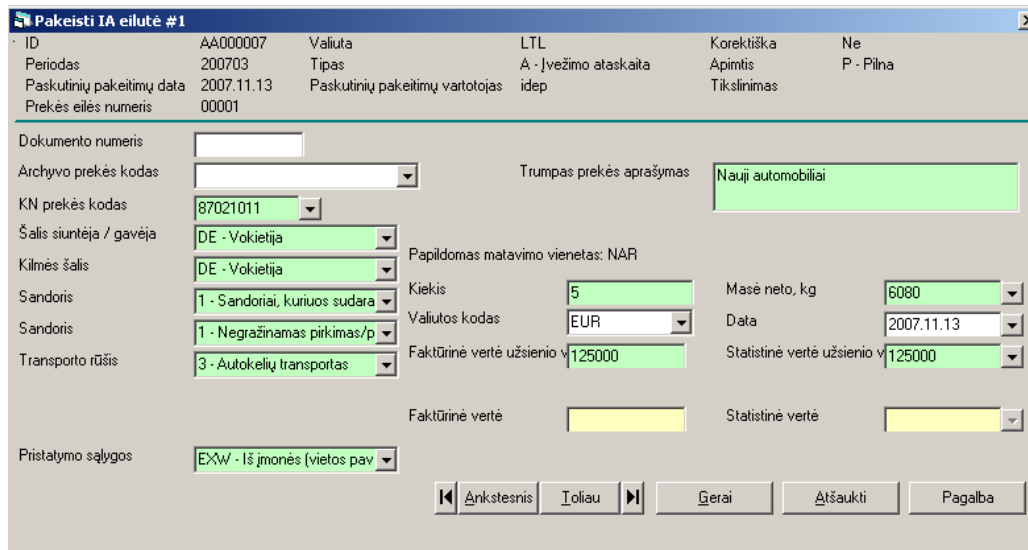
IDEP vartotojo vadovas

Tada duomenims įvesti bus automatiškai pateiktas naujas ekranas. Norint nutraukti eilučių įtraukimą, reikia spausti klavišą ESC arba mygtuką *Atšaukti*. Į ataskaitą paskutinė tuščia eilutė įtraukta nebus.

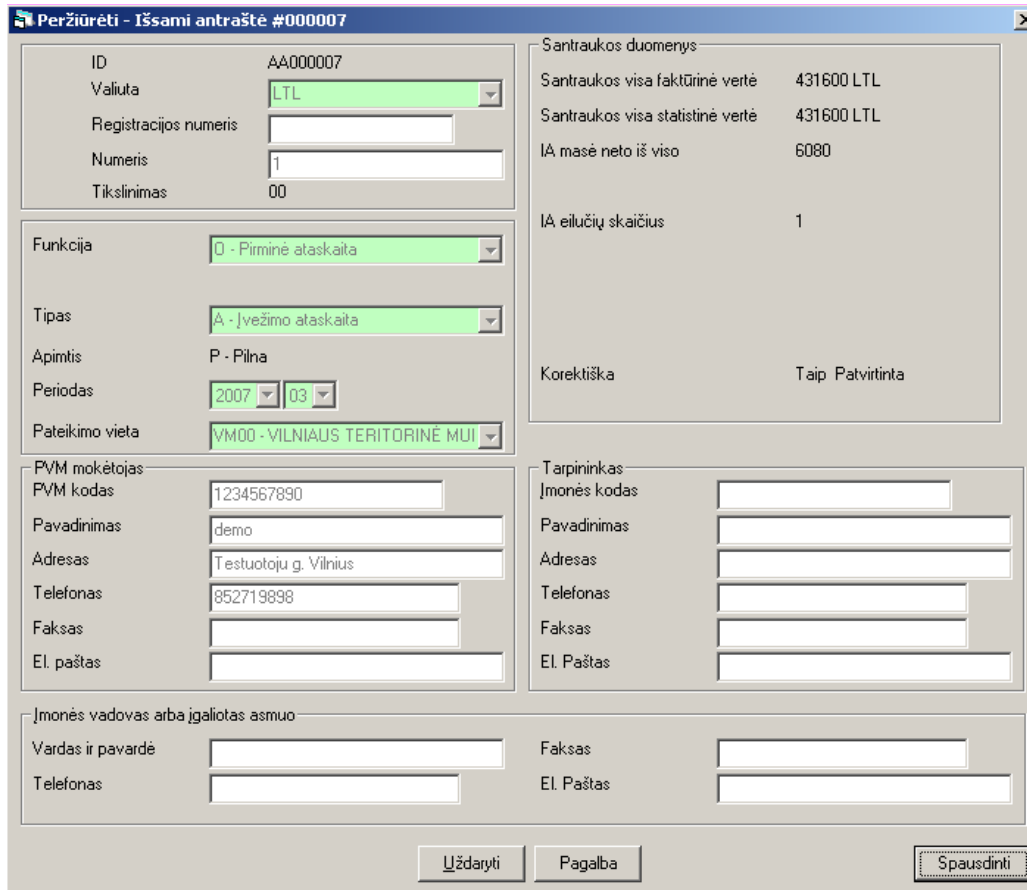
2 ETAPAS: Įtraukus prekių eilutes, pateikiamas IA apžvalgos ekranas, kuriame vartotojas jas gali pamatyti.

Peržiūrėdamas prekių eilučių sąrašą, Vartotojas turi galimybę keisti informaciją prekių eilutėse. Jei vartotojas pageidauja keisti tam tikros eilutės informaciją, jam reikia išrinkti tą eilutę ir spausti klavišą *Enter* arba ją spustelėti dukart. Be to, tam pačiam veiksmui atlikti jis gali pasinaudoti meniu punktais *Veiksmai > Pakeisti*, spustelėti keitimo mygtuką arba paspausti klavišą *F5*.

Antraščių peržiūros funkcija paleidžiama pasirinkus meniu punktus *Veiksmai > Antraštė*, spustelint antraštės mygtuką arba *F11* klavišą. Čia vartotojas gali peržvelgti antraščių informaciją.

Peržiūrėti - Išsami antraštė #000007

ID	AA000007	Santraukos duomenys	
Valiuta	LTL	Santraukos visa faktūrinė vertė	431600 LTL
Registracijos numeris		Santraukos visa statistinė vertė	431600 LTL
Numeris	1	IA masė neto iš viso	6080
Tikslinimas	00	IA eilučių skaičius	1
Funkcija	0 - Pirminė ataskaita	Korektiška	Taip Patvirtinta
Tipas	A - Įvežimo ataskaita		
Apimtis	P - Pilna		
Periodas	2007 03		
Pateikimo vieta	VM00 - VILNIAUS TERITORINĖ MUI		
PVM mokėtojas		Tarpininkas	
PVM kodas	1234567890	Įmonės kodas	
Pavadinimas	demo	Pavadinimas	
Adresas	Testuotojų g. Vilnius	Adresas	
Telefonas	852719898	Telefonas	
Faksas		Faksas	
El. paštas		El. Paštas	
Įmonės vadovas arba įgaliotas asmuo			
Vardas ir pavardė		Faksas	
Telefonas		El. Paštas	

Uždaryti Pagalba Spausdinti

Patvirtinus ataskaitą išsamos antraštės lango dalyje „Santraukos duomenys“ yra pateikiamas eilučių skaičius bei suminių eilučių skaičius (jei yra) ir įtraukiamas tekstas *Patvirtinta*.

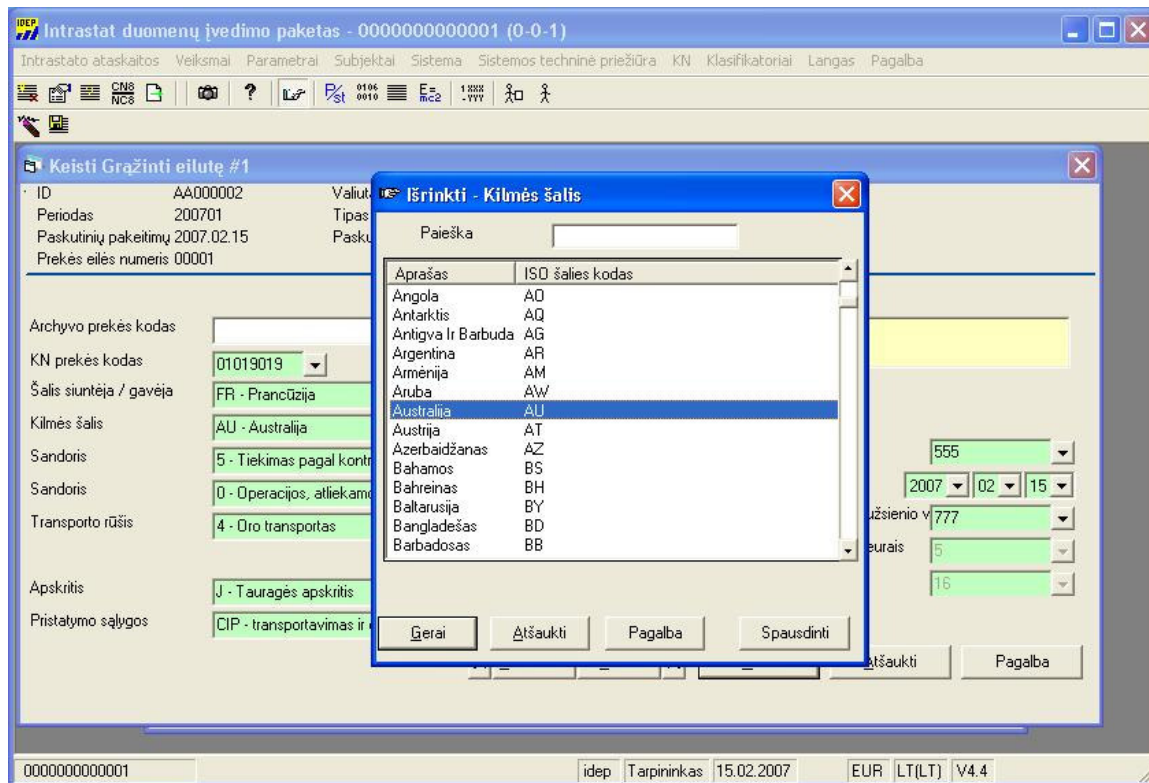
Norint grįžti atgal į PVM mokėtojo IA apžvalgą, reikia spausti ESC, užverti IA apžvalgos langą arba išrinkti pageidaujimą langą iš meniu *Langas*.

Jei vartotojas pageidauja grįžti į pagrindinį meniu, jis turi užverti visus atidarytus langus spausdamas mygtuką ESC (kiekvienam atverstam langui) arba meniu išrinkti *Langas > Uždaryti visus*..

8.2.3.3 Rankinio IA eilutės duomenų įvedimo pasirinkimai

Išrinkimo sąrašai

Nustačius žymeklių laukelyje, kur reikia įvesti kodą, galima spustelėti žemyn nukreiptą rodyklę (dešinėje laukelio pusėje) – bus pateikti visų galimų verčių variantai. Vartotojas gali iš šio sąrašo išrinkti reikiamą vertę.

Anksčiau sukurtos IA eilutės verčių kopijavimas

To paties seanso metu įtraukdami kitą IA eilutę, galite nukopijuoti vertes iš pirmiau sukurtos tos pačios ataskaitos eilutės.

Tai atliekama klavišų kombinacija Shift + F6 arba kopijavimo mygtuku (kuris pateikiamas IA eilutės išsamios informacijos ekrane).

Archyvo prekių kodai

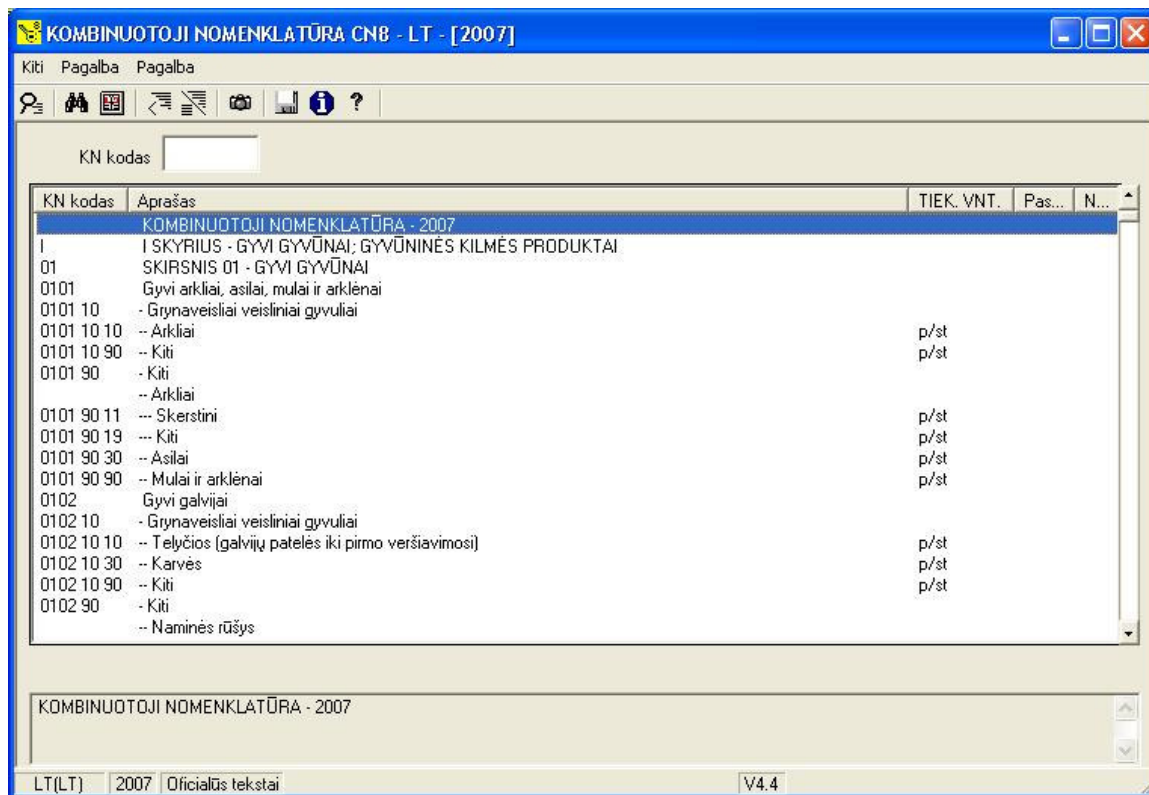
Pakete kartu su **KN** galima naudoti įmonėje naudojamus **prekių kodus**. Tam reikia apibrėžti santykį tarp **įmonėje naudojamų prekių kodų** ir atitinkamo **KN prekių kodų** (žr. 9.4 skyrių *Prekių archyvas / Prekių archyvo apibrėžimas*). Atkreipkite dėmesį į šiuos dalykus:

- Jei vartotojas (dar) neapibrėžė jokių **Archyvo prekių kodų**, klavišu TAB šis laukelis praleidžiamas.
- Atminkite, kad paspaudus klavišą F2, pateikiami tik galiojantys PVM mokėtojo prekių kodai, kuriuos galima išrinkti ir įtraukti į IA eilutės PVM mokėtojo prekių kodų laukelį. PVM mokėtojo prekių kodų galiojimas tikrinamas paketo paleidimo metu po patobulinimo, žr. 9.4.3 skyrių *Archyvo prekių kodų galiojimo tikrinimas*.

Prieiga prie KN

Jei vartotojas nepageidauja naudotis funkcija **Archyvo prekių kodai**, jis gali naudoti **KN prekių kodais**, prekes kodo laukelyje paspausdamas klavišą *F2*.

Tai atlikus, vartotojui suteikiama prieiga prie KN. Informaciją apie KN programos naudojimą pateikta **KN vartotojo vadove**.

Vartotojas gali įsikelti pažymėtą **KN kodą** į IDEP IA eilutės duomenų įvedimo ekraną: tai atliekama spaudžiant *Alt+S*, kodo įkėlimo į IDEP mygtuką arba pele dukart spustelint išrinktą kodą. Prieš įkeliant išrinktą kodą į IA prekės eilutę sistema paklaus, ar vartotojas pageidauja įkelti išrinktą vertę. .

Trumpas prekės aprašymas

Laukas "Trumpas prekės aprašymas" užpildomas automatiškai, jei naudojama funkcija "PVM mokėtojo prekių archyvas". Tuo atveju į prekės aprašymo lauką perkeliamas PVM mokėtojo prekių archyve nurodytas prekės aprašymas.

Kitais atvejais šiame lauke rankiniu būdu įrašomas prekės aprašymas. Prekės aprašymas turi būti toks, kad pakaktų duomenų ją vienareikšmiškai identifikuoti.

Masė neto

Laukelyje „Masė neto“ įrašoma prekės masė kilogramais.

Tais atvejais, kai vartotojas teikia informaciją apie prekes, kurioms numatytas papildomas mato vienetas, langelis „Masė neto“ gali būti pildomas automatiškai. Tam reikia aprašyti masės

neto skaičiavimo taisykle. Masės neto taisyklių kūrimas pateiktas sekančioje šio skyriaus dalyje.

Jei masės neto taisyklės nėra aprašytos, masę neto kilogramais reikia įvesti.

Masės neto taisyklės

IDEP programoje vartotojas gali apibrėžti masės neto taisyklių sąrašą (žr. 9.1 skyrių *PVM mokėtojo informacija / Masės neto taisyklės*). Masės neto taisyklės taikomos palengvinimui vartotojui apskaičiuoti masę neto (kilogramais) iš papildomų matavimo vienetų arba kitu būdu.

Papildomi matavimo vienetai

Papildomi mato vienetai nurodomi automatiškai, jei pagal KN yra numatytas papildomas mato vienetas.

Kiekis

Laukelyje kiekis įrašomas prekės kiekis išreikštas papildomais mato vienetais. Jei pagal KN prekei nėra numatytas papildomas mato vienetas, laukelis „kiekis“ nerodomas.

Valiutų kursai

Siekdamas apskaičiuoti vertes vietine valiuta, vartotojas gali apibrėžti valiutų kursų sąrašą (žr. 6.1 skyrių *Sistema > Valiutų kursai*). Tai taikoma ir faktūrinei, ir statistinei vertėms. Valiutų kursų lentelėje pateikiamas ES šalių narių valiutų kodų bei pavadinimų sąrašas. Vartotojas gali į jį įvesti ir jam reikalingų valiutų kodus, pavadinimus ir nurodyti valiutos kursą. Pildydamas IA eilute vartotojas išrenka reikalingą valiutos kodą ir datą.

Statistinės vertės formulės

Siekdamas apskaičiuoti statistinę vertę iš kelių kintamųjų, vartotojas gali apibrėžti Statistinės vertės formulių sąrašą (žr. 9.3 skyrių *PVM mokėtojo Informacija / Statistinės vertės formulės*). Atminkite, kad statistinės vertės formulių meniu pasirinktis pasiekama tik jei statistinė vertė yra privaloma.

Statistinės vertės formulę galima pritaikyti bet kuriame iš dviejų įmanomų statistinės vertės laukelių: vertės užsienio valiuta bei vietine valiuta. Yra svarbu, kad taikomam laukeliui statistinės vertės formulė būtų teisinga, pvz. Lietuvos atveju:

Naudojant statistinės vertės formulę „A+100“, pritaikomą statistinei vertei vietine valiuta formulė - prie faktūrinės vertės vietine valiuta (simbolis A) skaičiuojant statistinę vertę bus pridėta 100 LTL.

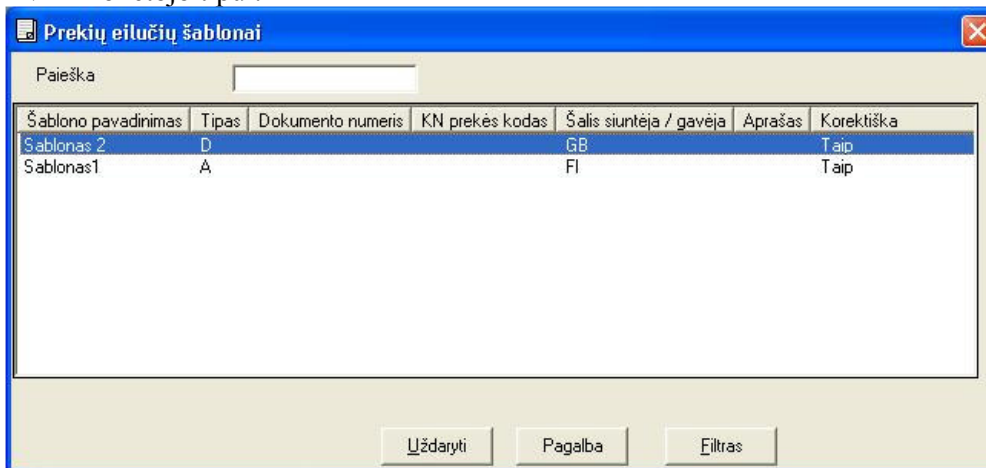
Keičiant IA eilutę, galima pamatyti, kokia statistinės vertės formulė buvo pritaikyta konkrečioms **statistinės vertės** laukeliams: tam reikia palaikyti pelės žymeklį virš tų laukelių. Virš teisingo laukelio pasirodys aiškinamasis tekstas, kuriame bus pateikta pritaikyta statistinės vertės formulė. Be to, panaudojus eilutės modelį, kuriame yra formulės pavadinimas, formulė pateikiama lygiai tokiu pat būdu. Spustelėjus mygtuką **Gerai**, informacija apie tai, kokia formulė buvo pritaikyta statistinės vertės laukeliams skaičiuoti, nebepasiekama.

8.2.3.4 Duomenų įvedimas naudojantis šablonais

Dažniausiai PVM mokėtojas dirba su tam tikru skaičiumi pasikartojančių duomenų. Siekiant išvengti būtinybės nuolat iš naujo vesti tuos pačius duomenis, vartotojui suteikta galimybė apibrėžti šablonus, kurių laukeliuose jau įrašytos tam tikros niekuomet nekintančios vertės (pvz. *partnerio valstybė, KN prekių kodas,...*). Žr. 9.2 skyrių *PVM mokėtojo informacija / eilučių šablonai*.

Tolesne procedūra yra aiškinamas eilučių šablonų naudojimas (taip pat žr. 9.2.2 skyrių *Eilučių šablonų naudojimas*).

1 ETAPAS: Įtraukiant IA eilutę iš IA apžvalgos sąrašo, reikia spausti klavišą *F9* arba šablono mygtuką . Pateikiamas šablonų sąrašas, apibrėžtas duotajam esamojo PVM mokėtojo tipui.

2 ETAPAS: Išrinkite IA eilutės duomenų įvedimui ketinamą naudoti šabloną ir spauskite klavišą *Enter* arba mygtuką **Gerai**. Visos šablono vertės automatiškai suvedamos į IA eilutės laukelius. Žymeklis perkeliamas į pirmąjį IA eilutės ekrano įvedimo laukelį.

Skaitiniai duomenys iš eilutės šablono į IA eilutę bus kopijuojami tik tokiu atveju, jei programoje parametru *Kopijuoti skaitinius duomenis*, pritaikant modelius yra nustata vertė **Taip**.

8.2.3.5 Eilučių kopijavimas iš kitos IA

Šioje skiltyje aiškinamas eilučių kopijavimo iš vienos IA į kitą priemonės naudojimas.

IA apžvalgos ekrane parenkama IA, į kurią ketinama kopijuoti eilutes. Tada per *Veiksmi > Kopijuoti*, spustelint kopijavimo mygtuką arba klavišų junginį *SHIFT+F6*, paleidžiama eilučių kopijavimo funkcija.

Kopijavimo ekrane ataskaitų, iš kurių ketinama kopijuoti, išrinkimas atliekamas *F2* klavišu.

Vartotojas turi galimybę nustatyti išrinktos IA eilutes, kurias jis pageidauja kopijuoti į naująją IA. Pagal numatytąją pasirinktą kopijuojamos visos eilutės.

1 PASTABA: IA eilutes galima nukopijuoti iš bet kurios IA (kito tipo ar funkcijos nei einamoji IA). Tai reiškia, kad gali būti nukopijuota per daug arba per mažai informacijos arba gali būti paimti kodai, kurių galiojimo data nepatenka į einamąjį intervalą. Todėl reikia atlikti patikrinimą. Perteklinė informacija yra išblukinama. Jei informacijos trūksta arba ji neteisinga, IA eilutė pažymima kaip neteisinga.

Atminkite, kad eilutes iš vienos tos pačios IA vietos galima nukopijuoti į kitą.

2 PASTABA: Kai kopijuojamos modifikavimo IA eilutės (žr. 8.2.7 skyrių *Šalinimo, modifikavimo ir keitimo IA*), skaitiniai įvesties laukeliai iš pradžių būna įgavę nulinę vertę (**faktūrinė vertė, masė neto**,...), neatsižvelgiant į Programos parametro Kopijuoti skaitinius duomenis, pritaikant modelius nuostatą. Priežastis aiškinama toliau. Modifikavimo IA skaitinės vertės yra kaupiamąjo pobūdžio. Vartotojui kopijuojant visą pageidaujamą taisyti IA, reikia tik atnaujinti skaitines IA eilučių, kurias reikia pataisyti suminiu požiūriu, vertes.

3 PASTABA: IA, kuri keičiamas kita (žr. 8.2.7 skyrių *Šalinimo, modifikavimo ir keitimo IA*), eilutės kuriant antraštę iš originalaus IA yra kopijuojamos automatiškai. Skaitiniai įvesties laukeliai (**faktūrinė vertė, masė neto, ...**) kopijuojami visuomet.

Priežastis aiškinama toliau. Senojo IA keitimo nauju metu naujasis turi pakeisti senąjį, iš kurio kopijuojamos eilutės. Identiška turi būti beveik visa informacija.

4 PASTABA: Kopijuojant eilutes naujai IA, skaitinių įvesties laukelių kopijavimas priklauso nuo programoje nustatyto parametro: Kopijuoti skaitinius duomenis, pritaikant modelius.

KNA gali pasirinkti atkurti skaitinių laukelių vertes, kad būtų išvengta neteisingos informacijos siuntimo į KNA, IA kopijuojant iš vieno periodo į kitą.

8.2.3.6 Importo funkcijos naudojimas

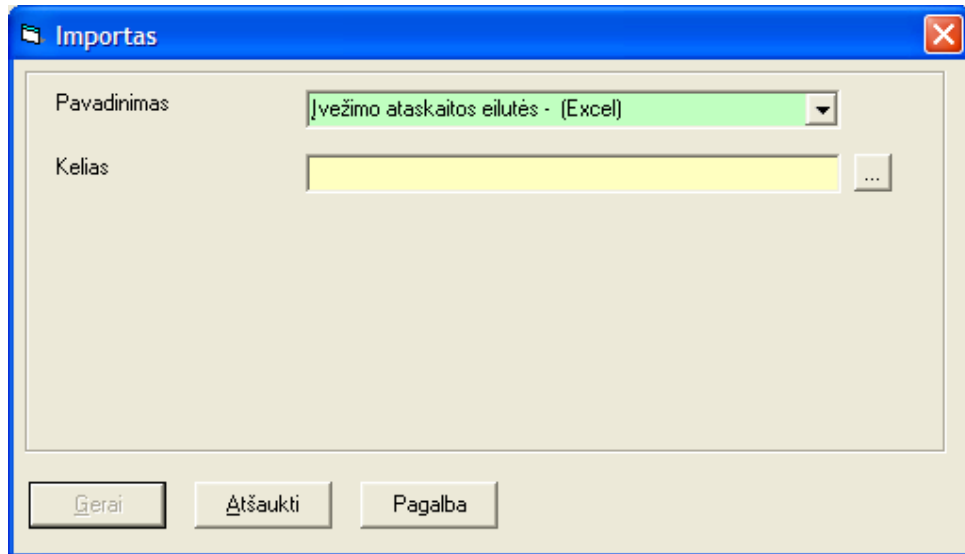
Tam tikras IA eilutes galima importuoti iš už IDEP ribų esančio failo.

Prieš pradėdamas naudoti šią funkciją, reikia apibrėžti importo formatą (nurodyti fizinį formatą ir loginį failo išdėstymą) (žr. 6.2.1 skyrių *Sistema / importo formatas*).

Visos importuojamo failo eilutės turi būti susijusios su tos pačios IA (t. y. tuo pačiu periodu ir tipu).

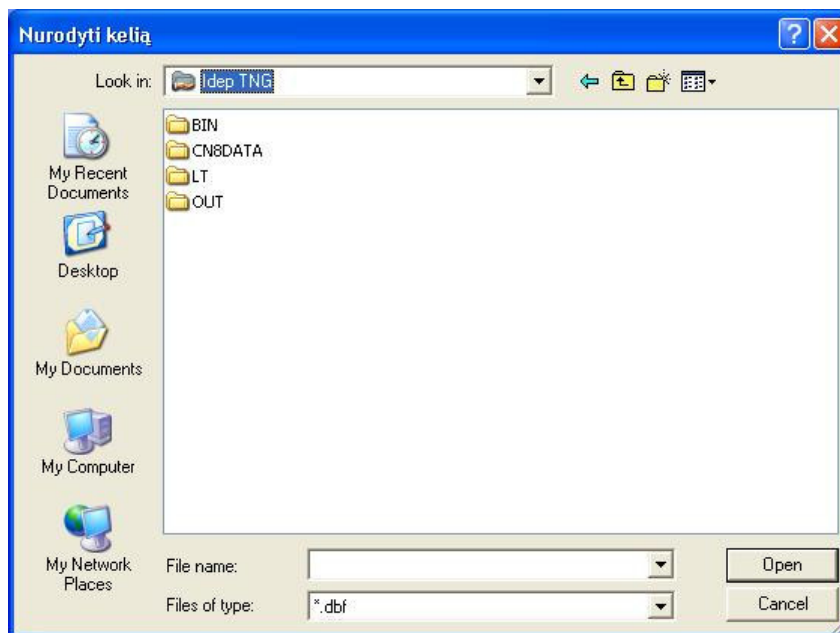
Importo funkcijos naudojimą aprašo toliau pateikiama procedūra.

1 ETAPAS: *IA eilučių importo* funkcija iškviečiama IA keitimo apžvalgos ekrane, per *Veiksmai > Importas*, spustelint importo mygtuką arba klavišą *F9*.

Saraše pateikiami apibrėžtieji IA srauto importo formatai. Išrinkite importo apibrėžties pavadinimą.

2 ETAPAS: Išrinkite importuojamo failo pavadinimą.

Laukelyje *Files of type* (failo tipas) galima rinktis numatytąjį išrinkto formato tipą arba visų tipų failus. Tai gali būti naudinga, jei failas neturi numatytojo plėtinio.

3 ETAPAS: Išrinkus importuojamo failo kelią ir pavadinimą, dar kartą pasirodo importo išrankos ekranas. Jei importo formato tipui yra reikalingas išorinis pavadinimas, t.y. *Access* duomenų bazės lentelės ar *Excel* skirtuko pavadinimas (žr. 6.2.1 skyrių *Importo formatas*), pateikiamas papildomas laukelis, į kurį galima įvesti reikiamą pavadinimą. Jei tas pavadinimas jau buvo apibrėžtas importo formate, jis būna iš anksto įvestas.

4 ETAPAS: Paspaudus mygtuką **Gerai**, importo procesas pradedamas. Importavus iš failo duomenis į IDEP, kiekvienas laukelis yra patikrinamas pagal einamosios IA funkcijos jam taikomus reikalavimus. Užbaigus importo procesą, galima peržvelgti importo žurnalą: *Sistema > Importo žurnalas* ir paieškoti galimų klaidų.

PASTABOS:

Importo metu gali būti automatiškai skaičiuojami statistinės vertės, faktūros vertės ir masės neto rodikliai, tačiau su ta sąlyga, kad importuojamame faile yra reikiami duomenys minėtiems skaičiavimams atlikti. Išsami informacija pateikiama 6.2.1 skyrių *Importo formatas*.

Jei PVM mokėtojo parametrų ekrane buvo įvesta numatytoji apskrities vertė (žr. 7.1.1 skyrių *PVM mokėtojo kūrimas / keitimas*) ir importuojamame faile jos nebus, tuomet laukelyje ji iš anksto bus įrašyta.

KN prekių aprašo laukelis, kai reikia, yra automatiškai kopijuojamas iš aiškinamojo KN teksto (jei atitinkamas importuojamo failo laukelis būna tuščias).

Jei vartotojo importuojamame faile vertės pateikiamos su dešimtainėmis trupmenomis ir jų atskyriklis nesutampa su nurodytuoju *Windows* regioninių nuostatų skiltyje, gausite neteisingus importo rezultatus.

Pavyzdžiui: importuojamame faile atskyrimui yra naudojamas kablelis „ , “, o sistemoje *Windows* – taškas „ . “. Importuojant vertę „123,45“, bus importuotas 100 kartų didesnis skaičius, t.y. 12345.

IDEP importo proceso metu ši problema bus aptikta ir tokios eilutės bus pažymėtos kaip neteisingos. Tačiau, peržvelgus tokias eilutes, jos atrodytų teisingomis, tik vertės bus 100 kartų didesnės. Norint tiksliai pamatyti, kokios kilo problemos, reikia peržvelgti importo žurnalą: *Sistema > Importo žurnalas*.

8.2.4 Kelių PVM mokėtojo importas

Be eilučių importo iš ataskaitų po vieną, IDEP/CN8 siūlo galimybę per vieną seansą importuoti kelių PVM mokėtojų informaciją už kelis statistinius laikotarpius ir abu tipus. Kelių PVM mokėtojo importo priemonė yra išsamiai aprašyta 6.3 skyrių *Kelių PVM mokėtojo importas*.

8.2.5 IA informacijos taisymas, šalinimas arba peržvelgimas

IA keitimas, šalinimas ar peržvelgimas gali būti siejamas antraštės duomenimis (PVM mokėtojo IA sąrašas) arba IA eilutėmis (IA apžvalga). IA galima pataisyti arba pašalinti tik tokiu atveju, jei jis dar nepatvirtinta. Peržvelgti IA galima bet kada.

Per meniu *Intrastato Ataskaitos > Redagavimas* arba spustelėdami IA taisymo mygtuką , išrinkite PVM mokėtojo IA sąrašą.

8.2.5.1 IA antraštė

Norint pakeisti antraštes, reikia išrinkti keistiną IA ir pasinaudoti komanda *Veiksmas > Keisti antraštę*.

Atminkite, kad galima keisti tik šį laukelį - **Statistinio laikotarpio meniu**. Visais kitais atvejais reikia kurti naują IA antraštę. Atminkite, kad eilučių duomenis galima nukopijuoti iš originalaus IA, tam naudojant kopijavimo funkciją (žr. 8.2.3.5 skyrių *Eilučių kopijavimas iš kitos IA*).

Norint pašalinti antraštes, reikia išrinkti IA, kurį ketinama šalinti ir pasinaudoti komanda *Veiksmas > Šalinti*, šalinimo mygtuku arba klavišu *F7*.

Norint peržvelgti antraštes, reikia išrinkti IA, kurį ketinama peržvelgti ir pasinaudoti komanda *Veiksmas > Antraštė*, antraštės mygtuku arba klavišu *F11*.

8.2.5.2 IA eilutės

Norint pakeisti IA eilutes arba jas pašalinti, reikia dukart spustelėti keistiną IA. Vietoj paspaudimo dukart (prieš tai išrinkus IA iš sąrašo), galima rinktis komandą *Veiksmas > Pakeisti*, keitimo mygtuką arba klavišą *F5*.

Keitimo būsenoje pateikiama konkrečios IA apžvalga.

- Norint pakeisti IA eilutes, reikia dukart spustelėti keistiną IA eilutę. Keitimo būsenoje pateikiami konkrečios IA eilutės išsamūs duomenys. Vietoj paspaudimo dukart (prieš tai išrinkus IA eilutę iš sąrašo), galima rinktis komandą *Veiksmas > Pakeisti*, keitimo mygtuką arba klavišą *F5*. Keitimo būsenoje esant reikalui išrinkti kitas eilutes (neišėjus iš ekrano), galima naudotis mygtukais *Toliau* ir *Ankstesnis*. Spustelėjus kairiąją arba dešiniąją šių mygtukų dalis, bus pereita prie (atitinkamai) sąrašo pradžios ir pabaigos.

Mygtukas *Išvalyti* gali būti naudojamas, kai reikia išvalyti visus ekrano laukelius.

- Norint pašalinti IA eilutes, išrinkus jas sąrašo galima naudotis šalinimo mygtuku , klavišu *F7* arba komanda *Veiksmas > Šalinti*.

Norint peržvelgti IA eilutes, išrinkus vieną jų iš sąrašo galima spausti komandą *Veiksmas > Peržiūrėti*, peržvelgimo mygtuką arba klavišą *F6*.

Peržvelgimo būsenoje pateikiama konkrečios IA apžvalga.

- Norint peržvelgti IA eilutes, reikia dukart spustelėti peržvelgtiną IA eilutę. **Peržvelgimo** būsenoje pateikiami konkrečios IA eilutės išsamūs duomenys. Vietoj

paspaudimo dukart (prieš tai išrinkus IA eilutę iš sąrašo), galima rinktis komandą *Veiksmai > Peržiūrėti*, peržvelgimo mygtuką arba klavišą *F6*. Peržvelgimo būsenoje esant reikalui išrinkti kitas eilutes (neišėjus iš ekrano), galima naudotis mygtukais *Toliau* ir *Ankstesnis*. Spustelėjus kairiąją arba dešiniąją šių mygtukų dalis, bus pereita prie (atitinkamai) sąrašo pradžios ir pabaigos.

8.2.5.3 Sumų pagal tikslinančias apžvalga

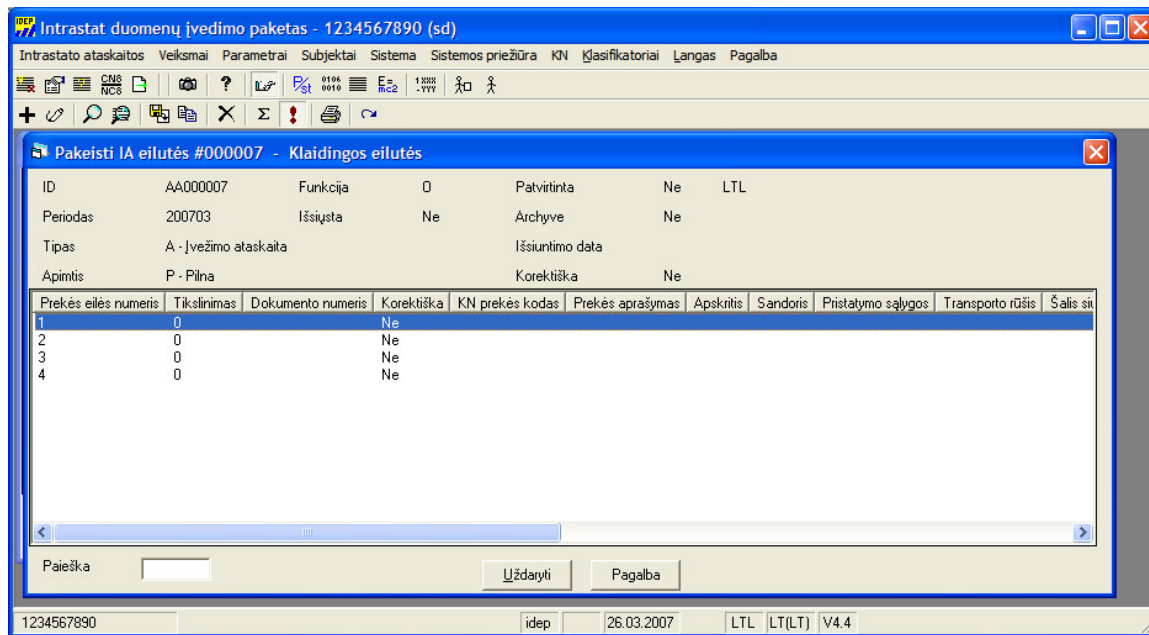
IA apžvalgoje išrinkus IA (dirbant keitimo ar peržvelgimo būsenoje), paspaudus junginį *SHIFT+F7*, sumų pagal nuorodą mygtuką arba komandą *Veiksmai > Sumos pagal tikslinančias*, pateikiama išrinkto IA suminių verčių apžvalga, kurioje duomenys sumuojami pagal laukelį **Dokumento numerį**. Ši apžvalga leidžia nesunkiai palyginti PVM mokėtojo finansų administravimo duomenis su įvestais INTRASTAT duomenimis.

8.2.5.4 Klaidų apžvalga

Galima importuoti eilutes su klaidingomis vertėmis arba tas eilutes, kurių duomenų trūksta. Jei IA eilutėje yra klaida, ji pažymima kaip neteisinga. Vartotojas gali atskirti klaidingas eilutes pagal IA apžvalgos požymį *Korektiška (T/N)* (kiekvienoje ataskaitos eilutėje) arba IA sąrašė (visoje ataskaitoje).

Klaidingų IA sąrašas yra iškviečiamas komanda *Intrastato Ataskaitos > Peržiūra*, pažymėjus atitinkamą žymėjimo laukelį (žr. 8.7 skyrių *Ataskaitų peržiūra*).

Klaidingų eilučių sąrašas pateikiamas, PVM mokėtojo IA sąrašė išrinkus klaidingą IA, pasirinkus keitimo ar peržvelgimo komandas (žr. pirmiau), o klaidų sąrašas išrenkamas komanda *Veiksmai > Klaidų sgr.*, paspaudus klaidingų eilučių mygtuką arba klavišą *F8*.

Taisykite eilutes po vieną, kadangi priešingu atveju rizikuojate pakeisti teisingas eilutes. Pataisius eilutę, ji iš klaidingų eilučių sąrašo dingsta. Pataisius visas klaidingas eilutes, IA pripažįstamas teisinga. Keitimo veiksenoje esant reikalui išrinkti kitas klaidingas eilutes

(neišėjus iš ekrano), galima naudotis mygtukais *Toliau* ir *Ankstesnis*. Spustelėjus kairiąją arba dešiniąją šių mygtukų dalis, bus pereita prie (atitinkamai) sąrašo pradžios ir pabaigos.

8.2.6 IA eilutės įrašymas eilutės šablono pavidalu

Eilutės įrašymo kaip šablono funkcija iškviečiama komanda *Veiksmai > Įrašyti kaip šabloną*, spustelint įrašymo eilutės šablono pavidalu mygtuką arba klavišą *F12*. Funkcija pasiekama tik IA eilučių išsamaus pateikimo ekrane.

Naudojantis minėta funkcija, bus sukurtas einamosios IA funkcijos eilutės šablonas, į kurį bus įrašyti visi duomenys, įvesti IA eilutėje.

Jūsų paprašys įvesti šablono pavadinimą, tačiau šį raginimą galima išjungti. Jei įvedamas arba iš sąrašo išrenkamas esamas pavadinimas, po vartotojo patvirtinimo eilutės šablono tuo pavadinimu laukeliai yra atnaujinami pagal ką tik sukurtą.

8.2.7 Tikslinančioji IA

Nusiuntus ir patvirtinus IA ataskaitą Muitinei (žr. 8.3 skyrių *INTRASTAT ataskaitų teikimas*), tam tikra informacija gali pasirodyti buvusi neteisinga arba neišsami. Klaidas galima pašalinti, nusiunčiant kitą, tikslinančiąją IA su nuoroda į originalią IA.

Tikslinančioji IA – tai IA su nuoroda į ankstesnę IA, kuri jau yra pateikta Muitinei ir kuriai pateikiami taisymai.

IA funkcija yra įvedama IA antraštės laukelyje **Funkcija**.

The screenshot shows the 'Papildyti - Išsami antraštė' window in the IDEP application. The window title is 'Papildyti - Išsami antraštė'. The main area contains several input fields and dropdown menus. The 'ID' field is filled with 'AA000003'. The 'Valiuta' dropdown is set to 'EUR'. The 'Registracijos numeris' and 'Numeris' fields are empty. The 'Tikslinimas' field is empty. The 'Funkcija' dropdown is set to 'M - Tikslinančioji ataskaita'. The 'Tikslinamos IA ID' dropdown is set to 'AA000002'. The 'Tipas' dropdown is set to 'A - Įvežimo ataskaita'. The 'Apimtis' dropdown is set to 'P - Pilna'. The 'Periodas' dropdowns are set to '2007' and '01'. The 'Pateikimo vieta' dropdown is empty. The 'PVM mokėtojas' section contains 'PVM kodas' (0000000000001), 'Pavadinimas' (0-0-1), 'Adresas' (Adresas), 'Telefonas' (98888888), 'Faksas', and 'El. paštas'. The 'Tarpininkas' section contains 'Įmonės kodas', 'Pavadinimas', 'Adresas', 'Telefonas', 'Faksas', and 'El. paštas'. The 'Paieška' (Search) button is on the left. The status bar at the bottom shows '0000000000001', 'idep', '15.02.2007', 'EUR', 'LT(LT)', and 'V4.4'.

Laukelyje **Tikslinamos IA ID** pateikiamas galimų taisyti IA sąrašas, siekiant padėti nesunkiai išrinkti reikiamą.

Tikslinamoji ataskaita turi turėti patvirtinimo muitinėje požymį.

Išrinkus **tikslinamos IA ID**, einamosios antraštės laukeliai **Tipas**, **Periodas** ir **Apimtis** yra nukopijuojami iš nuorodinio IA. Jų taisyti nebegalima.

Išsaugojus tikslinančiąją IA nebeleidžiama taisyti ir laukelio **Tikslinamos IA ID**.

Sukūrus tikslinančiąją IA, visos IA eilutės automatiškai kopijuojamos iš pirminės IA.

Tikslinančiojoje IA galima keisti esamą prekių informaciją, pridėti naują prekės eilutę, pašalinti esamos prekės eilutės duomenis iš ataskaitos.

Rengiant šalinimo IA, į ją iš pašalinto IA yra nukopijuojama santraukos informacija. Rodant tokios IA išsamią informaciją, iš tikrųjų rodoma pašalintos IA informacija.

8.3 INTRASTAT ataskaitų teikimas

Šiame skyriuje pateikiama informacija kaip vartotojas gali pateikti Muitinei suformuotą IA.

IA teikimo būdus (diskelis, ryšio kanalai), kuriais vartotojui leidžiama siųsti IA pranešimus (XML failai), apibrėžia Muitinė. Vartotojas gali pats apriboti IA pranešimų teikimo būdus pagal jo bendrovės naudojamą numatytąjį tipą. Tai atliekama ekrane *Sistema > Administravimo Parametrai*.

INTRASTAT ataskaitos teikimą galima apdoroti esamam PVM mokėtojui arba (tarpininko atveju) visiems PVM mokėtojams per vieną kartą.

INTRASTAT ataskaitos teikimo generavimo procesas susideda iš dviejų etapų:

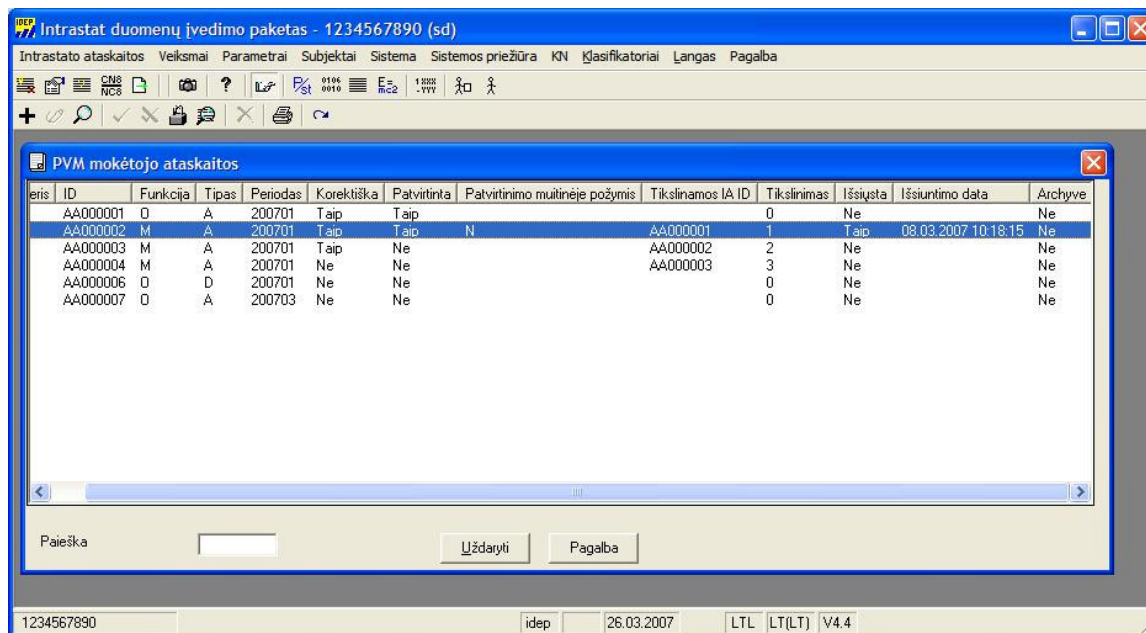
1. INTRASTAT teikimui parengtų IA tvirtinimas.
2. INTRASTAT teikimų generavimas.

8.3.1 IA patvirtinimas / atmetimas

Norint sukurti teikimo paketą, vartotojui reikia pirmiausia patvirtinti konkrečią ataskaitą(-as). PVM mokėtojo IA sąrašė reikia išrinkti tvirtintiną ataskaitą.

Tvirtinimas atliekamas komanda *Veiksmai > Patvirtinti*, spustelint tvirtinimo mygtuką arba klavišą *F8*.

PVM mokėtojo IA sąrašė vėliau vėl **Patvirtinta** nustatoma į **Taip**.

Atkreipkite dėmesį į šiuos dalykus:

- IA gali būti patvirtinama tik tuo atveju, jei joje nėra **klaidų**.
- Vartotojas gali patvirtinti daugiau nei vieną IA, jei jis nori vienu siuntimu pateikti kelias IA.

- Patvirtintos IA taisyti negalima. Tačiau, jei vartotojas vis tiek pageidauja pataisyti tos IA informaciją, jam reikia naudotis patvirtinimo atšaukimo funkcija, kuri įvykdoma taip: *Veiksmai > Atšaukti tvirtinimą*, spaudžiant patvirtinimo atšaukimo mygtuką arba klavišą *F8*.

8.3.2 INTRASTAT teikimo paketo generavimas

INTRASTAT teikimo paketo generavimo funkcija iškviečiama per *Intrastato Ataskaitos > Teikimas* arba spustelint INTRASTAT teikimas mygtuką .

Teikimo paketas įtrauks (į diskelį, ryšio kanalais) visus išrinkto intervalo patvirtintas IA. Apdorotos ataskaitos bus užrakintos ir jų taisyti nebebus galima.

Visiems išvesties tipams taikomos tokios taisyklės:

- Paketo failas pateikiamas ZIP formatu (jei tai Programos parametru *Suspaudimas* nurodo Muitinė).
- Paketo failas užšifruojamas (jei tai Programos parametru *Šifravimas* nurodo Muitinė).

Išrinktas teikimo paketas tampa numatytoju.

Jei INTRASTAT paketo sąrašė galimas tik vienas variantas, jis būna iš anksto išrinktas.

Jei pasirinktis realiai negalima, pvz. nėra diskelių įrenginio atitinkama pasirinktis yra išblukinama.

8.3.2.1 Diskelis

Naudojantis diskelio pasirinktimi teikimo paketui generuoti, pastarasis bus įrašomas į diskelį, esantį A: diske. Kartu su šiuo failu sukuriamas ženklavimo failas. Jei diskelių įrenginyje esantis diskelis nėra tuščias, programa pasiūlo galimybę naudojantis *Windows* formavimo funkcija suformuoti diskelį.

Jei ataskaita į vieną diskelį netelpa, paketas yra suskaidomas į kelias dalis ir įrašomas į kelis diskelius.

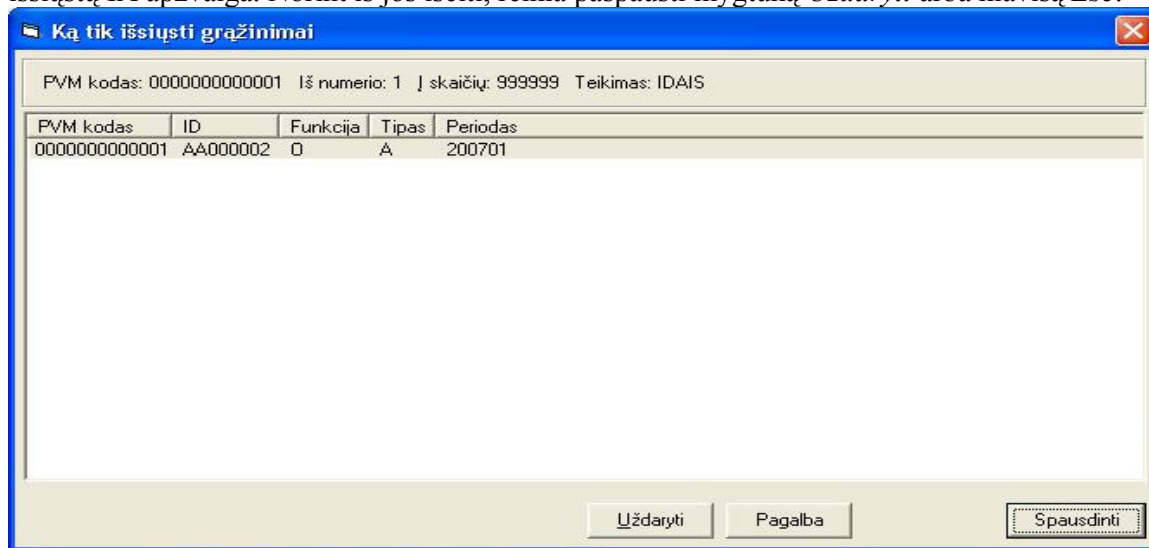
Jei diskelių įrenginio nėra, atitinkamas paketo variantas išjungiamas.

8.3.2.2 Ryšių kanalai (IDAIS)

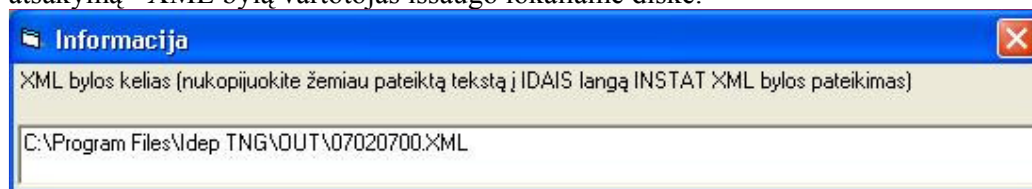
Teikimo paketui renkantis ryšių kanalo galimybę, sukuriamas failas yra įkeliamas į aplanką, kurį vartotojas apibrėžė administravimo parametruose (žr. 6.5 skyrių *Administravimo parametrai*). Iš ten failą turėtų toliau perimti vartotojo ryšio kanalų programinė įranga.

8.3.2.3 Ką tik išsiųstos IA

INTRASTAT ataskaitą perkėlus į diskelį, ryšių kanalų, ekrane automatiškai pateikiama ką tik išsiųstų IA apžvalga. Norint iš jos išeiti, reikia paspausti mygtuką *Uždaryti* arba klavišą *Esc*.

Jeigu buvo naudotasi Mutinės pateikta galimybe persiųsti paketo failą tiesiogiai į Mutinės interneto svetainę, pateikiamas pranešimas su instrukcijomis, kaip tai atlikti. Pranešime matysite failo pavadinimą ir vietą, kurioje yra teikimo paketo failas. Atidaromas IDAIS sistemos tinklalapis interneto naršyklės lange. Vartotojas rankiniu būdu prisijungia prie sistemos ir pasirenka meniu „INSTAT XML bylos pateikimas“. Vartotojas nukopijuoja kelią iki XML bylos fiziniame diske iš IDEP ekraninėje formoje esančio lauko „XML byla“ į IDAIS tekstinį lauką. Vartotojas IDAIS sistemoje paspaudžia „Pateikti INSTAT“. Ekrane gavus atsakymą - XML bylą vartotojas išsaugo lokaliame diske.

Jeigu dėl tam tikrų priežasčių (pvz. diskelio sugadinimas ar praradimas, ryšių problemos) vartotojas prarado informaciją, kurią reikia siųsti į Mutinę, jis gali pasinaudoti atrakinimo funkcija. Tai atliekama komanda *Veiksmai > Atrakinti*, atrakinimo mygtuku arba klavišu

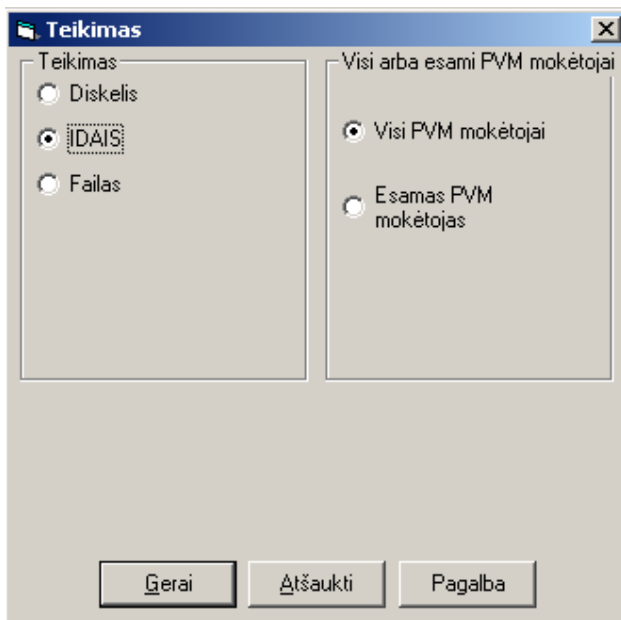
F9 ir ataskaitą panaudoti pakartotinai. Tada vartotojas galės iš naujo paleisti oficialųjį išvesties procesą.

8.3.3 INTRASTAT teikimo paketas / visi PVM mokėtojai (tik tarpininkams)

INTRASTAT visų PVM mokėtojų teikimo paketus funkcija iškviečiama per *Intrastato Ataskaitos > Teikimas*, spaudžiant INTRASTAT *teikimas mygtuką* ir tada įjungiant mygtuką *Visi PVM mokėtojai (sistema turi būti nustatyta tarpininkui)* (žr. 7.3 skyrių *tarpininkas*). Tarpininkas gali rinktis visus PVM mokėtojus arba tik esamą PVM mokėtoją. Numatytoji pasirinktis - *PVM mokėtojai*.

INTRASTAT teikimo paketo generavimas visiems PVM mokėtojams yra identiškas analogiškam vieno PVM mokėtojo procesui. Tačiau šiuo atveju negalima įvesti IA intervalo, kadangi kiekvienam PVM mokėtojui jis gali būti skirtingas.

Tarpininkas gali patvirtinti vieną arba daugiau vieno arba kelių PVM mokėtojų ataskaitų ir teikimo pakete bus automatiškai apdorojamos visos patvirtintos ataskaitos.

Tarpininkui ataskaitų apžvalgos ekrane (žr. 8.7 skyrių *Suvestinės*) pateikiama visas visų PVM mokėtojų ataskaitos, kurioms suteiktas patvirtinimo statusas.

Perkėlus ataskaitą į diskelį, ryšių kanalus, pateikiama ką tik išsiųstų visų PVM mokėtojų ataskaitų IA apžvalga.

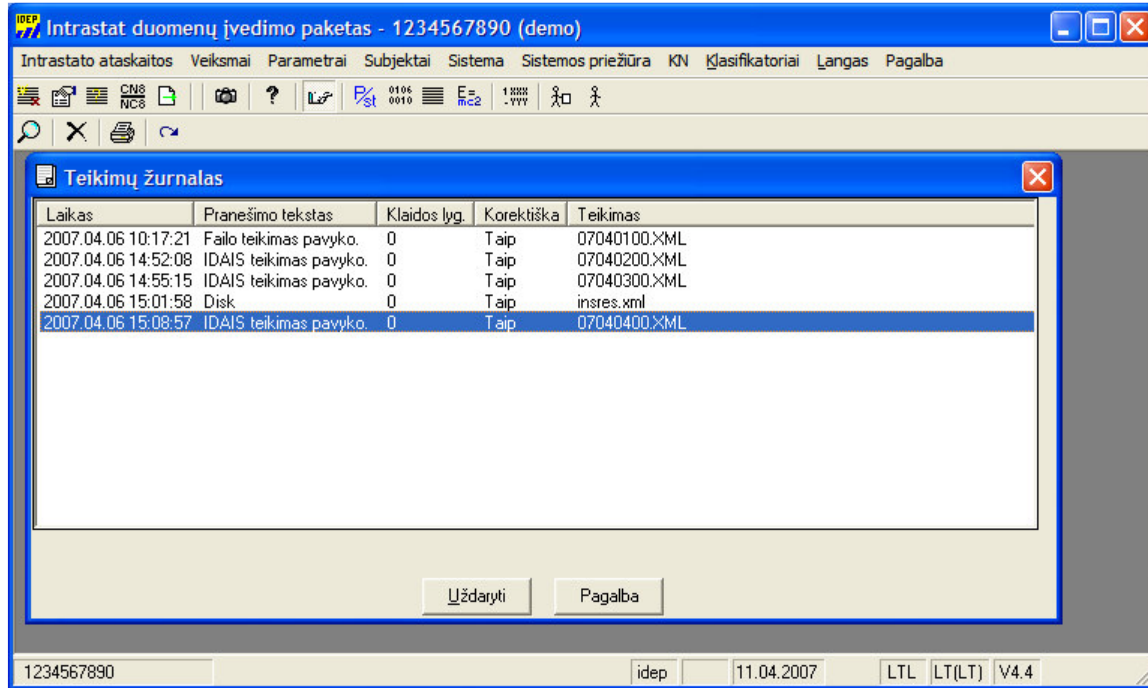
8.4 *Teikimų žurnalas*

Teikimų žurnalo funkcija iškviečiama per *Intrastato Ataskaitos > Teikimų žurnalas*.

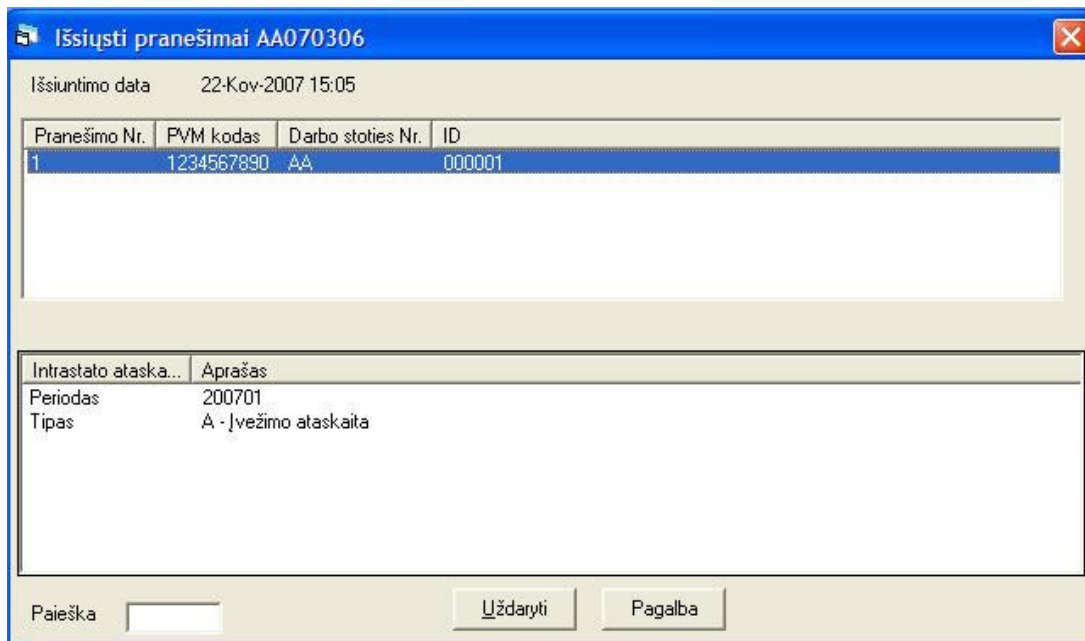
Žurnale fiksuojami visi bet kuriomis priemonėmis atlikti mainai su Muitine ir jų pranešimai. Vartotojas gali peržvelgti šį žurnalą meniu pasirinktyje *Intrastato Ataskaitos > Teikimų žurnalas*.

IDEP vartotojo vadovas

Mainų sąrašė pateikiama informacija apie mainų datą ir laiką, pranešimo tekstą, klaidas ir paketo failo pavadinimą.

Išrinkęs mainų atvejį per *Veiksmai > Peržiūrėti*, paspaudęs peržiūros mygtuką ar klavišą F6), vartotojas pamatys jo pranešimų sąrašą. Vienas pranešimas atitinka vieną konkretaus PVM mokėtojo IA. Esminiai išrinkto IA duomenys pateikiami apatiniame lange.

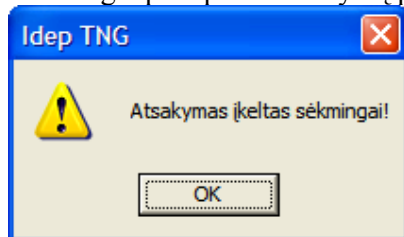

8.5 Pranešimų priėmimas

Pateikus ataskaitą į Muitinę, Muitinė patikrina jos teisingumą ir pateikia atsakymą. Atsakymas yra suformuojamas **insres.xml** faile, kurį reikia parsisiųsti iš Muitinės tinklalapio. Išsaugokite šį failą kompiuterio kietajame diske.

Muitinės pranešimų priėmimo funkcija iškviečiama per *Intrastato Ataskaitos > Atsakymai*. Nurodžius failo **insres.xml** saugojimo vietos kelia, esantį kompiuteryje, į sistema patalpinami Muitinės atsakymai.

Sėkmingai patalpinus atsakymą pateikiamas pranešimas:

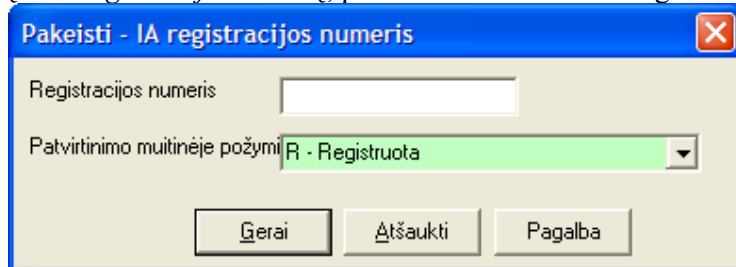

Įkeliant Muitinės atsakymus, atliekami šie veiksmai:

- IDEP/CN8 programoje ataskaitos laukelis **Patvirtinimo požymis muitinėje** pakeičiamas pagal atitinkamą reikšmę gautame atsakyme:
 - RE -> N (Neregistruota);
 - AR -> R (Registruota);
 - AC -> T (Priimta);
- Teikimų žurnale fiksuojamas atsakymo priėmimas ir įrašomos klaidos (jei yra). Norėdami peržiūrėti pranešime esančias klaidas, iškvieskite Teikimų žurnalą (žr. 8.4 skyrių *Teikimų žurnalas*).

Pastaba. Parsisiųsti **insres.xml** failą galima tik turint interneto ryšį su Muitinės tinklalapiu. Nesant interneto ryšio, ataskaitos **Patvirtinimo požymis muitinėje** laukelį galima nustatyti rankiniu būdu.

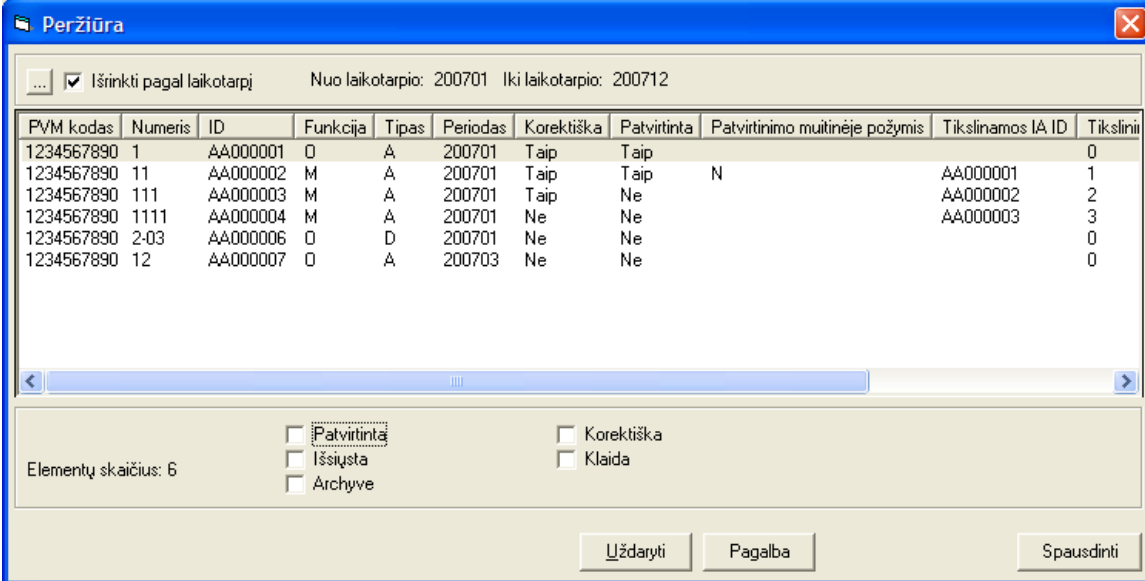
Per meniu *Intrastato Ataskaitos > Redagavimas* arba spustelėdami IA taisymo mygtuką , išrinkite PVM mokėtojo IA sąrašą. IA sąraše išrinkus IA bei pasirinkus komandą *Veiksmai > Įvesti registracijos numerį*, pateikiama išrinktos IA registracijos numerio forma.

Įveskite pranešimo registracijos numerį bei **Patvirtinimo požymis muitinėje** laukelį. Paspaudus mygtuką **Gerai**, IDEP/CN8 programoje išsaugomas Muitinės atsakymas.

8.6 Ataskaitų peržiūra

Ataskaitų peržiūros funkcija iškviečiama per *Intrastato Ataskaitos > Peržiūra* arba paspaudus IA peržiūros mygtuką .

Peržiūra

Išrinkti pagal laikotarpį Nuo laikotarpio: 200701 Iki laikotarpio: 200712

PVM kodas	Numeris	ID	Funkcija	Tipas	Periodas	Korektiška	Patvirtinta	Patvirtinimo multinėje požymis	Tikslinamos IA ID	Tiksliniai
1234567890	1	AA000001	O	A	200701	Taip	Taip			0
1234567890	11	AA000002	M	A	200701	Taip	Taip	N	AA000001	1
1234567890	111	AA000003	M	A	200701	Taip	Ne		AA000002	2
1234567890	1111	AA000004	M	A	200701	Ne	Ne		AA000003	3
1234567890	2-03	AA000006	O	D	200701	Ne	Ne			0
1234567890	12	AA000007	O	A	200703	Ne	Ne			0

Elementų skaičius: 6

Patvirtinta Korektiška
 Išsiųsta Klaida
 Archyve

Atitinkamų žymėjimo laukelių nuostatos leidžia programai išrinkti sąrašo pateikties kriterijus. Paspaudus žymėjimo laukelių junginius, pateikties kriterijai susiaurinami. Tarpininkui peržiūroje pateikiamos visų PVM mokėtojų ataskaitos.

8.7 Suvestinės

Galima parengti 3 rūšių ataskaitas. Visose jose pateikiama informacija apie bendrą PVM mokėtojo statistinę ir faktūrinę vertę konkrečiu laikotarpiu.

The screenshot shows a window titled "Suvestinės" with a close button in the top right corner. Inside the window, there are three radio buttons: "Pagal šalį siuntėją/gavėją" (selected), "Pagal prekės kodą (KN)", and "Pagal kilmės šalį". Below the radio buttons is a "Tipas" dropdown menu. There are two date pickers for "Nuo laikotarpio" and "Iki laikotarpio", both set to 2007-03. Another "Pagal šalį siuntėją/gavėją" dropdown is at the bottom. A "Peržiūra" checkbox is checked. At the bottom are buttons for "Gerai", "Atšaukti", and "Pagalba".

Rengiant ataskaitą, praleidžiami tie IA, į kuriuos pateikiamos nuorodos iš šalinimo arba keitimo IA.

Suvestinę galima peržvelgti ekrane. Jei pageidaujate popieriuje turėti jos kopiją, spauskite mygtuką *Spausdinti*.

Toliau pateikiamos minėtos 3 ataskaitų rūšys:

1. Ataskaita pagal prekės kodą.

Ši pasirinktis leidžia parengti išrinkto **prekės kodo** ir duotojo PVM mokėtojo ataskaitą pagal partnerių valstybes: matysite visas nurodyto srauto sumas per nurodytą laikotarpį.

2. Ataskaita pagal kilmės šalį.

Ši pasirinktis leidžia parengti išrinktos **kilmės šalies** ir duotojo PVM mokėtojo ataskaitą pagal prekių kodus: matysite visas nurodyto srauto sumas per nurodytą laikotarpį.

3. Ataskaita pagal šalį siuntėją/gavėją.

Ši pasirinktis leidžia parengti išrinktos **šalies** ir duotojo PVM mokėtojo ataskaitą pagal prekių kodus: matysite visas sumas per nurodytą laikotarpį.

8.8 Pabaiga

Šia pasirinktimi programa užverinama ir grąžinamas prisijungimo (demonstracinis) ekranas, kuriame vartotojas gali išrinkti kitą pasirinktį ar programą arba išeiti iš programos.

9 Parametrai

Meniu **Parametrai** pateikiamos funkcijos, kurios yra naudojamos su PVM mokėtojo susijusių duomenų techninei priežiūrai (t. y. tų sistemoje apibrėžtų PVM mokėtojo duomenų, kurie kiekvienam PVM mokėtojui yra skirtingi).

Kiekvienas PVM mokėtojas gali turėti savo funkcijų rinkinį:

- **Masės neto taisyklės:** masei neto apskaičiuoti.
- **Prekių eilučių šablonai:** greitai įvesti duomenis rankiniu būdu.
- **Statistinės vertės formulės:** statistinei vertei apskaičiuoti.
- **Archyvo prekių kodai:** vietoj oficialių **KN kodų** gali būti naudojami vidiniai.

Kiekvienai iš šių lentelių yra skirtas **paieškos** laukelis, kuriame galima atlikti įrašų paiešką.

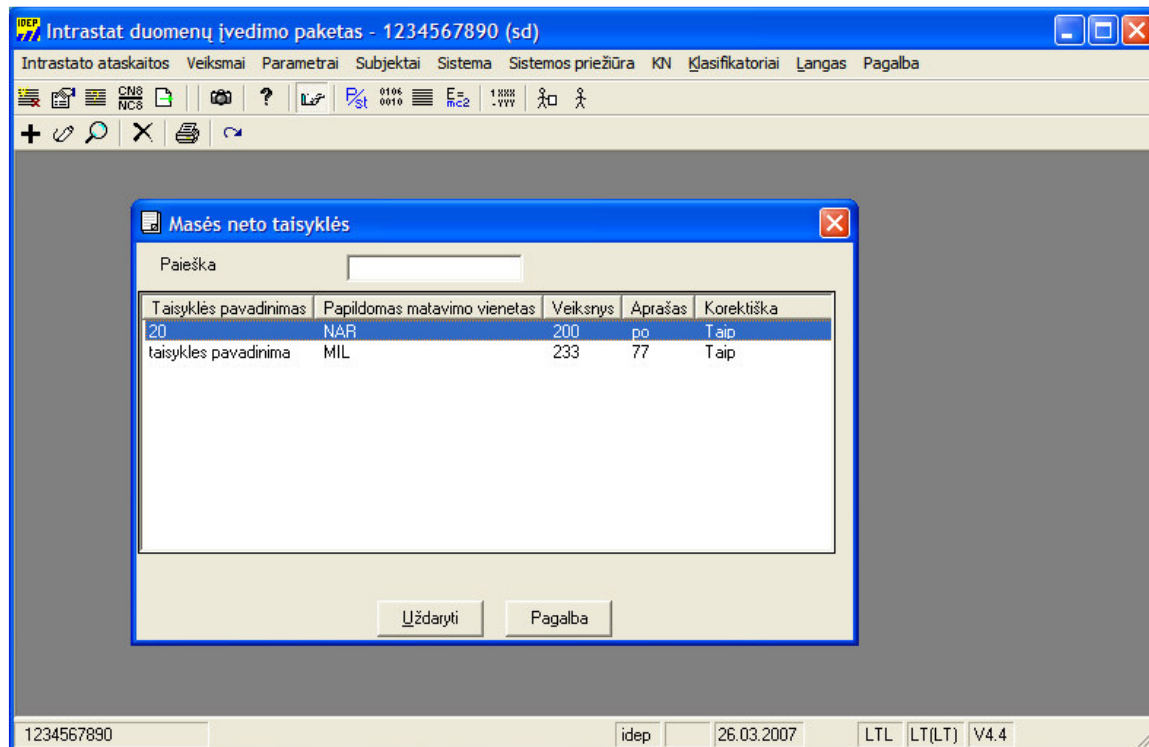
Vienam PVM mokėtojui įvestą informaciją kūrimo metu galima kopijuoti į kitus PVM mokėtojus. Tam naudojama ši pasirinktis:

- *Parametrai > Kopijuoti parametrus.*

9.1 Masės neto taisyklės

Masės neto taisyklių funkcija iškviečiama per *Parametrai > Masės neto taisyklės* arba spustelint masės neto taisyklių mygtuką .

Masės neto taisyklės yra naudojamos: skaičiuoti **grynąją masę**, dauginant prekių kiekį, išreikštą **papildomu matavimo vienetu** iš vartotojo išrinkto **grynosios masės skaičiavimo veiksnio**,

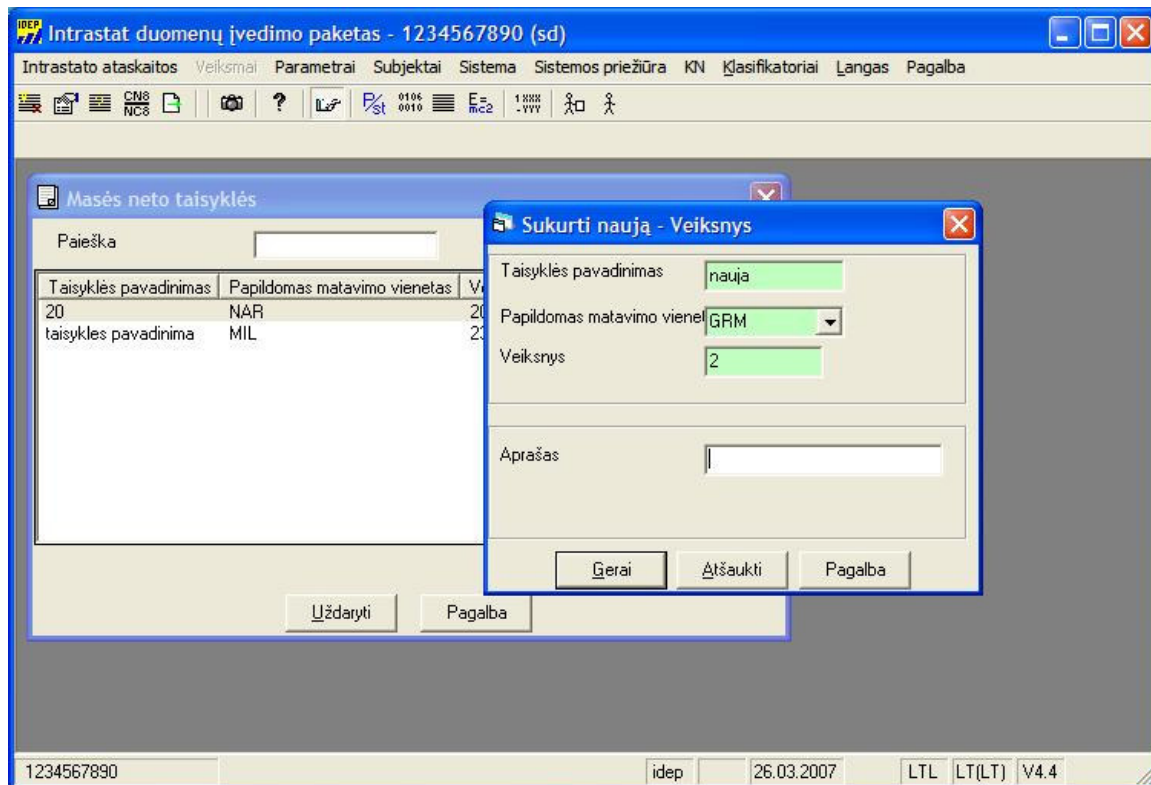

9.1.1 Masės neto taisyklių nurodymas

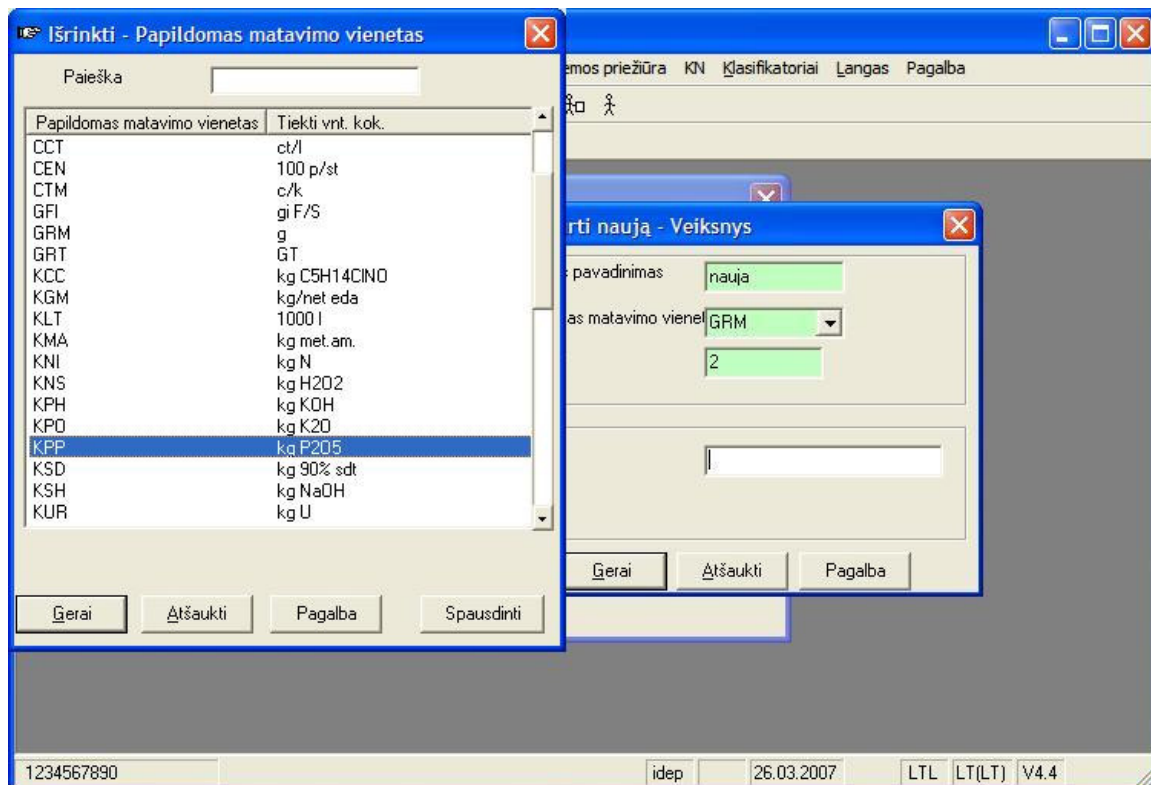
Ši funkcija leidžia vartotojui apibrėžti konversijos taisykles, kurios bus naudojamos skaičiuoti grynąją masę priklausomai nuo papildomų matavimo vienetų.

Masės neto taisyklių įtraukimo funkcija iškviečiama per *Parametrai* > *Masės neto taisyklės*, per *Veiksmai* > *Sukurti naują*, spaudžiant įtraukimo mygtuką **+** arba klavišą *F4*.

Masės neto taisyklių keitimo funkcija iškviečiama per *Parametrai* > *Masės neto taisyklės*, dukart spustelint **Masės neto taisyklę**, per *Veiksmai* > *Pakeisti*, spaudžiant keitimo mygtuką arba klavišą *F5*.

Papildomo matavimo vienetas išrenkamas iš sąrašo.

9.1.2 Masės neto taisyklių naudojimas

Masės neto taisyklės yra naudojamos, kai reikia apskaičiuoti masę neto iš papildomų matavimo vienetų.

Vartotojas šią funkciją gali iškviesti **Masės neto** laukelyje paspaudęs klavišą F2, prieš tai įvedęs prekės kiekį, išreikštą papildomais matavimo vienetais.

Tai galima atlikti:

- IA eilutės duomenų įvedimo ekrane.
- IA eilutės šablono duomenų įvedimo ekrane.

Rodomas Masės neto taisyklių sąrašas priklauso nuo įvesto KN prekių kodo Papildomo matavimo vieneto apibrėžties. Rodomi tik tie veiksniai, kurie turi atitinkamą apibrėžtį.

Toliau pateikiamas **Masės neto** skaičiavimo IA eilutės duomenų įvedimo ekrane pavyzdys.

The screenshot displays the 'Sukurti naują Gražinti eilutę #6' dialog box within the IDEP application. The window title is 'Intrastat duomenų įvedimo paketas - 1234567890 (sd)'. The menu bar includes 'Intrastato ataskaitos', 'Veiksmai', 'Parametrai', 'Subjektai', 'Sistema', 'Sistemos priežiūra', 'KN', 'Klasifikatoriai', 'Langas', and 'Pagalba'. The toolbar contains various icons for file operations and navigation. The dialog box contains the following fields and options:

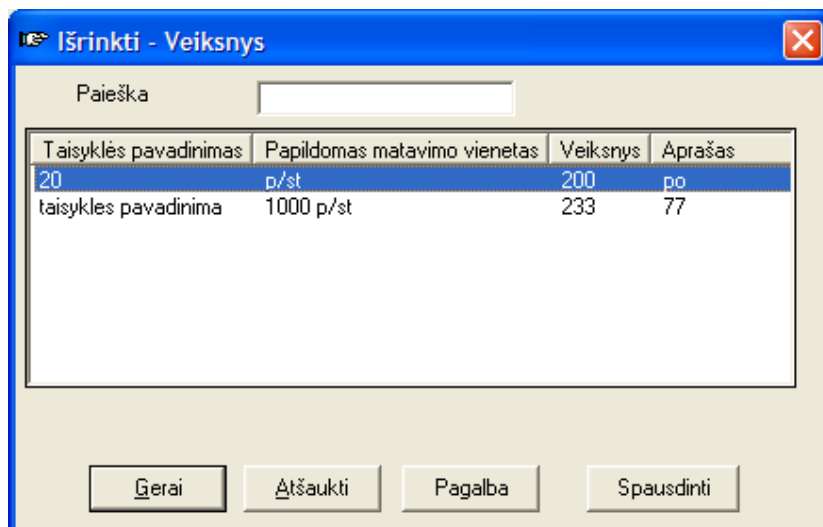
ID	AA000007	Valiuta	LTL
Periodas	200703	Tipas	A - Įvežimo ataskaita
Paskutinių pakeitimų data		Apimtis	P - Pilna
Prekės eilės numeris	00006	Tikslinimas	

Below the table are several input fields and dropdown menus:

- Dokumento numeris: []
- Archyvo prekės kodas: []
- KN prekės kodas: 42032910
- Šalis siuntėja / gavėja: FR - Prancūzija
- Kilmės šalis: AR - Argentina
- Sandoris: 2 - Gražinimas prekių, kurio
- Sandoris: 2 - Gražintų prekių pakeitim
- Transporto rūšis: 1 - Jūrų transportas
- Papildomas matavimo vienetas: NPR
- Kiekis: 10
- Valiutos kodas: []
- Masė neto, kg: []
- Faktūrinė vertė: []
- Statistinė vertė: []
- Pristatymo sąlygos: []

Buttons at the bottom: 'Sukurti naują', 'Atšaukti', 'Pagalba'. The status bar at the bottom shows: '1234567890', 'idep', '04.04.2007', 'LTL', 'LT(LT)', 'V4.4'.

Masės neto laukelyje paspaudus klavišą F2, pateikiamas veiksmų išrankos sąrašas, kuriame yra tik tie įrašai, kurių **Papildomo matavimo vienetas** lygus *p/st*.

IA eilutės ir eilutės šablono duomenų įvedimo ekrane masė neto skaičiuojama taip:

Masė neto = papildomi matavimo vienetai * < iš lentelės išrinktas skaičiavimo veiksnys >.

Jei prie įvesto KN kodo nėra prijungto Papildomo matavimo vieneto, tuomet IA eilutėje arba eilutės šablone masės neto formulės netaikomos.

Pastaba:

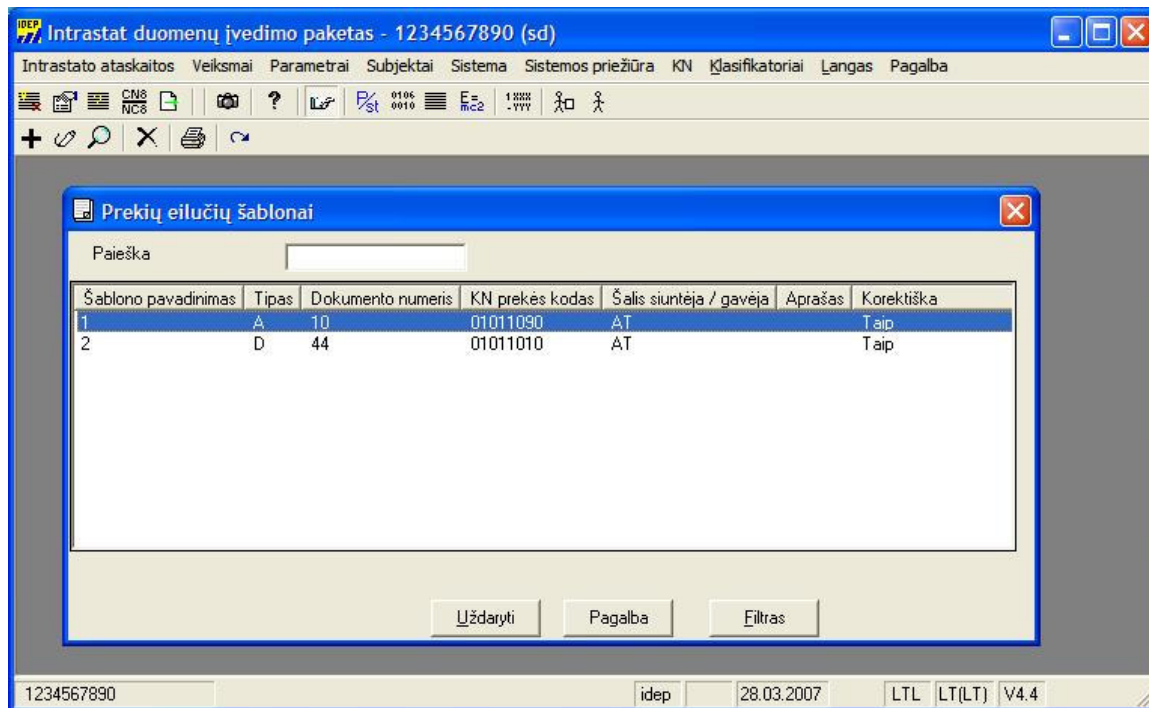
Papildomi matavimo vienetai = (masė neto / <iš lentelės išrinktas skaičiavimo veiksnys>) vertė suapvalinama.

9.2 Prekių eilučių šablonai

Funkcija **Prekių eilučių šablonai** iškviečiama per *Parametrai > Prekių eilučių šablonai* arba spustelint eilučių šablonų mygtuką .

Dažniausiai PVM mokėtojas dirba su tam tikru skaičiumi fiksuotų prekybos partnerių. Transakcijos su šiais prekybos partneriais dažnai būna labai panašios ir skiriasi tik vertės bei kiekiai.

Siekiant išvengti būtinybės nuolat iš naujo vesti tuos pačius duomenis (į kiekvieną laukelį ir IA eilutę), vartotojui suteikta galimybė apibrėžti šablonus, kurių laukeliuose jau įrašytos tam tikros niekuomet nekintančios vertės (pvz. **Šalis siuntėja/gavėja, KN prekės kodas**,...).

9.2.1 Eilučių šablonų apibrėžimas

Funkcija **Itraukti eilučių šablonus** iškviečiama: *Parametrai > Prekių eilučių šablonai*, per *Veiksmai > Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* **+** arba klavišą *F4*.

Funkcija **Keisti eilučių šablonus** iškviečiama: *Parametrai > Prekių eilučių šablonai*, dukart spustelint eilutės šabloną, per *Veiksmai > Pakeisti*, spustelint mygtuką *Keisti* arba klavišą *F5*.

Eilučių šablonai kuriami konkrečiai funkcijai: gaunamų arba išsiunčiamų prekių. Kai kurie IA eilutės laukeliai taikomi tik gaunamoms arba tik išsiunčiamoms prekėms. Be to, IA eilutės laukelio reikalavimai gali žymiai skirtis, jei PVM mokėtojas naudoja skirtingas apimtis gaunamoms ir išsiunčiamoms prekėms fiksuoti.

Šablono duomenų įvedimo ekrane pateikiami du papildomi laukeliai:

- **Šablono pavadinimas**, skirtas unikalčiai identifikuoti šabloną.
- **Šablono aprašas**.

Jei vartotojas turi ilgą šablonų sąrašą, galima naudotis paieškos galimybe, jei tik jis žino šablono, kurį ketina pasiekti, pavadinimą. Tiesiog įveskite pirmąsias šablono pavadinimo raides ir žymeklis bus automatiškai perkeltas prie to šablono.

Kitas eilučių šablonų apibrėžimo būdas – eilučių išsamios informacijos ekrane, per funkciją *Irašyti kaip šabloną*, kuri aprašoma 8.2.6 skyrių *IA eilutės įrašymas eilutės šablono pavidalu*. Naudojantis minėta funkcija, bus sukurtas einamosios IA funkcijos eilutės šablonas, į kurį bus įrašyti visi duomenys, įvesti IA eilutėje.

Jūsų paprašys įvesti šablono pavadinimą, tačiau šį raginimą galima išjungti. Jei įvedamas arba iš sąrašo išrenkamas esamas pavadinimas, po vartotojo patvirtinimo eilutės šablono tuo pavadinimu laukeliai yra atnaujinami pagal ką tik surinktą.

9.2.2 Eilučių šablonų naudojimas

Įtraukdamas IA eilutę, vartotojas gali išrinkti šabloną per *Veiksmi* > *Šablonas* arba spustelėdamas eilutės šablono mygtuką

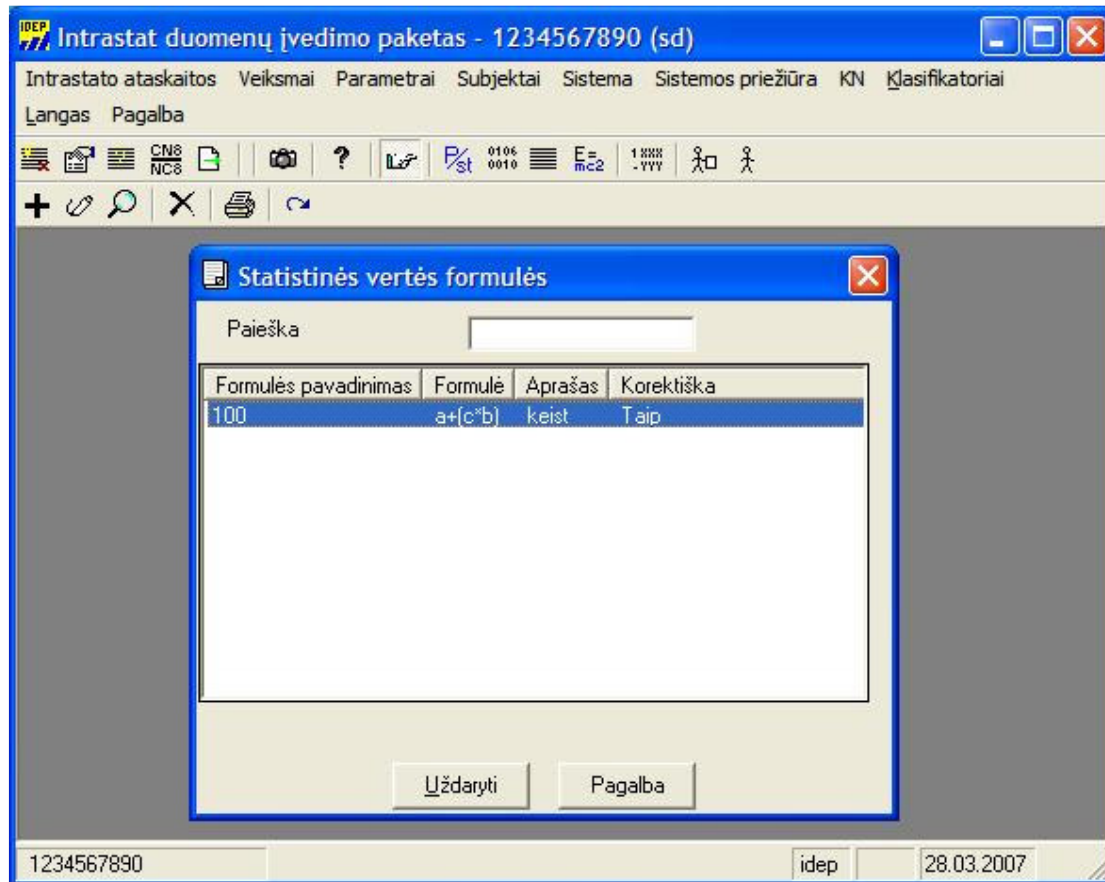
Vartotojui iš sąrašo išrinkus pageidaujamą naudoti šabloną ir spustelėjus **Gerai**, šablono vertės bus automatiškai įtrauktos į IA eilutės laukelius.

Eilučių šablonų naudojimo procedūra, įtraukiant IA eilutę, išsamiai aprašoma 8.2.3.4 skyriuje *Duomenų įvedimas naudojantis šablonais*.

9.3 Statistinės vertės formulės

Statistinės vertės formulių funkciją galima iškviesti per *Parametrai > Statistinės vertės formulės* arba spaudžiant formulių mygtuką .

Statistinę vertę IA eilutėje galima apskaičiuoti, naudojant **faktūrinę vertę, masę neto, papildomus matavimo vienetus** ir fiksuotas sąnaudas. Siekiant palengvinti šį skaičiavimą, vartotojui suteikiama galimybė apibrėžti statistinės vertės formulių sąrašą. Siekdamas automatiškai apskaičiuoti statistinę vertę iš ekrane įvestų verčių, vartotojas gali išrinkti atitinkamą formulę.

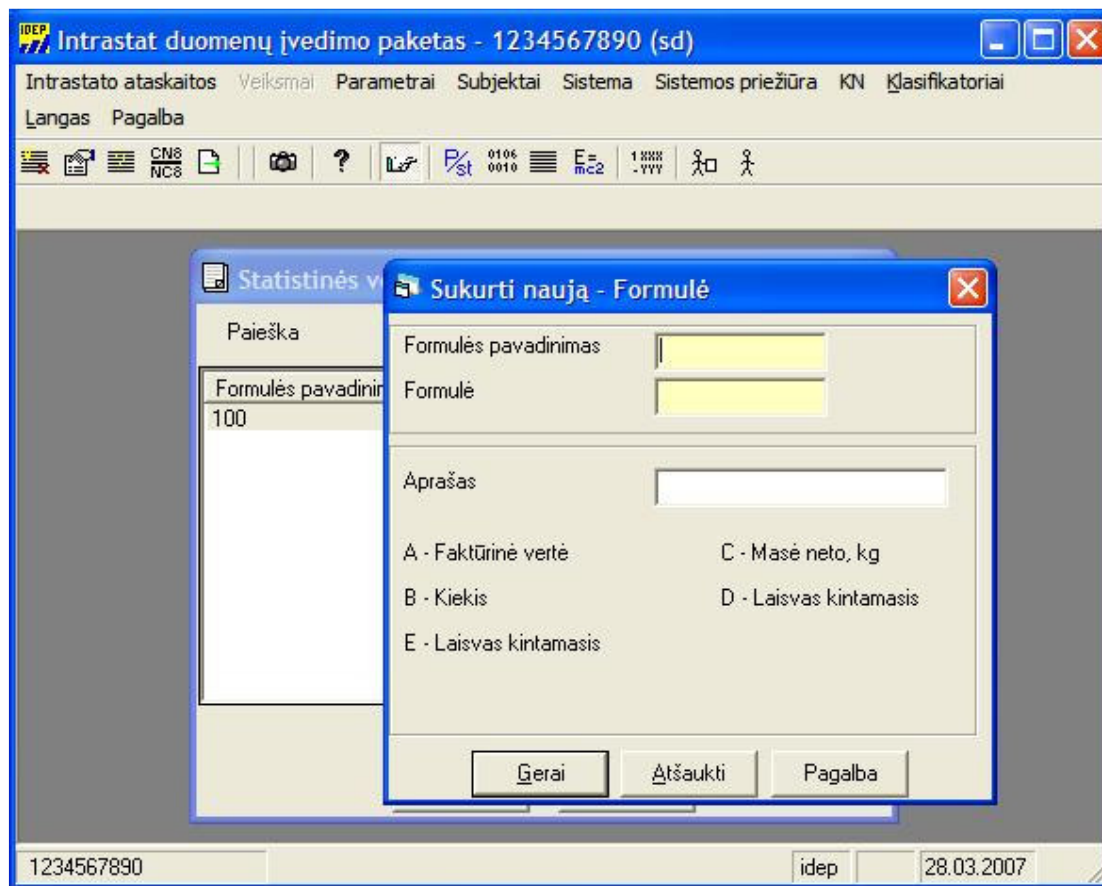

Pastaba: formulės pasiekiamos tik tuo atveju, jei bet kuriai apimčiai yra reikalinga statistinė vertė.

9.3.1 Formulių apibrėžimas

Funkcija **Itraukti formules** iškviečiama: *Parametrai > Statistinės vertės formulės*, per *Veiksmai > Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*.

Funkcija **Keisti formulę** iškviečiama: *Parametrai > Statistinės vertės formulės*, per *Veiksmai > Pakeisti*, spustelint mygtuką *Keisti* arba klavišą *F5*.

Formulėje galima naudoti tokius parametrus:

- A = **faktūrinė vertė**.
- B = **kiekis**.
- C = **masė neto, kg**.
- D ir E = **kintamieji**, kuriuos vartotojas gali interpretuoti laisvai. Dėl jų verčių bus užklausta, pritaikius **formulę**.
- **Konstantos** (pvz. 2,0; 5; 1000).

Formulėje galima naudoti tokias funkcijas: +, -, *, /, (,)

Pastaba: konstanta paprastai reiškia tam tikrą konkrečios valiutos kiekį. Atsižvelgiant į laukelį, kuriam pritaikoma formulė (eurais, vietinė ar užsienio valiuta), konstantos valiuta keisis iš euro į užsienio ir į vietinę valiutą.

9.3.2 Formulų naudojimas

Formules galima naudoti įvedant duomenis šiomis funkcijomis:

- IA eilutės duomenų įvedimo ekrane arba šablono duomenų įvedimo ekrane, viename iš statistinės vertės laukelių paspauskite klavišą **F2**. Atitinkama statistinė vertė bus apskaičiuota automatiškai, remiantis išrinktoje formulėje apibrėžtomis parametrų vertėmis.

Eilutės ekrane pritaikyta formulė bus rodoma aiškinamojo teksto pavidalu, IA eilutės taisymo metu laikant pelės žymeklį virš laukelio, kuriam ji buvo pritaikyta.

- Šablono duomenų įvedimo ekrane, laukelyje **Formulės pavadinimas** vartotojas gali išrinkti formulę, kuri bus prijungta prie šablono. Jei toks šablonas išrenkamas IA eilutės duomenims įvesti, pirmąjį kartą, kai vartotojas norės įvesti statistinę vertę, formulė bus iš anksto išrenkama jos skaičiavimui IA eilutėje.
- Importuojant IA eilutę su formulės pavadinimu.

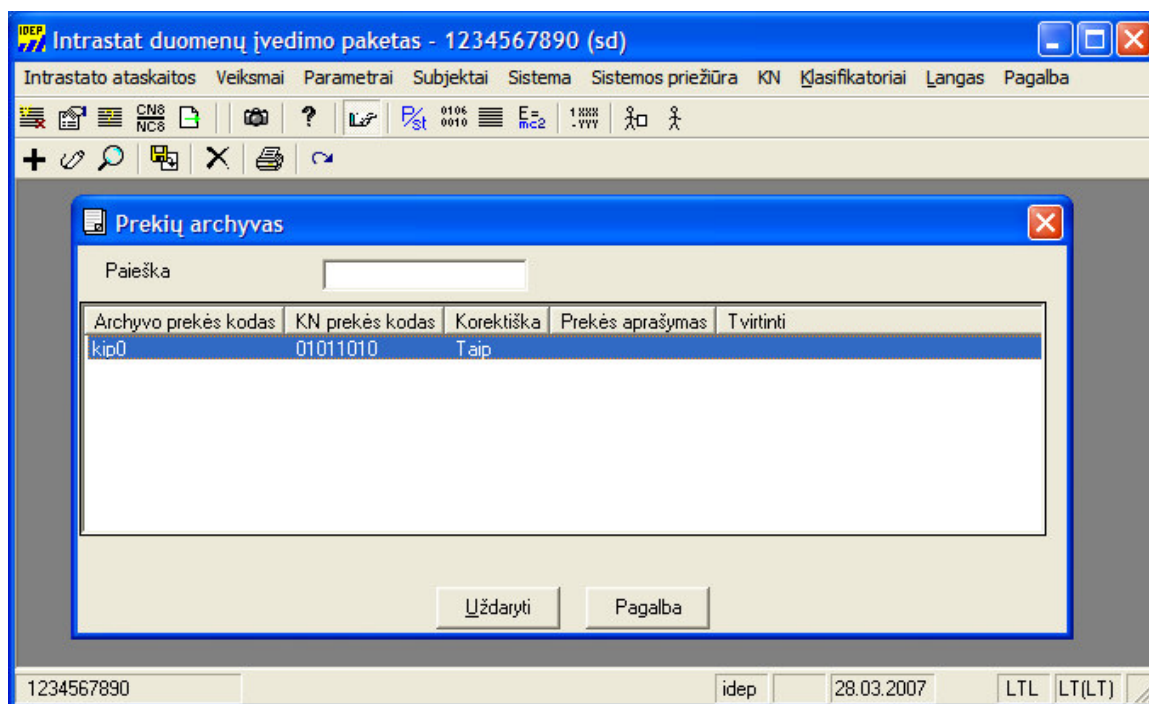
Iš sąrašo išrinkus formulę ir išrankos ekrane paspaudus **Gerai**, statistinė vertė yra apskaičiuojama automatiškai.

Pritaikius formulę faktūrinei vertei vietine valiuta, statistinė vertė užsienio valiuta yra išvaloma, kadangi apskaičiuojamas naujas atitinkamų statistinių verčių rodiklis. Taip daroma todėl, kad statistinė vertė užsienio valiuta gali tapti neteisinga kitų statistinių verčių atžvilgiu.

9.4 Prekių archyvas

Funkcija **Prekių archyvas** iškviečiama per *Parametrai* > *Prekių archyvas* arba spustelint prekių kodų mygtuką .

PVM mokėtojas gali rinktis naudoti ne oficialiuosius KN prekių kodus, o (savo) archyvo prekių kodus. Prekių kodų priemonė susieja kiekvieną archyvo prekės kodą su atitinkamu KN prekių kodu.

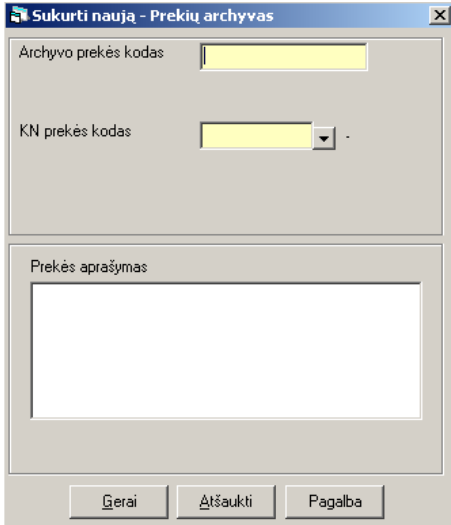

Jei vartotojas turi ilgą prekių archyvo sąrašą, galima naudotis paieškos galimybe, jei tik jis žino archyvo prekės kodą, kurį ketina pasiekti. Tereikia įvesti pirmąsias archyvo prekės kodo raides ir bus išrinktas pirmasis archyvo prekės kodas, prasidedantis įvestomis raidėmis.

9.4.1 Prekių archyvo apibrėžimas

Funkcija *Itraukti prekių archyvo kodus* iškviečiama: *Parametrai > Prekių archyvas*, per *Veiksmai > Sukurti naują*, spustelint mygtuką *Papildyti* arba klavišą *F4*.

Funkcija *Keisti prekių archyvo kodus* iškviečiama: *Parametrai > Prekių archyvas*, dukart spustelint prekės kodą, per *Veiksmai > Pakeisti*, spustelint mygtuką *Keisti* arba klavišą *F5*.

Spustelėjus stulpelio ***Korektiška*** antraštę, sąrašas bus surūšiuotas pagal teisingus archyvo prekių kodus: neteisingi prekių kodai liks sąrašo pabaigoje.

9.4.2 Archyvo prekių kodų naudojimas

Archyvo prekių kodų funkcija naudojama įvedant duomenis šiomis funkcijomis:

- IA eilutės ir eilutės **šablono** duomenų įvedimo ekrane, laukelyje **Archyvo prekės kodas** paspaudus klavišą *F2*.
- Importuojant IA eilutes. Importuojant **archyvo prekių kodus** ir tikrinant jų galiojimą. Kai duomenys (**KN kodas**, **papildomas prekių kodas**, **prekių aprašas**, **Masės neto taisyklė**) paimami iš pirmosios sąrašo galiojančios **archyvo prekės**.

Pateikiame IA eilutės duomenų įvedimo ekrano pavyzdį:

ID	AA000007	Valiuta	LTL
Periodas	200703	Tipas	Å - Įvežimo ataskaita
Paskutinių pakeitimų data		Paskutinių pakeitimų vartotojas	Apimtis
Prekės eilės numeris	00003		Tikslinimas
P - Pilna			

Dokumento numeris:

Archyvo prekės kodas:

KN prekės kodas:

Šalis siuntėja / gavėja:

Kilmės šalis:

Sandoris:

Valiutos kodas:

Transporto rūšis:

Pristatymo sąlygos:

Trumpas prekės aprašymas: -- Apdoroti koralai (gamtiniai arba aglomeruoti) ir koralų dirbiniai

Masė neto, kg:

Faktūrinė vertė:

Statistinė vertė:

Sukurti naują | Atšaukti | Pagalba

KN kodas ir susiję duomenys bus įvedami automatiškai, išrinkus Archyvo prekės kodą iš sąrašo.

Atkreipkite dėmesį į datų galiojimo sąvoką.

KN prekių kodai galioja nuo pateiktų metų pradžios iki jų pabaigos.

Įvedus KN prekės kodą, su juo susijusios galiojimo datos yra priskiriamos Archyvo prekės kodui.

Jei vartotojas prie paketo prisijungia kitais metais nei ankstesnio prisijungimo metai, visi Archyvo prekių kodai patikrinami dėl jų galiojimo datų. Archyvo prekių kodai, kurių laukelio *Korektiška* vertė yra **Taip**, yra patikrinami dėl jų datų galiojimo. Jei prisijungimo data nepatenka į galiojimo datų intervalą, Archyvo prekės kodas pažymimas žvaigždute (*). Tai reiškia, kad kodas tuo prisijungimo laikotarpiu negalioja.

9.4.3 Archyvo prekių kodų galiojimo tikrinimas

Paspaudus klavišą F2, pateikiami tik galiojantys PVM mokėtojo prekių kodai, kuriuos galima išrinkti ir įtraukti į IA eilutės PVM mokėtojo prekių kodų laukelį. Archyvo prekių kodų galiojimas tikrinamas paketo paleidimo metu po patobulinimo.

2 metų pakete galiojimas nustatomas tokia tvarka:

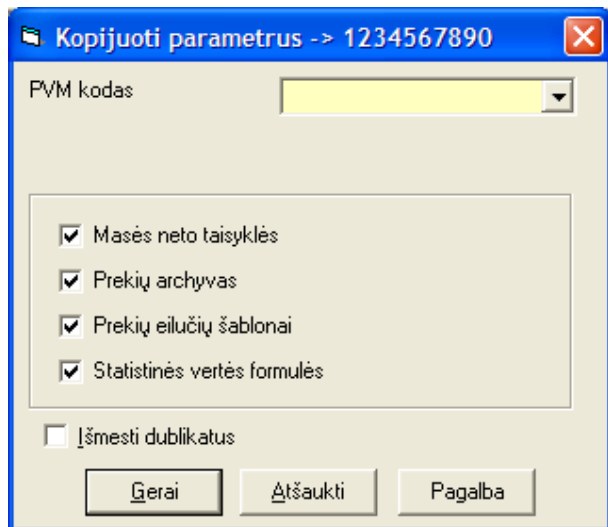
- KN kodo nėra nė vienais metais: *Negaliojantis*. Vartotojas turi rasti kitą KN kodą šiai prekei.
- KN kodas yra abiem metais: *Galiojantis*.
- KN kodas registruotas naujais metais, tačiau jo nėra ankstesniais: *Galiojantis*. Šiuo atveju reikia atminti, kad jei šis Archyvo prekės kodas bus naudojamas ankstesnių metų ataskaitoje, KN kodas bus negaliojantis.
- KN kodas yra ankstesniais metais, tačiau jo nėra šiais metais – vartotojui reikia rasti tinkamą KN kodą naujaisiais metais.
Atminkite, kad jei šis PVM mokėtojo prekės kodas bus naudojamas naujų metų ataskaitoje, KN kodas bus negaliojantis.

Vienerių metų pakete taikomos tik pirmosios dvi taisyklės.

9.5 PVM mokėtojo informacijos kopijavimas

PVM mokėtojo informacijos kopijavimo funkcija išrenkama per *Parametrai > Kopijuoti parametrus*.

Ši pasirinktis leidžia vartotojui nukopijuoti PVM mokėtojui priklausančius parametrus iš vieno PVM mokėtojo į kitą (einamąjį):

- Gaunamų ir išsiunčiamų prekių **šablonai**.
- **Statistinės vertės formulės**.
- **Archyvo prekių kodai**.
- **Masės neto taisyklės**.

Kuriant naują PVM mokėtoją (žr. 7.1.2 skyrių *Informacijos kopijavimas iš kito PVM mokėtojo*), galima naudotis ta pačia funkcija.

Žymėjimo laukelis **Išmesti dublikatus** leidžia vartotojui nukopijuoti tik tą kito PVM mokėtojo informaciją, kurios nėra jo PVM mokėtojo lentelėse. Ši funkcija pasiekama tik tuomet, kai lentelės yra kopijuojamos į esamą PVM mokėtoją, kadangi naujojo PVM mokėtojo lentelės bus tuščios ir dublikatų nebus.

Jei tikslinis sąrašas tuščias, kopijavimui taikoma tokia tvarka:

1. Požymis **Išmesti dublikatus** įjungtas:

neteisingi pirminio sąrašo įrašai išmetami, jei jie dubliuojasi su pirminio sąrašo elementais. Kiti *teisingi* arba *neteisingi* įrašai yra nukopijuojami į paskirties sąrašą.

2. Požymis **Išmesti dublikatus** išjungtas:

Visi *teisingi* arba *neteisingi* įrašai yra nukopijuojami iš pirminio į tikslinį sąrašą.

Jei tikslinis sąrašas nėra tuščias, kopijavimui taikoma tokia tvarka:

1. Požymis **Išmesti dublikatus** įjungtas:

neteisingi pirminio sąrašo įrašai išmetami, jei jie dubliuojasi su pirminio sąrašo elementais. Kiti *teisingi* arba *neteisingi* įrašai yra nukopijuojami į paskirties sąrašą, su sąlyga, kad: Jei pirminio sąrašo įrašas jau yra tiksliniame sąrašė, IDEP jo nekopijuos. Tai bus išvengta naujų dublikatų. Tačiau, jei *teisingas* įrašas iš pirminio sąrašo jau yra tiksliniame sąrašė ir ten laikomas *neteisingu*, jo duomenys nukopijuojami į *neteisingą* pirminio sąrašo įrašą. Jei paskirties sąrašė jau yra dublikatų, jie ten išliks.

2. Požymis **Išmesti dublikatus** išjungtas:

neteisingi pirminio sąrašo įrašai išmetami, jei jie dubliuojasi su pirminio sąrašo elementais. Kiti *teisingi* arba *neteisingi* įrašai yra nukopijuojami į paskirties sąrašą, su sąlyga, kad: Jei *teisingas* įrašas iš pirminio sąrašo jau yra tiksliniame sąrašė ir ten laikomas *neteisingu*, jo duomenys nukopijuojami į *neteisingą* pirminio sąrašo įrašą.

10 SISTEMOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

Jeigu yra dirbama vietinio tinklo aplinkoje, sistemos techninės priežiūros darbai gali būti atliekami tik tuomet, kai vienas vartotojas gali turėti išskirtines prieigas prie visų duomenų bazių teises, t. y. kai prie sistemos nėra prisijungusių kitų vartotojų.

Kitas vartotojas, kuris bandys prisijungti techninės priežiūros metu, gaus pranešimą bandyti vėliau.

10.1 Ataskaitų archyvavimas

Funkcija *Ataskaitų archyvavimas* yra išrenkama tokiu būdu: *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas*.

Ši meniu pasirinktis leidžia vartotojui atlikti IA informacijos techninės priežiūros darbus.

IA techninę priežiūrą galima vykdyti tik einamajam PVM mokėtojui arba (tarpininko atveju) visiems PVM mokėtojams per vieną kartą.

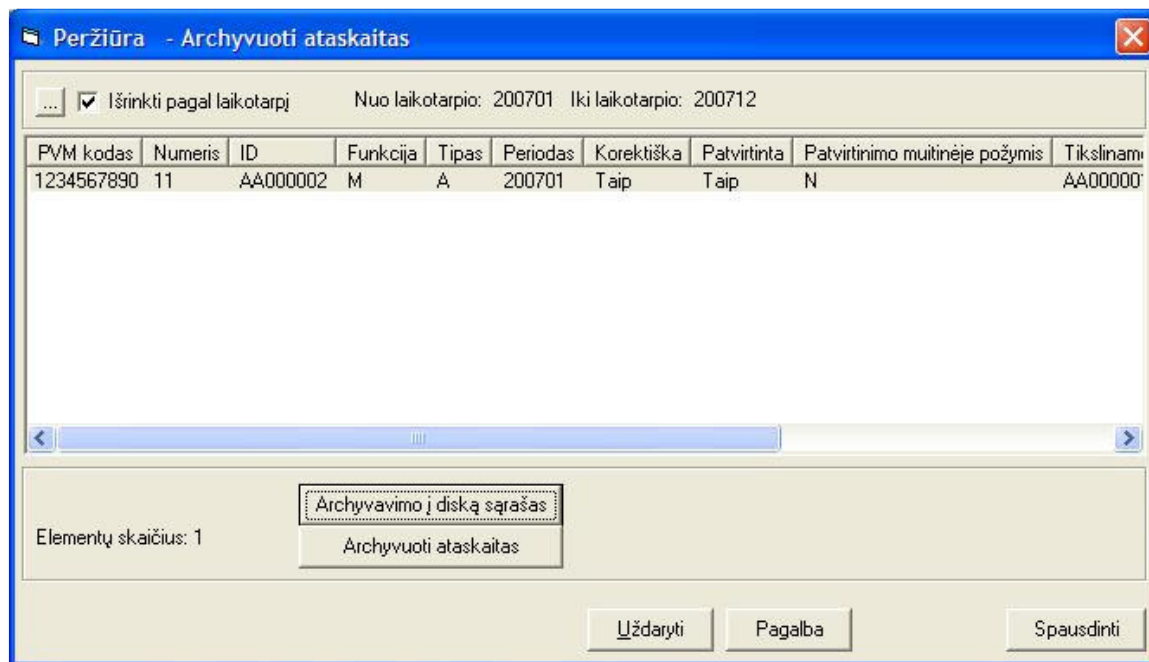
IA archyvavimo procesas yra palaikomas per toliau išdėstytas ypatybes, kurios aptariamose tolesnėse skiltyse:

1. **Archyvuoti ataskaitas:** IA duomenų perkėlimas į kitą diską.
2. **Atstatyti ataskaitas:** suarchyvuotų duomenų įkėlimas atgal į IDEP.
3. **Šalinti antraštes:** antraščių, kurios paliekamos kaip IDEP nuorodos, šalinimas.

10.1.1 Archyvuoti ataskaitas

Archyvavimo į diską funkcija iškviečiama per *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Archyvuoti ataskaitas*.

Jeigu vartotojas pageidauja savo diske padaryti daugiau laisvos vietos arba sistemoje laikomi IA yra neberekalingi internete, jis gali suarchyvuoti išsiųstus IA. Išrinkus šią funkciją, pasirodo apžvalga, kurioje pateikiami archyvavimui parengti IA.

IA archyvuojami tokia tvarka:

Pirmiausia išrinkite archyvuotiną laikotarpį arba ataskaitas. Atminkite, kad galima archyvuoti tik IA, kurių išsiuntimo būseną (*Išsiųsta*) yra **Taip**. Kiti IA bus ignoruojami, net jei jų identifikavimo numeris bus išrankoje.

Komanda *Archyvuoti ataskaitas*, archyvuojamos visos pateiktos ataskaitos. Naudojant komandą *Archyvavimo į diską sąrašas*, galima suarchyvuoti išrinktą ataskaitą. Spustelėkite tinkamą mygtuką.

Išrinkite diską ir kelią, kuriuo turi būti laikoma suarchyvuota išvestis.

MS Access formato išvesties duomenų bazės pavadinimą gali įvesti vartotojas, o pirmųjų trijų lentelių pavadinimus priskirs pati sistema. Lentelių pavadinimai bus tokie: **Išsamios antraštės**, **Išsamios eilutės**, **Suminės eilutės**. Šių failų išdėstymas (laukelių tvarka ir ilgis) yra toks pat kaip ir IDEP duomenų bazėje.

IDEP nurodytu keliu suformuos nurodyto pavadinimo archyvo duomenų bazę.

Duomenų bazės failų rezervinių kopijų darymas – vartotojo reikalas.

Atminkite, kad suarchyvuoto IA **antraštė išlieka** IDEP sistemoje kaip nuoroda. Iš duomenų bazės šalinamos tik IA eilutės. IA suteikiama būseną *Archyvuota = Taip*.

Tarpininkas gali archyvuoti vieno arba kelių PVM mokėtojų ataskaitas.

Visos kiekvieno PVM mokėtojo ataskaitos, kurių periodas patenka į nurodytą intervalą, bus apdorojamos tame pačiame duomenų bazės faile.

Tarpininko atliekami archyvavimo veiksmai yra identiški vieno PVM mokėtojo vykdomai procedūrai. Tačiau šiuo atveju negalima įvesti IA intervalo, kadangi kiekvienam PVM mokėtojui jis gali būti skirtingas.

Tarpininkui ataskaitų apžvalgos ekrane (žr. 8.7 skyrių *Ataskaitų apžvalga*) leidžiama pateikti visas visų PVM mokėtojų ataskaitas, kurioms suteiktas išsiuntimo statusas ir jos yra parengtos archyvavimui.

10.1.2 Atstatyti ataskaitas

Ataskaitų atstatymo iš archyvo funkcija iškviečiama per *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Atstatyti ataskaitas*.

Suarchyvuotus IA galima perkelti atgal į IDEP duomenų bazę. Ši pasirinktis naudinga tuomet, kai vartotojas suarchyvuoja tam tikrą informacijos dalį ir nori ją sistemoje atkurti.

Galima **išarchyvuoti ankstesnių versijų informaciją**.

IA išarchyvavimo procedūra aprašoma toliau:

Išrinkite suarchyvuotos duomenų bazės diską, kelią ir failo pavadinimą.

IDEP persiųs suarchyvuotus duomenis atgal į IDEP duomenų bazę.

Išarchyvavus IA, jų suarchyvavimo būsenai vėl suteikiama vertė **Ne**.

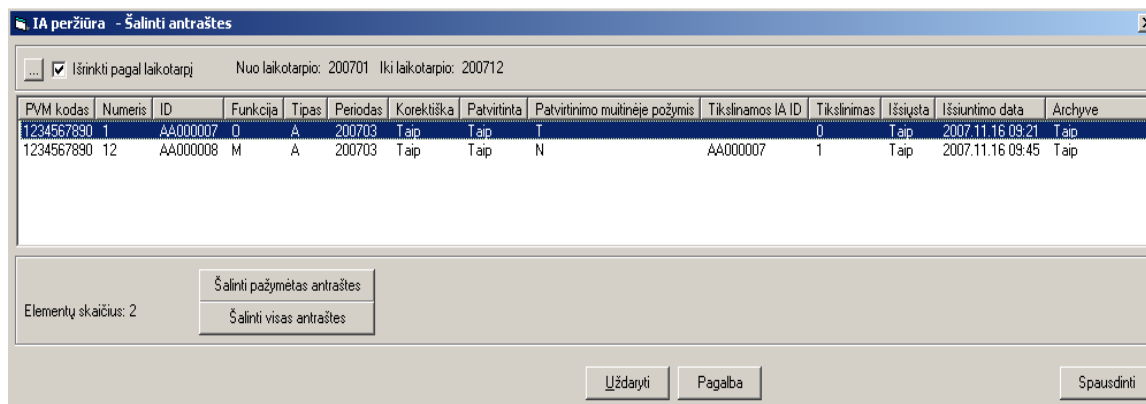
Tarpininko atveju išarchyvavimas atliekamas lygiai taip pat, kaip ir vieno PVM mokėtojo.

10.1.3 Šalinti antraštes

Antraštės šalinimo funkcija iškviečiama per *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Šalinti antraštes*.

Kai vartotojas yra garantuotas, kad suarchyvuotų duomenų nebereikės, naudodamasis šia pasirinktimi jis gali pašalinti IA antraštes. Netgi įvykdžius šį veiksma, bus galima atkurti IA duomenis, išrinkus išarchyvavimo funkciją.

Išrinkus šią funkciją, pasirodo apžvalga, kurioje pateikiami suarchyvuoti IA.

Suarchyvuotų IAų antraščių šalinimo procedūra pateikiama toliau.

Nurodykite ataskaitinius suarchyvuotų IA laikotarpius, kuriems reikia pašalinti konkrečią IDEP antraštę.

Atminkite, kad naudojant šią funkciją galima pašalinti tik tas IA antraštes, kurių suarchyvavimo būseną *Archyvuota* yra **Taip**. Kiti IA bus ignoruojami, net jei jų identifikavimo numeris bus intervale.

Komanda *Šalinti visas antraštes* pašalinamos visos suarchyvuotų ataskaitų antraštės. Naudojant komandą *Šalinti antraščių sąrašą*, galima pašalinti išranką. Spustelėkite tinkamą mygtuką.

Tarpininko atveju suarchyvuotų IA antraščių šalinimas atliekamas lygiai taip pat, kaip ir vieno PVM mokėtojo. Visos kiekvieno PVM mokėtojo išrinkto suarchyvuoto IA antraštės pašalinamos.

10.2 IDEP duomenų rezervinė kopija

IDEP duomenų rezervinės kopijos darymo funkcija iškviečiama per *Sistemas priežiūra > Rezervinė kopija*.

Ji leidžia vartotojui padaryti kiekvieno PVM mokėtojo **VISOS** nuo jo priklausančios informacijos rezervinę kopiją.

Norint padaryti rezervinę kopiją, reikia nurodyti tolesnius parametrus:

- Paskirties diską ir kelią.
- Rezervinio ZIP formato failo pavadinimą.

Į šį failą suarchyvuojami visi konkrečios duomenų bazės failai.

Atminkite, kad kartu su rezervinės kopijos informacija yra laikomas IDEP paketo, su kuriuo padaryta ši kopija, versijos numeris. Taip siekiama užtikrinti teisingą informacijos atkūrimą.

Rezervinės kopijos darymo pabaigoje pateikiamas pranešimas, nurodantis, ar pavyko sėkmingai užbaigti procesą.

10.3 Atstatymas iš rezervinės kopijos

Atstatymo iš rezervinės kopijos funkcija iškviečiama per *Sistemas priežiūra > Atstatyti rezervinę kopiją*.

Ši pasirinktis vartotojui leidžia atkurti informaciją iš anksčiau padarytos rezervinės kopijos. Atkuriami visi PVM mokėtojo duomenys, tačiau visa šiuo metu nuo PVM mokėtojo priklausanti sistemoje esanti informacija pašalinama!

Atkūrimo priemonę galima naudoti dviem atvejais:

- Jei vartotojas atsitiktinai pašalino PVM mokėtojo informaciją. Tokiu atveju paprasčiausiai atkurkite informaciją iš vėliausios rezervinės kopijos. Informacija, įvesta nuo to momento iki atkūrimo operacijos, prarandama. Todėl yra svarbu reguliariai daryti rezervines kopijas.

- Kai neveikia visas IDEP/CN8 paketas.
Toku atveju vartotojas turi įdiegti naują IDEP/CN8 paketą iš kompaktinio disko ir jame paleisti funkciją *Atstatyti rezervinę kopiją*.

Norint atkurti informaciją iš rezervinės kopijos, reikia nurodyti tolesnius parametrus:

- Šaltinio diską ir kelią.
- Rezervinio ZIP formato failo pavadinimą.

Patikrinamas rezervinės kopijos versijos numeris ir, jei reikia, atliekama būtinoji konversija.

10.4 Suspausti DB

Funkcija *Suspausti DB* paleidžiama per *Sistemos priežiūra > Suspausti DB*.

Ši funkcija naudojami duomenų bazės *suspaudimo* ir *taisymo* ypatybėmis. Ji prarastą vietą duomenų bazėje padaro vėl prieinama. Praradimai vyksta, vartotojui atliekant įvairius pakeitimus (įtraukiant, šalinant, keičiant informaciją). Be to, šia funkcija daugeliu atvejų galima pataisyti sugadintas duomenų bazines. Be disko vietos išlaisvinimo reguliarius išvalymo funkcijos vykdymas pagerina sistemos darbo spartą.

10.5 Atnaujinti programą

Atnaujinimo programos funkcija paleidžiama per *Sistemos priežiūra > Atnaujinti programą*.

Šia pasirinktimi tikrinama, ar Muitinės svetainėje nėra naujų IDEP/CN8 paketo komponentų versijų. Jei taip yra, pagal 2 dalyje nurodytas procedūras bus atliktas paketo perdiegimas. Po to paketas bus paleistas iš naujo.

Jei patobulinimų nėra, pateikiamas toks pranešimas:

11 KN

Atminkite, kad KN lentelėms pasiekti galima naudotis viena iš keturių galimybių:

1. Per pasirinktą *KN > KN prieiga* arba spustelint mygtuką KN .
2. Rengiant ataskaitą, iš IA eilutės arba eilutės šablono duomenų įvedimo ekrano KN kodo laukelio spustelint klavišą *F2*.
3. Nurodant KN prekių kodą, kuriam reikia parengti *ataskaitą pagal prekių kodą*.
4. Nurodant PVM mokėtojo prekių kodą, PVM mokėtojo prekių kodo duomenų įvedimo ekrane, KN kodo laukelyje spaudžiant klavišą *F2*.

Pirmuoju atveju vartotojas gali peržvelgti KN lenteles.

Kitais atvejais vartotojas gali peržvelgti ir išrinkti KN prekių kodą bei įkelti jį į atitinkamą IDEP laukelį.

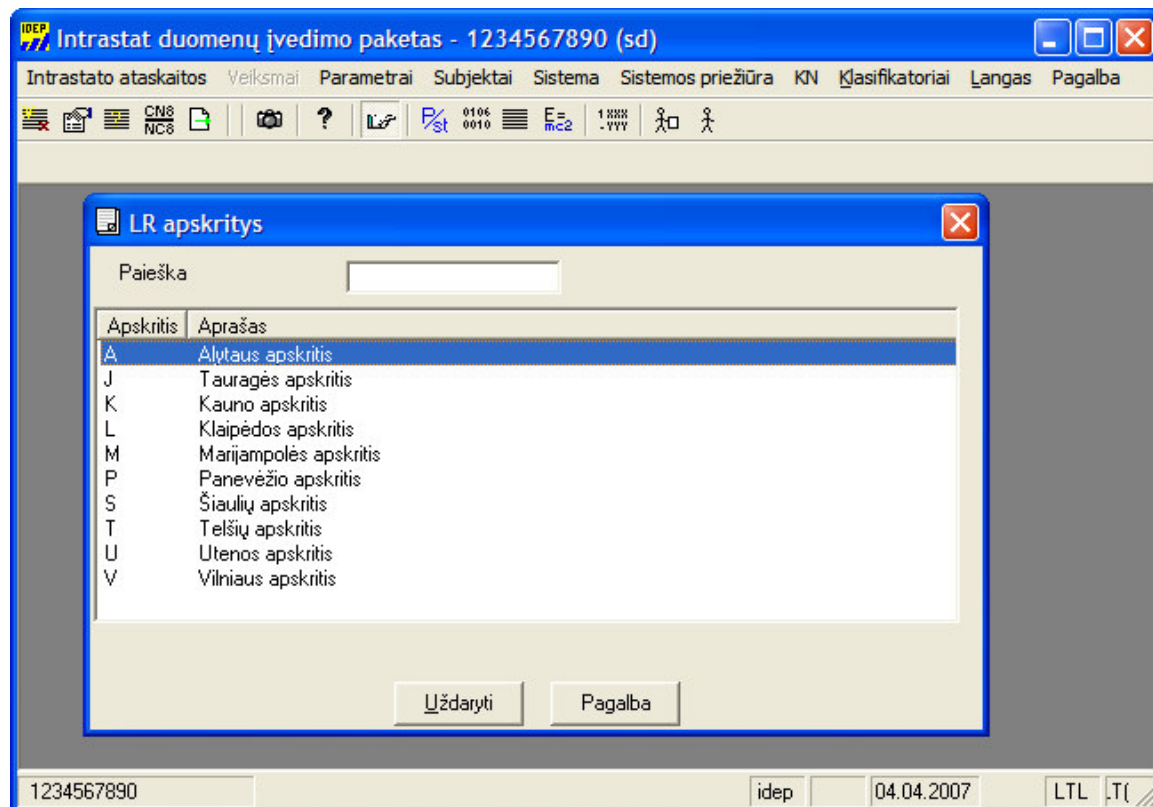
12 Klasifikatoriai

IDEP/CN8 naudojami šie klasifikatoriai:

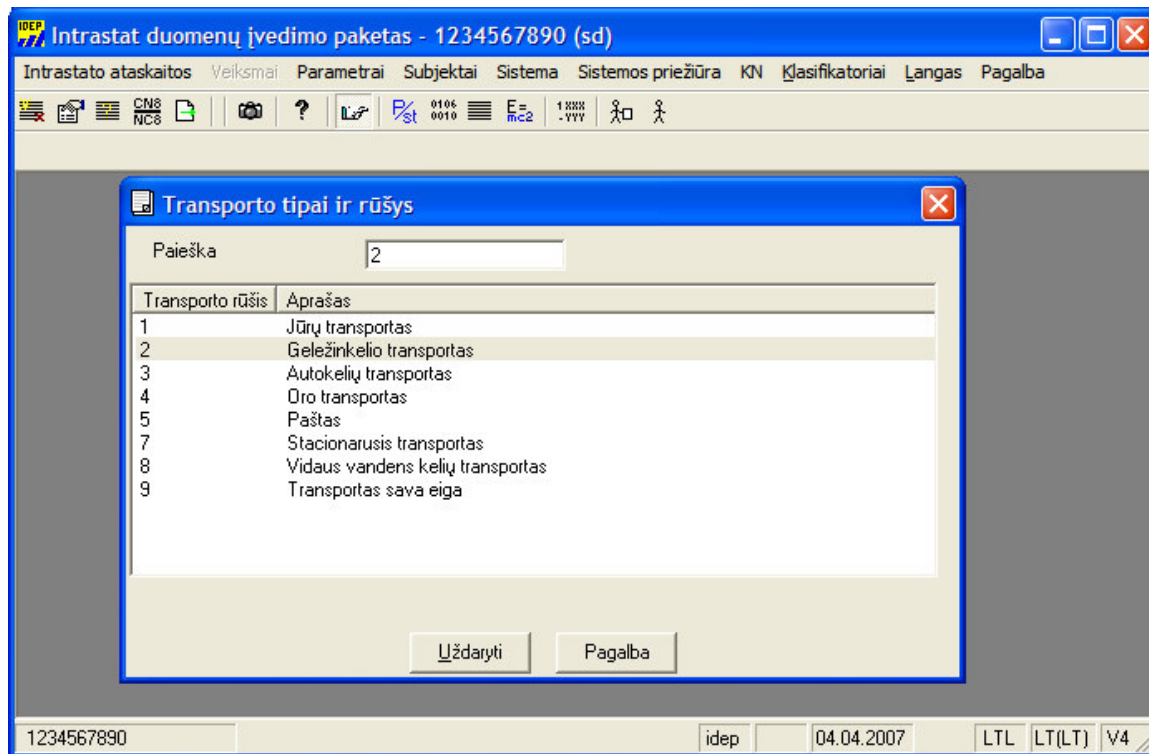
- LR apskričių klasifikatorius;
- Sandorių tipai ir rūšys;
- Pristatymo sąlygos;
- Transporto tipai ir rūšys;
- ES valstybių sąrašas;
- Pasaulio šalys ir teritorijos;
- Matavimo vienetų, naudojamų deklaruojant prekes Lietuvos muitinei, sąrašas;
- IA pateikimo vietų klasifikatorius.

12.1 Klasifikatorių peržiūra

Pasiekti klasifikatorių galima per pasirinktį *Klasifikatoriai* ir pasirinkus konkretų klasifikatorių.

Paiešką galima atlikti pagal pirmąjį stulpelį.

Klasifikatorių redaguoti negalima. Klasifikatoriai yra atnaujinami pasirinkus *Atnaujinti klasifikatorius* (žr. 12.2 skyrių *Klasifikatorių atnaujinimas*).

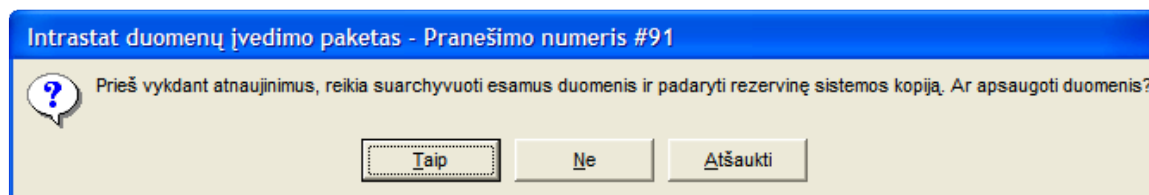
12.2 Klasifikatorių atnaujinimas

Funkcija *Klasifikatorių atnaujinimas* pasiekama per pasirinktą *Klasifikatoriai > Atnaujinti klasifikatorius*.

Klasifikatoriai yra atnaujinami iš Muitinės svetainės. Todėl prieš atnaujinant klasifikatorius, reikia patikrinti ar yra interneto ryšys su Muitinės svetaine. Nesant interneto ryšiu, klasifikatoriai nebus atnaujinti.

Ši pasirinktis atnaujina **visus klasifikatorius**.

Pasirinkus atnaujinti klasifikatorius, vartotojo yra paklausiama ar padaryti sistemos rezervinę kopiją. Paspaudus mygtuką **Gerai**, išskviečiama IDEP duomenų rezervinės kopijos darymo funkcija (žr. 10.2 skyrių *IDEP duomenų rezervinė kopija*).

Pastaba. Atnaujinant klasifikatorius, nebeliks senųjų klasifikatorių. Bus įrašomi nauji klasifikatoriai. Todėl rekomenduojama prieš atnaujinant klasifikatorius pasidaryti sistemos rezervinę kopiją.

13 IDEP/CN8 kelių vartotojų vietinio tinklo aplinkoje

13.1 Įvadas

Vietinio tinklo aplinkoje, kur keli vartotojai gali naudotis tomis pačiomis funkcijomis vienu metu, gali tapti apriboti kai kurių funkcijų naudojimą ir vienašališką jų vykdymą.

Funkciniu požiūriu svarstyti trys atvejai. Pirmiausias jų – labiausiai ribojantis.

1. Funkcijos pasiekiamos, kai prisijungęs tik vienas vartotojas.
2. Funkcijos pasiekiamos vienam vartotojui vienu metu.
3. Informaciją gali pasiekti keli vartotojai.

Atskiri atvejai toliau analizuojami išsamiau.

13.2 Funkcijos pasiekiamos, kai prisijungęs tik vienas vartotojas

Daugelis sistemos techninės priežiūros funkcijų gali būti vykdomos, kai prie sistemos yra prisijungęs tik vienas vartotojas.

Galimos dvi **konfliktinės situacijos**:

1. Vartotojas mėgina prisijungti prie sistemos, tuo tarpu kitas vartotojas vykdo funkciją, kuriai būtina, kad prie sistemos būtų prisijungęs tik vienas vartotojas.
Bandantis prisijungti vartotojas gaus tokį pranešimą:

„A Sistemos priežiūra function is being executed. You cannot log on right now. Try again later.“ (Vykdomi sistemos techninės priežiūros darbai. Prisijungti dabar negalima. Bandykite vėliau).

Vartotojas išeina iš sistemos.

2. Vartotojas pamėgina įvykdyti funkciją, kuriai būtina, kad prie sistemos būtų prisijungęs tik vienas vartotojas, tuo tarpu prie jos yra prisijungęs ir kitas.
Vartotojas, mėginantis įvykdyti funkciją, gauna tokį pranešimą:

„This function can only be executed when no other Users are logged on to the Sistema.“ (šią funkciją galima vykdyti tik tuomet, kai prie sistemos nėra prisijungęs joks kitas vartotojas).

Vartotojas palieka nepaleistą funkciją.

Funkcijos, kurios gali būti vykdomos, kai prie sistemos yra prisijungęs tik vienas vartotojas:

- *Sistemos priežiūra > Rezervinė kopija.*
- *Sistemos priežiūra > Atstatyti rezervinę kopiją.*

- *Sistemos priežiūra > Suspausti DB.*
- *Sistemos priežiūra > Atnaujinti programą.*

13.3 Funkcijos pasiekiamos vienam vartotojui vienu metu

Kai kurias funkcijas vienu metu vykdyti gali tik vienas vartotojas. Prie sistemos tuo metu gali būti prisijungę daug vartotojų.

Kai vartotojas vykdo tokią funkciją ir tuo pat metu kitas vartotojas mėginą ją pasiekti, pastarasis gauna tokį pranešimą:

„Function already in use. Only one User can have access at a time.“ (Funkcija jau naudojama. Ją pasiekti vienu metu gali tik vienas vartotojas.)

Antrajam vartotojui neleidžiama naudotis funkcija.

Funkcijos, kurias vykdyti vienu metu gali tik vienas vartotojas (tuo tarpu prie sistemos gali būti prisijungę daug vartotojų):

- *Intrastato ataskaitos > Teikimas.*
- *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Archyvuoti ataskaitas.*
- *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Atstatyti ataskaitas.*
- *Sistemos priežiūra > Ataskaitų archyvavimas > Šalinti antraštes.*

13.4 Informaciją gali pasiekti keli vartotojai

Pirmesnėse dviejose skiltyse buvo kalbama apie **funkcijas**, kurių dėl tam tikro jų pobūdžio negalima vykdyti keliems vartotojams. Daugeliu atvejų keli vartotojai gali tuo pat metu naudotis ta pačia informacija ir funkcijomis.

Pavyzdžiui, du vartotojai gali tuo pat metu įvedinėti to paties PVM mokėtojo IA duomenis, tačiau tai turi būti skirtingi IA. Jei vienas iš jų bandys keisti tą patį IA, su kuriuo dirba kitas, jam bus pateiktas tolesnis pranešimas:

„Function already in use. Only one User can have access at a time.“ (Funkcija jau naudojama. Ją pasiekti vienu metu gali tik vienas vartotojas.)

Antrasis vartotojas duomenų pakeisti negalės, juos bus **užrakinęs** pirmasis.

Jei dėl bet kokios priežasties (pvz. elektros tiekimo trūkio) IDEP paketas neužveriamas tinkamai, jį paleidus kitą kartą, kai kurie duomenys gali būti vis dar užrakinti. Visus kiekvienos duomenų bazės duomenis atrakina konkreti funkcija, kuri aprašoma 5.1 skyrių *Būsenos patikrinimas*.

Automatinis naujinimo mechanizmas užtikrina, kad įvairūs vartotojai matytų tuos pačius duomenis, netgi jei jie tame pačiame lange laikomi ilgesnį laiko tarpą. Naujinimas atliekamas kas 15 sekundžių.